

**M A S A R Y K O V A
U N I V E R Z I T A**

PRÁVNICKÁ FAKULTA

**Právní aspekty
fenoménu
Non-Fungible Tokens
(NFT)**

Diplomová práce

JAROSLAV KONEČNÝ

Vedoucí práce: JUDr. Ing. František Kasl, Ph.D.

Ústav práva a technologií
Obor Právo

Brno 2023

MUNI
LAW

Bibliografický záznam

Autor:	Jaroslav Konečný Právnická fakulta Masarykova univerzita Ústav práva a technologií
Název práce:	Právní aspekty fenoménu Non-Fungible Tokens (NFT)
Studijní program:	Právo a právní věda
Studijní obor:	Právo
Vedoucí práce:	JUDr. Ing. František Kasl, Ph.D.
Rok:	2023
Počet stran:	118
Klíčová slova:	Autorské právo, Blockchain, Ethereum, Chytré kontrakty, Non-Fungible Token, Ochrana spotřebitele, Tokenizace

Bibliographic record

Author: Jaroslav Konečný
Faculty of Law
Masaryk University
Institute of Law and Technology

Title of Thesis: Legal Aspects of Non-Fungible Tokens (NFT)

Degree Programme: Law and Legal Science

Field of Study: Law

Supervisor: JUDr. Ing. František Kasl, Ph.D.

Year: 2023

Number of Pages: 118

Keywords: Copyright, Blockchain, Ethereum, Smart Contracts, Non-Fungible Token, Consumer Protection, Tokenization

Anotace

Diplomová práce má za cíl analyzovat jednotlivé právní aspekty fenoménu Non-Fungible Tokens neboli NFT z hlediska současné i připravované právní úpravy. Dokumentuje technologickou podstatu tohoto fenoménu a jeho právně-relevantní specifika a následně identifikuje a vykládá aplikaci právních rámců, které na jeho užití v současné době dopadají. Mezi tyto patří právní kvalifikace NFT, aspekty ochrany spotřebitele a aspekty autorskoprávní ochrany. Text diplomové práce obsahuje teoretické posouzení v rozsahu nezbytně nutném pro potřeby dalšího zkoumání tohoto fenoménu.

Abstract

The aim of this diploma thesis is to analyse the individual legal aspects of Non-Fungible Tokens (NFT) phenomenon in terms of current and upcoming legislation. The diploma thesis documents the technological aspects of this phenomenon and its legal specifics and then identifies and interprets the application of legal frameworks that currently affect its use. These include the legal qualification of NFT, aspects of consumer protection and aspects of copyright law. The text of the diploma thesis contains a theoretical assessment to the extent necessary for the purposes of further analysis of the phenomenon.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci a téma **Právní aspekty fenoménu Non-Fungible Tokens (NFT)** zpracoval sám. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Brně 31. března 2023

.....
Jaroslav Konečný

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl velice poděkovat vedoucímu mé diplomové práce, JUDr. Ing. Františku Kaslovi, Ph.D., bez jehož rad a doplnění bych se během zpracování neobešel, a který mě dokázal nasměrovat svými postřehy vždy tím správným směrem.

Zároveň bych chtěl vyjádřit obrovské díky JUDr. Janu Zibnerovi, Ph.D., který mi dokázal osvětlit aspekty fenoménu NFT ve chvílích nejistoty a tápání a vždy nabídl plodnou diskusi a radu z pohledu profesionála známého svému oboru.

Díky bych chtěl vyjádřit i své rodině, která při mně stála v průběhu celých mých studií a vím, že při mně bude stát i v mé další cestě životem.

Nakonec, největší díky patří Natálce, protože právě ona byla mojí oporou při každé hodině psaní této práce, naslouchala mým monologům a nikdy se mnou neztratila trpělivost.

Obsah

Seznam obrázků	13
Seznam tabulek	14
Seznam pojmů	15
Seznam zkratk	17
1 Úvod	18
2 Technické vymezení NFT	22
2.1 Technologie blockchain.....	22
2.2 Chytré kontrakty.....	24
2.3 Non-Fungible Tokens.....	25
3 Současná právní úprava NFT	30
3.1 MiCA.....	30
3.2 Lichtenštejnsko zemí tokenizace	35
4 Právní povaha NFT	37
4.1 NFT jako věc.....	37
4.2 NFT z pohledu tokenizace	39
4.3 Odlišitelnost NFT od podkladového aktiva.....	41
4.4 Vlastnická práva k NFT	44
4.5 Právo na poskytování služeb spojené s NFT	49
5 Ochrana spotřebitele při transakcích s NFT	51
5.1 Definice spotřebitelského vztahu při koupi NFT	53
5.2 Aspekty ochrany spotřebitele při transakcích s NFT	55
6 Autorskoprávní aspekty NFT	72
6.1 Autorská práva a NFT.....	73
6.2 Proces vytvoření – mintování NFT.....	75
6.3 Nabídka a prodej NFT.....	80

OBSAH

6.4	Licenční podmínky při prodeji NFT	84
6.5	Právo na odměnu při opětném prodeji uměleckého díla ve vztahu k licenčním poplatkům NFT	91
7	Fenomén NFT a vybrané právní aspekty	94
8	Závěr	104
	Použité zdroje	107

Seznam obrázků

Obr. 1: Schéma blockchainu	23
Obr. 2: NFT se stejným podkladovým aktivem, NFT platforma VeVe.....	33
Obr. 3: Výslovný souhlas se vzdáním se práva na odstoupení od smlouvy, Porsche NFT	65

Seznam tabulek

Tab. 1: Informační povinnost vůči spotřebiteli při prodeji NFT	97
Tab. 2: Předmluvní informační povinnost poskytovatele NFT on-line tržiště.....	99

Seznam pojmů

- Blockchain – Druh distribuované decentralizované databáze uchovávající data v rámci šifrovaného protokolu na základě mechanismu konsenzu.
- DLT – Technologie distribuované účetní knihy – digitální struktura používaná k záznamu dat na více místech.
- Ethereum – Blockchainová síť s funkcí chytrých kontraktů. V současnosti je Ethereum hlavní blockchainovou sítí pro vytváření NFT.
- Hash – Jedinečná alfanumerická hodnota určená ze souboru dat. Spojuje tak NFT s jeho metadaty.
- Chytrý kontrakt – Protokol uložený v blockchainu, který se automaticky spustí při splnění určitých podmínek bez nutnosti zprostředkovatele.
- Licenční poplatky – Podíl z výnosů opětného prodeje NFT. Jejich výše je stanovena ražebníkem NFT v rámci chytrého kontraktu.
- Metadata – Data uložená v NFT obsahující informace o podkladovém aktivu.
- Mintování/minting – Proces vytvoření neboli ražby NFT, v rámci kterého jsou metadata vztahující se k podkladovému aktivu zapsána do blockchainové sítě
- NFT – Non-Fungible Token – jedinečný, nezastupitelný token, představující konkrétní podkladové aktivum v rámci blockchainové sítě.
- Podkladové aktivum – Nehmotné nebo hmotné aktivum ve virtualizované podobě, které slouží k vytvoření NFT. Ražebník NFT může, ale nemusí s NFT smluvně spojit práva k tomuto podkladovému aktivu.
- Ražebník – Subjekt, který vytváří NFT v rámci procesu mintování.

SEZNAM POJMŮ

- Token – Reprezentace určitého aktiva, tokenizovaného v rámci blockchainové sítě.
- TokenID – Jedinečný identifikační kód, který se používá k odlišení jednotlivých NFT v rámci blockchainové sítě.
- Tokenizace – Proces vytváření reprezentace podkladového aktiva. Výsledkem tokenizace je vytvoření tokenu.
- Token standard – Soubor dohodnutých pravidel, kterými se řídí mintování tokenů v rámci konkrétní blockchainové sítě.

Seznam zkratek

AZ	– Zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů
MiCA	– Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o trzích s kryptoaktivy a o změně směrnice (EU) 2019/1937, ve znění ze dne 5. 10. 2022
OZ	– Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Pokyny	– Pokyny Evropské komise k výkladu a uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU o právech spotřebitelů
SDEU	– Soudní dvůr Evropské unie
Směrnice o digitálním obsahu	– Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2019/770, o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb
Studie	– Studie vypracovaná na žádost Výboru Evropského parlamentu pro právní záležitosti s názvem „Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art“
TVTg	– Lichtenštejnský zákon Token-und VT-Dienstleister-Gesetz
ZPKT	– Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů
ZOS	– Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

1 Úvod

Pokrok v oblasti informačních technologií má dopad na všechny oblasti našeho života, ať už se jedná o základní potřeby člověka, nebo lidské záliby. Není překvapením, že jednou z oblastí dotčenou tímto vývojem je svět umění. Příkladem takového pokroku, který zavedl i vzniku této práce, je technologie zvaná blockchain, fungující formou distribuované účetní knihy. Její název vznikl spojením anglických slov „block“ (blok) a „chain“ (řetězec), což odráží fungování tohoto systému, využívajícího počítačové zdroje k vytváření vzájemně propojených řetězců bloků k zápisu nezměnitelných a nesmazatelných informací (blíže k fungování této technologie v kapitole 2.3).¹

Jedním ze způsobů využití technologie blockchain jsou tzv. Non-Fungible Tokens, zkráceně NFT. Pod pojmem *Non-Fungible* si můžeme představit nemožnost změny, nahrazení či záměny za jiný podobný prvek. Slovo *Token* vychází z konceptu tokenizace, tedy možnosti konkretizace práv v tokenech – záznamech propsaných v digitální databázi blockchainu.²

Do povědomí široké veřejnosti se tento fenomén dostal díky umělci Mikeu Winkelmannovi, známému pod pseudonymem Beeple. Jeho digitální umělecké dílo s názvem „*Everydays: The First 5000 Days*“ vytvořené více než 5000 chronologicky seřazenými obrazy vytvořenými během 5000 dní bylo 11. března 2021 v britské aukční síni Christie's prodáno za tehdejší ekvivalent 69,3 milionu amerických dolarů v digitální měně Ethereum.³ Tímto prodejem se Beeple stal jedním z nejvýdělečnějších umělců dnešní doby a fenomén NFT se dostal do povědomí široké veřejnosti. S mediální pozorností přišla

¹ Nofer, M. a kol. Blockchain. *Business & Information Systems Engineering*. 2017, roč. 59, s. 183-184.

² Garcia-Teruel, R. M., Simón-Moreno, H. The digital tokenization of property rights. A comparative perspective. *Computer Law & Security Review*. 2021, roč. 41, s. 2-4.; Blockchain technologies and IP ecosystems: A WIPO white paper. *WIPO*. 2022, s. 15.

³ Beeple. EVERYDAYS: THE FIRST 5000 DAYS [online]. *Christie's*. 11. 3. 2021. [cit. 22. 10. 2022]. <https://onlineonly.christies.com/s/beeple-first-5000-days/beeple-b-1981-1/112924>

vlna spekulativních investorů, nadšenců do technologie blockchain a umělců, kteří v NFT viděli možnost přivýdělku.

Prezident videoherní společnosti Square Enix, Yosuke Matsuda ve svém novoročním dopisu označil rok 2021 termínem „*NFTs: Rok první*“, kdy poukázal na to, že se právě v tomto roce NFT setkaly s velkým nadšením rychle se rozšiřující uživatelské základny.⁴ Zatímco v roce 2020 trh s NFT vygeneroval objem obchodů ve výši odpovídající tehdejšími 94,9 milionům amerických dolarů, v roce 2021 se toto číslo mnohonásobně zvýšilo, a to na 24,9 miliard amerických dolarů.⁵ Matsuda však poukázal také na možný efekt investiční bubliny:⁶ „*pozorujeme příklady obchodování s NFT s poněkud spekulativním podtextem, bez ohledu na zjištěnou hodnotu poskytovaného obsahu,*“ který se posléze projevil. Přes silný start roku 2022 následovalo částečné splasknutí NFT bubliny doprovázené několikaměsíčním poklesem prodejů a snížením tzv. floor prices, tedy minimálních cen jednotlivých NFT kolekcí. I přes to však silnější konec roku 2022 pomohl vykompenzovat slabší měsíce a celkový roční objem prodejů NFT v roce 2022 se téměř vyrovnal roku předchozímu a zachoval nepominutelný význam této technologie.⁷

Rostoucí zájem o NFT dal vzniknout otázkám o právních dopadech tohoto komplexního fenoménu, zasahujícího do několika právních odvětví.

⁴ Matsuda, Y. A New Year's Letter from the President [online]. *SQUARE ENIX*. 1. 1. 2022. [cit. 22. 10. 2022]. https://www.hd.square-enix.com/eng/news/2022/html/a_new_years_letter_from_the_president_2.html

⁵ Howcroft, E. NFT sales hit \$25 billion in 2021, but growth shows signs of slowing [online]. *reuters.com*. 11. 1. 2022. [cit. 23. 10. 2022]. <https://www.reuters.com/markets/europe/nft-sales-hit-25-billion-2021-growth-shows-signs-slowing-2022-01-10/>

⁶ Investiční bublinou v kontextu finančního trhu rozumíme cyklus charakterizovaný dramatickým růstem tržních hodnot. Je typickým dvěma základními fázemi. První, kdy ceny strmě rostou. Druhou charakterizuje strmý pokles cen; srov. Jarolím, J. Investiční bublina – jak ji snadno rozpoznat a v čem spočívají rizika? [online]. *kryptomagazin.cz*. 31. 6. 2021. [cit. 22. 10. 2022]. <https://kryptomagazin.cz/investicni-bublina-jak-ji-snadno-rozpoznat-a-v-cem-spocivaji-rizika/>

⁷ Hayward, A. NFT Sales in 2022 Nearly Matched the 2021 Boom, Despite Market Crash [online]. *Decrypt*. 5. 1. 2023. [cit. 10. 3. 2023] <https://decrypt.co/118438/2022-versus-2021-nft-sales>

Cílem této práce je zmapovat možné průsečíky NFT s konkrétními právními instituty a přinést komplexnější porozumění právním aspektům užití této technologie.

Za tímto účelem bude proveden explorativní výzkum s využitím deduktivní metody vycházející z odborných publikací, jakož i z analýzy platných či připravovaných právních předpisů, které svým obsahem dopadají na fenomén NFT. V práci přitom není NFT zkoumán z pohledu finančního aktiva a není tudíž zaměřena na otázky zdanění NFT či problematiku praní špinavých peněz.

Fenomén NFT je zkoumán v rámci šesti kapitol.

První kapitola je zaměřena na technické vymezení NFT. V této kapitole jsou v krátkosti vymezeny pojmy blockchainu a tzv. chytrých kontraktů a jejich funkcionality. Na vysvětlení těchto technologií, díky kterým mohl vzniknout fenomén NFT, navazuje samotné vymezení technických aspektů NFT jakožto nezastupitelných tokenů, kdy je popsán proces vytvoření NFT, technický charakter NFT a kategorizace NFT podle způsobu uložení podkladového aktiva.

Druhá kapitola je věnována současné právní úpravě NFT. Je v ní vymezen aktuální a připravovaný legislativní rámec dopadající na NFT. Zkoumán je unijní rámec současného návrhu nařízení MiCA a jeho dopad na NFT jako takové. Zároveň je představen stručný vhled do právní úpravy tokenizace na území Lichtenštejnska, které je v oblasti tokenizace novátorským státem.

Třetí kapitola je zaměřena na právní povahu NFT a jeho podřazení pod definici věci v právním smyslu. Fenomén NFT je zkoumán z pohledu tokenizace jakožto konkretizace práv v tokenech a přináší rozdělení NFT do kategorií tokenů podle vázanosti NFT na podkladové aktivum sloužící k jeho vytvoření. Následná podkapitola je věnována odlišitelnosti NFT od podkladového aktiva a jejich vzájemnému vztahu. Dále jsou představeny aspekty vlastnických práv k NFT vytvořenému na základě fyzického podkladového aktiva a k NFT vytvořenému na základě virtuálního podkladového aktiva. Třetí kapitola je zakončena podkapitolou o NFT, jejichž primární funkcionality spočívá v propojení NFT s právem na poskytování služeb.

Čtvrtá kapitola zasazuje diskutovaný fenomén NFT do aspektů ochrany spotřebitele. Jsou definovány spotřebitelské vztahy při transakcích s NFT a identifikovány jednotlivé aspekty pro vznik spotřebitelského vztahu jehož předmětem je NFT. Větší část kapitoly je věnována informační povinnosti prodávajícího NFT vůči spotřebiteli

s vymezením jednotlivých informačních povinností dle § 1820 odst. 1 OZ a blíže je zkoumána problematika odstoupení od smlouvy o koupi NFT. Kapitola navazuje pojednáním o předmluvní informační povinnosti poskytovatele NFT on-line tržiště. Závěrem je zmíněn vhléd do aspektů ochrany uživatelů digitálního obsahu dle ustanovení § 2389a OZ ve vztahu k NFT.

V páté kapitole je čtenář seznámen s autorskoprávními aspekty NFT. Kapitola pojednává o autorském díle, jakožto podkladovém aktivu pro vytvoření NFT a vzájemném vztahu mezi tímto podkladovým dílem a NFT samotným. Mimo to jsou představeny některé autorskoprávní spory související s neoprávněným užitím autorských děl při vytvoření NFT. Následně jsou zkoumány otázky vymezení autorskoprávních dopadů v rámci jednotlivých fází procesu vytvoření NFT. Obdobně jsou zkoumány autorskoprávní aspekty při nabídce NFT na on-line tržišti a navazujícím prodeji NFT. Od této části je již pozornost soustředěna na licenční podmínky NFT a způsob jejich uložení ve vztahu k NFT. Podkapitola o licenčních podmínkách je doplněna shrnutím licenčních podmínek Can't Be Evil, které jsou jedny z mediálně nejznámějších NFT licenčních podmínek. Pátá kapitola je zakončena porovnáním práva na odměnu při opětovém prodeji uměleckého díla s konstruktem licenčních poplatků při prodeji NFT.

V závěrečné šesté kapitole je poskytnuto shrnutí každé z kapitol této práce v rámci jediné kapitoly souhrnné, doplněné o autorovy postřehy ke konkrétním zkoumaným otázkám. Šestá kapitola slouží jako exkurz do hlavních poznatků této práce.

2 Technické vymezení NFT

K plnému pochopení fenoménu NFT je nutné si nejprve technicky vymezit systém a technologie, na kterých jsou NFT postaveny. Poté blíže vymezíme samotný NFT a jeho technické aspekty a funkcionality, které shrneme tak, aby bylo následně možné soustředit se na právní otázky, kterými se budeme zabývat v této práci.

2.1 Technologie blockchain

Technologie blockchainu je založena na základě technologie distribuované účetní knihy (zkráceně „DLT“). Jedná se o distribuovanou, sdílenou, datovou strukturu, která umožňuje zaznamenávat a sdílet data a transakce prostřednictvím mnoha datových úložišť.⁸ Každé z těchto datových úložišť obsahuje informace o všech datech a transakcích v rámci sítě blockchain. Data a transakce jsou udržovány a řízeny jednotlivými počítačovými servery, tzv. uzly (anglicky „node“) v distribuované síti blockchainu. Uživatelé, kteří se k blockchainové síti připojí prostřednictvím softwaru (například digitální kryptopeněženky), realizují v blockchainu jednotlivé transakce pomocí svého soukromého klíče (anglicky „private key“), který slouží jako jakési heslo k podepisování vlastních transakcí a přístupu k datům a prostředkům uloženým v síti blockchain. K adresování uživatelů v rámci blockchainové sítě poté slouží tzv. veřejný klíč.⁹

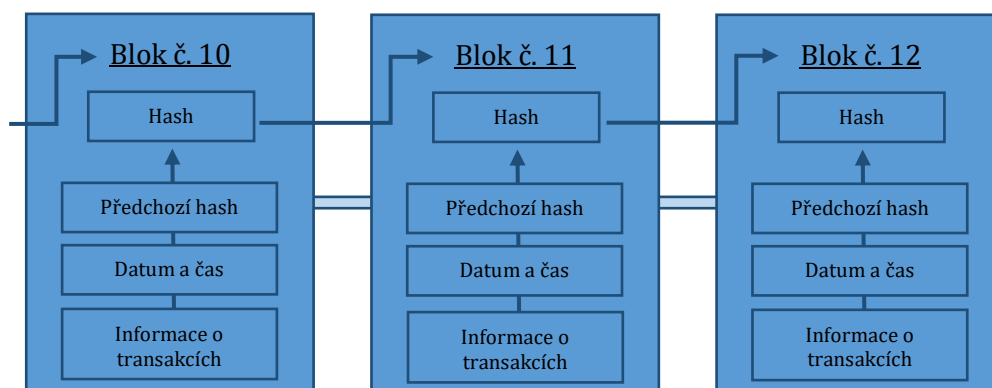
Transakce vytvořené uživatelem v rámci blockchainové sítě jsou odesílány do jednotlivých uzlů. Uzly pravidelně řeší kryptografické matematické úlohy, aby ověřily transakce provedené uživateli v rámci blockchainové sítě. Když jeden z uzlů matematickou úlohu vyřeší, je toto řešení odesláno všem uzlům v blockchainové síti. Jakmile ostatní uzly potvrdí správnost transakce, je transakce zaznamenána v blockchainovém řetězci jako jeden blok.¹⁰ Každý blok obsahuje data, která obsahují seznam transakcí provedených v konkrétním bloku. Každý blok je pak

⁸ Rennock J. W. M., Cohn, A., Butcher, J. R. Blockchain technology and regulatory investigations. *Practical Law Litigation*. 2018, č. 1, s. 36-37.

⁹ Christidis, K., Devetsikiotis M. Blockchains and smart contracts for the internet of things. *IEEE Access*. 2016, č. 4, s. 2293.

¹⁰ Böhme, R., Christin, N., Edelman, B., Moore, T. Bitcoin: Economics, technology, and governance. *Journal of Economic Perspectives*. 2015, roč. 29, č. 2, s. 216-217.

vzájemně propojen s blokem předchozím pomocí kryptografické ověření, tzv. hashovací funkce. Společně tyto bloky tvoří nepřerušovaný řetězec – blockchain.¹¹

Obr. 1: Schéma blockchainu¹²

Technologie blockchainu tak eliminuje potřebu centralizovaného systému schvalování digitálních transakcí a nahrazuje ji mechanismem konsensu, který provádí bezpečné a trvalé ukládání transakcí a dat v blockchainu.¹³

První aplikací technologie blockchain, založené na technologii distribuované účetní knihy, byl blockchain s názvem Bitcoin. Ten byl jako virtuální platební nástroj navržen osobou nebo osobami s pseudonymem Satoshi Nakamoto v článku nazvaném *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*,¹⁴ napsaném v roce 2008. Bitcoin však není předmětem této práce, a to kvůli jeho primární funkcionalitě jakožto virtuálního platebního nástroje.

Zrod NFT umožnil blockchain s názvem Ethereum, navržený v roce 2013 a implementovaný v roce 2014.¹⁵ Hlavním důvodem je, že v rámci Etherea mohou uživatelé vytvářet decentralizované aplikace

¹¹ Nofer et kol. *Blockchain*, s. 183-184.

¹² Schéma vytvořeno autorem práce.

¹³ Liang, Y. a kol. Interference-based consensus and transaction validation mechanisms for blockchain-based spectrum management. *IEEE Access*. 2021, č. 9, s. 90760.

¹⁴ Nakamoto, S. Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system. *Decentralized business review*. 2008.

¹⁵ Vitalik, B. Ethereum: A Next-Generation Smart Contract and Decentralized Application Platform. *ethereum*. 2014.

v blockchainové síti. Zatímco Bitcoin nabízí svým uživatelům pouze virtuální platební nástroj, Ethereum přináší možnost provádět různé datové transakce pomocí pokročilejších technologií zavedením tzv. Smart Contracts, neboli chytrých kontraktů.¹⁶

2.2 Chytré kontrakty

V roce 1994 představil americký počítačový vědec, právník a kryptograf Nick Szabo koncept chytrých kontraktů. Ty definoval jako počítačové transakční protokoly, které po ověření a vyhodnocení předem stanovených proměnných automaticky plní zadané podmínky.¹⁷

V kontextu technologie blockchain jsou chytrými kontrakty skripty uložené v blockchainové síti, které se nezávisle spouštějí pokaždé, když má být provedena předem určená transakce. Chytré kontrakty fungují autonomně, chovají se zcela předvídatelně. Lze se tedy spoléhat, že operace, předem určené a zapsané v kódu chytrého kontraktu budou realizovány předem stanoveným způsobem.¹⁸

První blockchainovou sítí, která začala užívat koncept chytrých kontraktů, bylo Ethereum. Chytré kontrakty umožňují neznámým stranám a decentralizovaným účastníkům provádět transakce spravedlivým způsobem bez nutnosti důvěryhodné třetí strany a dále stanovují jednotnou metodu vytváření aplikací napříč širokou škálou průmyslových odvětví.¹⁹

Pojmenování „chytré kontrakty“ však můžeme vnímat jako přinejmenším nešťastné. Chytré kontrakty (někdy nazývané „chytré smlouvy“)

¹⁶ Koulou, R. Blockchains and online dispute resolution: smart contracts as an alternative to enforcement. *SCRIPTed*. 2016, roč. 13, č. 1, s. 53.; Wang, S. a kol. Blockchain-Enabled Smart Contracts: Architecture, Applications, and Future Trends. *IEEE TRANSACTIONS ON SYSTEMS, MAN, AND CYBERNETICS: SYSTEMS*. 2019, roč. 49, č. 11, s. 2267.

¹⁷ Szabo, N. Smart Contracts [online]. 1994. [cit. 27. 10. 2022] <https://www.fon.hum.uva.nl/rob/Courses/InformationInSpeech/CDROM/Literature/LOTwinterschool2006/szabo.best.vwh.net/smart.contracts.html>

¹⁸ Christidis, Devetsikiotis. *Blockchains and smart contracts for the internet of things*, s. 2297.

¹⁹ Wang, Q. a kol. Non-fungible token (NFT): Overview, evaluation, opportunities and challenges. *arXiv preprint arXiv*. 2021, s. 4.

totiž z pohledu právní veřejnosti nejsou smlouvami *stricto sensu*. Smlouvou se rozumí dvoustranné či vícestranné právní jednání, které vzniká zásadně na základě konsensu smluvních stran. Smluvního konsensu se dosahuje na základě návrhu na uzavření smlouvy a jeho přijetí. Smlouva vzniká okamžikem, kdy přijetí návrhu nabývá účinnosti dle ustanovení § 1745 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“). Konsenzus smluvních stran však může být dosažen i jiným způsobem, i v tomto případě platí, že smlouva vzniká okamžikem, kdy bylo konsenzu dosaženo, srov. ustanovení § 1770 OZ.²⁰

Smlouvou však není prostředek, sloužící k jejímu plnění, a tedy ani automatické provádění pokynů na základě konkrétního algoritmu nelze považovat za smlouvu. Chytrý kontrakt je pouze nástrojem pro realizaci smlouvy, není smlouvou dle ustanovení § 1724 a násl. OZ.

Výše uvedené si představme na příkladu. Prodávající NFT se zaváže, že po zaplacení stanoveného množství etherů, digitální měny blockchainové sítě Ethereum,²¹ obdrží kupující NFT. Toto jednání, v konsenzu obou stran, lze považovat za uzavřenou smlouvu. Chytrý kontrakt však není tímto konsenzuálním ujednáním, nýbrž prostředkem k plnění smlouvy. Obdobně nemůžeme tvrdit, že v případě koupě fyzického obrazu je poštovní doručení smlouvou. Tato poštovní služba je pouze prostředkem k plnění smlouvy, stejně jako chytrý kontrakt není smlouvou samotnou, ale pouhým prostředkem k jejímu splnění, který pomocí předem určených variabilit provede operace v rámci blockchainové sítě.

2.3 Non-Fungible Tokens

Jedním z nejvýznamnějších využití technologie blockchain je schopnost tokenizace aktiv. Token je digitálním záznamem zachyceným v elektronické síti založené na technologii blockchain nebo jiné technologii DLT, který mimo tento systém nemůže existovat.²²

²⁰ Handlar, J. § 545 Pojem právního jednání. In: Lavický, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1726.

²¹ Co je Ether (ETH)? [online]. *ethereum.org*. [cit. 2. 11. 2022]. <https://ethereum.org/cs/eth/>

²² Dědič, J., Šovar, J., Mikula, O. Proč podle českého soukromého práva nelze uvažovat o (ICO) tokenech jako o cenných papírech. *Právní rozhledy*. 2018, roč. 15-16, s. 554.

Konceptem tokenizace rozumíme šifrovanou reprezentaci aktiv v tzv. tokenech, programovatelných digitálních jednotkách zaznamenaných v blockchainu.²³ Tokenem rozumíme titul, představující konkrétní, nezczitelný právní institut. Tento koncept se objevil s rozvojem technologie blockchain a přinesl nové možnosti, které rozdmýchaly debatu v právním světě.²⁴

Z čistě technického hlediska jsou tokeny pouze metadata zaznamenaná v blockchainu. Metadata jsou daty poskytujícími informace o jiných datech. Mohou mít mnoho podob, včetně popisné, strukturní nebo administrativní, a využívají se v rámci různých informačních činností, od vyhledávání a identifikace zdrojů až po organizaci dat.²⁵

Z právního pohledu lze na token nahlížet jako na virtuální aktivum *sui generis*. Jedná se o nehmotnou movitou věc, která odpovídá právu jejího vlastníka na přístup k určité službě nebo produktu, které ražebník tokenu nabízí, nebo právu podílet se určitým způsobem na projektu, který ražebník tokenu financuje prostředky získanými od investorů.²⁶

Jedná se tedy o jakýsi soubor dat, který po uvedení do blockchainové sítě může sloužit jako jednoznačná deklarace práv, která ražebník s tokenem spojil.

Tokeny a kryptoměny se liší svou funkčností, tím, co mohou reprezentovat, a také technickým aspektem jejich vytvoření. Z hlediska funkčnosti mají kryptoměny primární účel, kterým je reprezentace peněžní hodnoty, tedy jsou obdobou digitálních peněz. Tokeny naopak reprezentují digitální nebo fyzická aktiva v blockchainové síti a případná práva k nim.²⁷

²³ Guadamuz, A. The treachery of images: non-fungible tokens and copyright. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*. 2021, roč. 16, č. 12, s. 1369.

²⁴ Příkladem mohou být odborné publikace: Garcia-Teruel, Simón-Moreno. *The digital tokenization of property rights. A comparative perspective*; Blemus, S., Guégan, D. Initial crypto-asset offerings (ICOs), tokenization and corporate governance. *Capital Markets Law Journal*.

²⁵ Barrington, S. The Role of Metadata in Non-Fungible Tokens: Marketplace Analysis and Collection Organization. *arXiv preprint arXiv*. 2021, s. 2.

²⁶ Dědič, Šovar, Mikula. *Proč podle českého soukromého práva nelze uvažovat o (ICO) tokenech jako o cenných papírech*, s. 554.

²⁷ Gandal, N., a kol. The rise and fall of cryptocurrency coins and tokens. *Decisions in Economics and Finance*. 2021, roč. 44, s. 982-983.

NFT jsou specifickou třídou tokenů. Jejich hlavním znakem je jejich nezastupitelnost. Všechna NFT mají již při vytvoření jedinečné a nezastupitelné vlastnosti dané jedinečným TokenID a adresou chytrého kontraktu. NFT můžeme chápat jako digitální certifikáty uložené v blockchainingu, které odkazují na digitální nebo fyzické podkladové aktivum a mohou s ním pojít určitá práva. NFT mají atributy jedinečnosti, exkluzivity a nezastupitelnosti.²⁸

Je na místě se tázat, jaká aktiva mohou být v rámci blockchainové sítě pomocí NFT reprezentována. Z hlediska technické proveditelnosti není aspekt tělesnosti aktiva rozhodující, NFT tak mohou reprezentovat jak věci hmotné, tak věci nehmotné.

Proces vytváření NFT se nazývá minting. Nejčastější sítí blockchainu, na které jsou NFT mintovány, je Ethereum, a nejrozšířenějším protokolem pro realizaci chytrých kontraktů určených k mintingu a následným transakcím NFT na blockchainu Ethereum je token standard ERC-721.²⁹ Ten každému tokenu dává jedinečný identifikátor, datový soubor, který je výsledkem kombinace kryptografického klíče adresy chytrého kontraktu a TokenID.³⁰ Kupující NFT obdrží digitální certifikát obsahující ID tokenu, který mu umožňuje připojit se výhradně k chytrému kontraktu prostřednictvím jeho hashe a přistupovat k digitálnímu souboru, jehož použití je omezeno podmínkami stanovenými v chytrém kontraktu spojeném s tímto tokenem.³¹

V rámci mintingu je do sítě blockchainu vloženo podkladové aktivum, v rámci chytrého kontraktu je aktivován příkaz k mintingu NFT, což vede k následujícím krokům: (1) Vytvoření nového bloku, (2) ověření

²⁸ Popescu, A. Non-Fungible Tokens (NFT)-Innovation Beyond the Craze. *5th International Conference on Innovation in Business, Economics and Marketing Research*. 2021, s. 26.

²⁹ Non-fungible tokens (NFT) [online]. *ethereum.org*. [cit. 17. 11. 2022] <https://ethereum.org/en/nft/#how-nfts-work>

³⁰ „Je důležité zdůraznit, že výsledný NFT může obsahovat další informace, jako je např. jméno díla, jméno autora, licenční podmínky k dílu a mnoho dalších údajů, které se mohou pojít s podkladovým aktivem. TokenID a adresa smart kontraktu jsou nejdůležitějšími prvky, neboť jsou spojeny konkrétně s podkladovým aktivem i s hashem použitým k vygenerování tokenu.“ Guadamuz. *The treachery of images: non-fungible tokens and copyright*, s. 1371.

³¹ Blockchain technologies and IP ecosystems: A WIPO white paper. *WIPO*. 2022, s. 31.

souladu dat v rámci token standardu ERC-721, (3) zaznamenání souboru dat do sítě blockchainu.³²

Tento proces vyžaduje technické znalosti, je tedy běžné, že NFT jsou mintovány prostřednictvím tzv. NFT on-line tržišť. Příkladem populárního NFT on-line tržiště je platforma OpenSea,³³ která umožňuje vytváření, distribuci, nákup a prodej NFT. Výsledkem, bez ohledu na způsob mintingu NFT, bude jeho uložení v digitální kryptopeněženke uživatele.

To, co je uloženo v digitální kryptopeněženke, však není samotné podkladové aktivum. V tomto ohledu je důležité zdůraznit reprezentační charakter NFT, které bez dalšího nepředstavují samotné podkladové aktivum. Jedná se pouze o registraci existence aktiva a jeho dalších vlastností a relevantních dat v blockchainové síti.

Pokud jde o uložení podkladového aktiva, lze NFT rozdělit na dvě kategorie: (1) NFT off-chain, (2) NFT on-chain.³⁴

Uložení off-chain znamená, že podkladové aktivum je uloženo mimo blockchainovou síť, tedy v jakémkoli jiném datovém úložišti mimo blockchain. To, co v této situaci spojuje podkladové aktivum s NFT, jsou metadata uložená v blockchainu, primárně URL adresa odkazující na podkladové aktivum uložené mimo blockchainovou síť.³⁵

Příkladem můžeme uvést situaci, kdy držitel NFT bude mít přístup k videu, které je uloženo ve složce Google Drive. V blockchainu však nebude uloženo samotné video, nýbrž URL adresa odkazující na místo uložení souboru v Google Drive.

NFT off-chain³⁶ jsou využívány primárně z důvodu jejich nižších nákladů, na rozdíl od NFT on-chain. Zápis dat na blockchain má za následek vysoké finanční náklady, kdy zápis 1 kilobytu na blockchain Etherea se pohybuje i v desítkách amerických dolarů.³⁷ S úsporou energie a

³² *Non-fungible tokens (NFT)* [online].

³³ What is minting? [online]. *OpenSea Learn*. [cit. 17. 11. 2022] <https://opensea.io/learn/what-is-minting-nft>

³⁴ Guadamuz, A., What Do You Buy When You Buy an NFT? [online]. *TechnoLlama*. 28. 3. 2021. [cit. 19. 11. 2022] <https://www.technollama.co.uk/what-do-you-buy-when-you-buy-an-nft>

³⁵ Guadamuz. *The treachery of images: non-fungible tokens and copyright*.

³⁶ Příkladem NFT off-chain je edice The Bored Ape Yacht Club od studia Yuga Labs. BAYC [online]. *boredapeyachtclub.com*. [cit. 25. 11. 2022] <https://boredapeyachtclub.com/#/>

³⁷ Guadamuz. *What Do You Buy When You Buy an NFT?*

finančních nákladů však souvisí nízká spolehlivost uložení podkladového aktiva. I když s URL adresou zapsanou v blockchainu již manipulovat nelze, soubor uložený na centralizovaném serveru se může stát pro vlastníka NFT nedostupným z důvodu chyb v centralizovaném systému, narušení třetí osobou či jednoduše ukončením hostingu webové stránky, na které bylo podkladové aktivum uloženo. K řešení tohoto problému byly navrženy určité postupy pro uložení podkladového aktiva, například použití decentralizovaného úložiště IPFS (Interplanetary File Systems).³⁸

Alternativou k uložení podkladového aktiva mimo blockchainovou síť je tzv. NFT on-chain.³⁹ Při něm dochází k nahrání podkladového aktiva přímo do blockchainové sítě jeho přidáním do metadat chytrého kontraktu NFT.⁴⁰ V důsledku toho je v blockchainu trvale uložena reprezentace digitálně obchodovatelného podkladového aktiva.

NFT jsou sice z technického pohledu pouhými metadaty zapsanými v blockchainu, mohou být však prostředkem k digitální revoluci. Mohou například sloužit k vyřešení otázky jedinečnosti digitálních aktiv či mohou přinést nové možnosti uplatnění autorských práv. K tomu je však nutné objasnit jejich právní podstatu a na základě ní kvalifikovat relevantní právní vztahy, jejichž předmětem NFT mohou být.

³⁸ Wang, Q. a kol. *Non-fungible token (NFT): Overview, evaluation, opportunities and challenges*, s. 13-14.

³⁹ Příkladem NFT on-chain je edice CryptoPunks, původně vytvořená jako off-chain, posléze byla jednotlivá podkladová aktiva uložena přímo v blockchainu Ethereum. CryptoPunks [online]. *larvalabs.com*. [cit. 26. 11. 2022]. <https://www.larvalabs.com/cryptopunks>

⁴⁰ Guadamuz. *What Do You Buy When You Buy an NFT?*

3 Současná právní úprava NFT

V současné době neexistuje na národní ani unijní úrovni žádný speciální právní předpis, který by komplexně upravoval, reguloval či jinak vymezil jednotlivé aspekty fenoménu NFT. I z toho důvodu je na místě srovnávat tyto aspekty NFT se zavedenými právními konstrukty.

Vzniklé právní vakuum nabízí rozličný výklad, kdy subjekty operující s NFT právo ohýbají způsoby, které jim vyhovují nejvíce. Mimo problematiku definování NFT jakožto věci, která bude blíže rozvedena v kapitole 4.1, vymezení otázek ochrany spotřebitele, které bude blíže osvětleny v kapitole 5, a některých autorskoprávních aspektů souvisejících s NFT obsažených v kapitole 6, dopadá technologie NFT na řadu dalších oblastí.

NFT vytvářejí rizika vlastní veškerým kryptoaktivům. Na trhu s NFT patří mezi rizikové faktory anonymita kupujících, nedostatečné informace o průběhu transakcí nebo s vysokými hodnotami transakcí (z důvodu skrytí často rozdělenými do mnoha transakcí s nižšími hodnotami) spojené riziko praní špinavých peněz. Prodeje NFT vedou často k právním vztahům mezi neznámými smluvními stranami a otevírají cestu rozličných podvodných aktivit na trzích s NFT.⁴¹

V dnešní době můžeme NFT pouze podřazovat pod existující právní instituty, komplexní regulace neexistuje, ačkoliv na evropské úrovni snahy o legislativní vymezení kryptoaktiv nalezneme.

3.1 MiCA⁴²

Pozornost věnovanou kryptoaktivům a částečně NFT lze nalézt v klikaté legislativní cestě nařízení Evropského parlamentu a Rady o trzích s kryptoaktivy a o změně směrnice (EU) 2019/1937 (dále jen „nařízení MiCA“ nebo „MiCA“). Evropská komise v září roku 2020 představila návrh tohoto nařízení, kdy NFT byly v první verzi z oblasti působnosti regulace vyloučeny. S postupnými změnami si do nařízení našly cestu, avšak ve

⁴¹ Das, D. a kol. Understanding Security Issues in the NFT Ecosystem [online]. *Proceedings of ACM Conference on Computer and Communications Security*. 2021, s. 5-6.

⁴² V rámci této práce považujeme za aktuální znění návrhu nařízení MiCA verzi z 5. 10. 2022, dostupná z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13198-2022-INIT/en/pdf>

velmi omezené podobě. Účelem nařízení MiCA není definovat NFT ani regulovat otázky práva duševního vlastnictví, což jsou primární otázky, jejichž vyřešení by přineslo světlo do právního vymezení NFT. V říjnu 2022 Evropská rada schválila aktuální znění návrhu nařízení MiCA, které v legislativním procesu dále musí schválit Evropský parlament.

Podle aktuálního návrhu nařízení MiCA je dle čl. 3 odst. 2 kryptoaktivem digitální zachycení hodnoty nebo práv, které může být převáděno a ukládáno elektronicky pomocí technologie sdíleného registru nebo pomocí podobné technologie.

Jednou z otázek pro jednotnou regulaci NFT je způsob, jak odlišit NFT od ostatních kryptoaktiv, kterými jsou tokeny vázané na aktiva,⁴³ elektronické peněžní tokeny⁴⁴ nebo užitné tokeny.⁴⁵ Poslední verze návrhu MiCA toto odlišení nabízí s odkazem na primární odlišující znak NFT, kterým je jejich nezastupitelnost a jedinečnost.

V poslední verzi návrhu MiCA z 5. října 2022 se v souvislosti s NFT v recitálech 6b a 6c uvádí následující:

- *„Toto nařízení by se nemělo vztahovat na kryptoaktiva, která jsou jedinečná a nezastupitelná s jinými kryptoaktivy, včetně digitálního umění a sběratelských předmětů, jejichž hodnotu lze přičíst jedinečným vlastnostem každého kryptoaktiva a užítku, který poskytuje držiteli tokenu. Podobně se nevztahuje ani na kryptoaktiva představující služby nebo fyzická aktiva, která jsou jedinečná a nezastupitelná, jako jsou záruky na produkty nebo nemovitosti. Ačkoli se s těmito kryptoaktivy může obchodovat na trzích a mohou být spekulativně hromaděna, nejsou snadno zastupitelná a relativní hodnotu jednoho kryptoaktivního aktiva ve vztahu k jinému, přičemž každé z nich je jedinečné, nelze zjistit pomocí srovnání s existujícím trhem nebo ekvivalentním aktivem. Tyto vlastnosti omezují rozsah, v jakém mohou mít tato kryptoaktiva finanční využití, čímž omezují rizika pro uživatele a systém.“*

⁴³ Čl. 5 odst. 3 návrhu nařízení MiCA. *„Typ kryptoaktiva, které není elektronickým peněžním tokenem a jehož cílem je udržet stabilní hodnotu odkazem na jakoukoli jinou hodnotu nebo právo nebo jejich kombinaci, včetně jedné nebo více oficiálních měn.“*

⁴⁴ Čl. 5 odst. 4 návrhu nařízení MiCA. *„Kryptoaktiva, které si udržují stabilní hodnotu odkazem na hodnotu jedné oficiální měny.“*

⁴⁵ Čl. 5 odst. 5 návrhu nařízení MiCA. *„Kryptoaktivum určené pouze k zajištění přístupu ke zboží nebo službě poskytované emitentem tohoto tokenu.“*

- *„Dílní části jedinečného a nezaměnitelného kryptografického aktiva by neměly být považovány za jedinečné a nezaměnitelné. Vydávání kryptoaktiv jako nezastupitelných tokenů ve velké sérii nebo kolekci by mělo být považováno za ukazatel jejich zastupitelnosti. Pouhé přidělení jedinečného identifikátoru kryptoaktivu nestačí k tomu, aby bylo klasifikováno jako jedinečné nebo nezastupitelné. Aby bylo možné kryptoaktivum považovat za jedinečné a nezastupitelné, měla by být jedinečná a nezastupitelná také aktiva nebo práva provázaná s tímto kryptoaktivem. Vyloučením kryptoaktiv, která jsou jedinečná a nezastupitelná z působnosti tohoto nařízení není dotčena kvalifikace takových kryptoaktiv jako finančních nástrojů.“*
- *„Toto nařízení by se mělo vztahovat i na kryptoaktiva, která se jeví jako jedinečná a nezastupitelná, ale jejichž faktické vlastnosti nebo vlastnosti spojené s faktickým použitím by je činily buď zastupitelnými, nebo nejedinečnými. V tomto ohledu by příslušné orgány měly při posuzování a klasifikaci kryptoaktiv zaujmout přístup převažující nad formou, podle něhož by o kvalifikaci měly rozhodovat vlastnosti daného kryptoaktiva, nikoli jeho označení emitentem.“*

Z technického pohledu sice mají všechny NFT ze své podstaty již při vytvoření jedinečné a nezastupitelné vlastnosti dané konkrétním TokenID a adresou chytrého kontraktu, aktuální návrh nařízení MiCA však stanovuje, že přidělení právě tohoto jedinečného identifikátoru tokenu nestačí k jeho klasifikaci jako nezastupitelného a jedinečného.

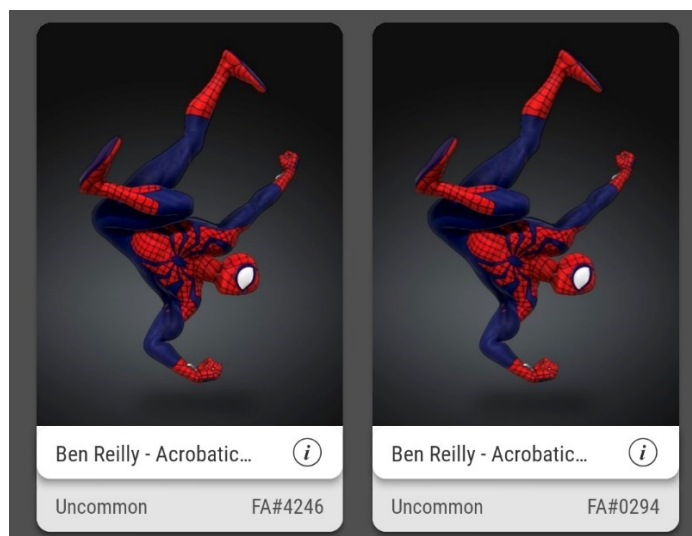
Aktuální návrh nařízení MiCA se tedy obecně právní úpravě NFT nevěnuje, existují v něm však výjimky pro některé NFT, na které by se právní úprava dle posledního návrhu nařízení MiCA mohla vztahovat.

První z těchto výjimek tvoří frakční NFT, někdy též zvané jako F-NFT. Ty jsou relativně novým fenoménem. Jejich ražebník se může rozhodnout, že na základě jednoho nezastupitelného a jedinečného hlavního NFT vytvoří mnoho zaměnitelných frakčních NFT. V případě, kdy budou všechny tyto frakční NFT zakoupeny jedním subjektem, může být v rámci skriptu zakódovaného v chytrém kontraktu uvolněn hlavní NFT, který je

připsán do jeho digitální kryptopeněženky.⁴⁶ Frakční NFT umožňují jakousi dobu spoluvlastnictví původního hlavního NFT a jsou vzájemně zastupitelné, postrádají prvek jedinečnosti.

Druhá výjimka platí pro velké série NFT, kdy jednotlivé NFT budou vytvořeny na základě stejného podkladového aktiva (například stejného .jpg obrazu), rozdílné budou pouze v identifikátoru, který odlišuje jednotlivé NFT v rámci stejné série. Analogii bychom mohli nalézt v bankovkách, které mají stejný design, odlišují se pouze číslem bankovky.

S tímto typem NFT se lze setkat například u sběratelské platformy VeVe, poskytující NFT on-line tržiště pro licencované digitální předměty od vydavatelství, mezi kterými jsou Marvel Comics, DC Comics nebo Walt Disney Animation Studios.⁴⁷ Jednotlivé NFT jsou součástí velkých sérií, které jsou rozděleny dle vzácnosti od těch nejběžnějších po nejvzácnější. Každá z těchto kategorií vzácnosti je představena totožným podkladovým aktivem. Jediným rozdílem mezi jednotlivými NFT je tak jejich číslo, jedinečný identifikátor, určující, zda bylo konkrétní NFT vyraženo dříve či později. Kromě tohoto identifikátoru je však podkladové aktivum NFT s číslem #0294 totožné s podkladovým aktivem NFT s číslem #4246.

Obr. 2: NFT se stejným podkladovým aktivem, NFT platforma VeVe

⁴⁶ Bruderer, A. A. MiCA and NFTs — Legal Clarity or More Legal Uncertainty [online]. *lexcellence.swiss*. 10. 10. 2022. [cit. 25. 3. 2023] <https://lexcellence.swiss/en/news/mica-and-nfts-legal-clarity-or-more-legal-uncertainty>

⁴⁷ Terms of Use [online]. VeVe. 12. 8. 2022. [cit. 10. 1. 2023] <https://www.veve.me/terms-conditions>

V případě, že by konkrétní NFT bylo kategorizováno jako kryptoaktivum, které spadá pod působnost nařízení MiCA, mohl by být ražebník NFT považován za eminenta kryptoaktiv dle čl. 3 odst. 2 posledního návrhu nařízení MiCA. V takovém případě by musel splňovat povinnosti stanovené v návrhu nařízení MiCA, mezi které patří nutnost získání povolení platného pro celé území EU jakožto poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy. Dále by musel například zveřejnit tzv. bílou knihu o kryptoaktivech (anglicky „*whitepaper*“), která obsahuje zejména informace o emitentovi, o obchodovaných kryptoaktivech, o právech a povinnostech souvisejících s obchodovanými kryptoaktivy a o hrozících rizicích.

Dle současného znění návrhu nařízení MiCA lze shrnout, že pro posouzení nezastupitelnosti a jedinečnosti, jakožto základního znaku NFT je na místě zohlednit následující:

- Vydávání kryptoaktiv jakožto nezastupitelných tokenů ve velkých sériích nebo kolekcích na základě stejného podkladového aktiva by mělo být považováno za ukazatel jejich zastupitelnosti.
- Dílčí části jedinečného a nezastupitelného kryptoaktiva by neměly být považovány za jedinečné a nezastupitelné.
- Přiřazení jedinečného identifikátoru kryptoaktivu neznamená samo o sobě jeho klasifikaci jako jedinečného a nezastupitelného kryptoaktiva.

Z výše uvedeného vyplývá, že NFT jako takové, tedy naplňující svou primární podstatu a charakteristiku jedinečného a nezastupitelného kryptoaktiva, jsou z působnosti současného znění návrhu nařízení MiCA vyňaty. Otázky spojené s právním vymezením NFT tak stále nejsou regulatorně zodpovězeny. Ačkoliv MiCA nabízí komplexní regulatorní rámec pro kryptoaktiva, na NFT jako takové dopadá pouze okrajově. Je na místě zvážit potřebu zavedení komplexního regulačního rámce, který by zohledňoval aspekty NFT, stanovil jasnou právní definici tohoto fenoménu a provázal jeho funkcionality v této práci zmíněné a navázané na již známé právní konstrukty do komplexního předpisu, který by dokázal zodpovědět na právní otázky, které jsou specifické fenoménu NFT.

3.2 Lichtenštejsko zemí tokenizace

Lichtenštejsko je průkopníkem v legislativním vývoji z hlediska tokenizace. Je zatím jediným příkladem komplexní regulace dopadající na NFT v Evropě. Půdu pro zastoupení movitých a nemovitých věcí tokeny připravilo v roce 2020 právním předpisem Token-und VT-Dienstleister-Gesetz (dále jen „TVTG“). Ten ve čl. 2 odst. 1 písm. c) výslovně uvádí, že token může představovat majetková práva nebo jiná absolutní nebo relativní práva.⁴⁸

Právní úprava v Lichtenštejsku koncipovala tokeny jako digitální aktiva, která nevytvářejí nová práva, ale mohou právně zastupovat práva již existující. TVTG zavádí institut tzv. fyzického ověřovatele, ten má za úkol ověřit a potvrdit, že věc reprezentovaná tokenem v blockchainové síti fyzicky skutečně existuje. Fyzický ověřovatel je poskytovatel služeb, který získal povolení a je registrován lichtenštejským orgánem pro finanční trh.⁴⁹ Uvádí se, že TVTG, jehož cílem je harmonizovat tokenizaci s právními předpisy, je vzorovým rámcovým textem pro ostatní evropské země.

V prosinci 2022 bylo společnosti LCX uděleno povolení jakožto fyzickému ověřovateli dle zákona TVTG.⁵⁰ Stala se tak první společností v Lichtenštejsku a zároveň první společností na světě, která toto povolení získala. LCX je jakožto fyzický ověřovatel odpovědná za udržování integrity a bezpečnosti tokenizovaných aktiv a kontrolu uschování podkladových fyzických aktiv.⁵¹ NFT tržiště společnosti LCX s názvem Tiamonds je tak jedním z průkopnických na poli tokenizace fyzických aktiv. Tiamonds je platformou pro tokenizaci diamantů, kdy investor může obchodovat s diamanty tokenizovanými v rámci blockchainové sítě. LCX je jakožto fyzický ověřovatel odpovědná za existenci diamantu a jeho

⁴⁸ Překlad TVTG v anglickém jazyce: https://www.naegele.law/files/Downloads/950.6_04.11.2019_TVTG-english-final-version.pdf

⁴⁹ Nägele, T., Bont, P. Tokenized structures and assets in Liechtenstein law. *Trusts & Trustees*. 2019, roč. 25, č. 6, s. 637.

⁵⁰ Odkaz na databázi FMA, lichtenštejského orgánu pro udělování licencí a přijímání poskytovatelů finančních služeb, obsahující záznam LCX jakožto fyzického ověřovatele: <https://fmaregister.fma-li.li/search?searchText=LCX&number=&category=>

⁵¹ LCX Gains Regulatory Approval as a Physical Validator to Enable Tokenization of Assets [online]. *LCX*. 20. 12. 2022. [cit. 16. 1. 2023]. <https://www.lcx.com/lcx-gains-regulatory-approval-as-a-physical-validator-to-enable-tokenization-of-assets/>

bezpečnou úschovu, kdy každé NFT je kryto v poměru 1:1 jedinečným diamantem, který je identifikován a certifikován.⁵² To dodává projektu Tiamonds spolehlivost a důvěryhodnost, která na poli nové technologie, kterou NFT bezpochyby jsou, tolik chybí, a mohlo by být startovací plochou pro další rozvoj této technologie.

⁵² Sagar S. LCX Becomes First Physical Validator in Liechtenstein and Globally [online]. *Bloomberg*. 20. 12. 2022. [cit. 16. 1. 2023]. <https://www.bloomberg.com/press-releases/2022-12-20/lcx-becomes-first-physical-validator-in-liechtenstein-and-globally>

4 Právní povaha NFT

4.1 NFT jako věc

Jelikož v českém právním řádu dosud nenalezneme výslovná ustanovení o právní povaze NFT, je na místě zkoumat právní povahu NFT z hlediska právem poznaných zavedených institutů.

Prvotní úvaha, kterou je na místě osvětlit je otázka, zda lze podřadit NFT pod definici věci v právním smyslu.

Občanský zákoník v ustanovení § 489 definuje věc v právním smyslu jako vše, co je „*rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.*“ Z hlediska materiální povahy dělíme věci na hmotné a nehmotné. Nehmotnými věcmi jsou dle ustanovení § 496 odst. 2 OZ práva, jejichž povaha to připouští a „*jiné věci bez hmotné podstaty.*“ Jelikož jsou NFT formou datového kódu, lze o nich mluvit jako o datech. Data jsou často právními texty zaměňována za informace, je na místě si odlišení vymežit.

Polčák důsledně rozlišuje mezi informací a daty. Uvádí, že informace nemůže být věcí dle § 489 OZ, kdy informace není statickým jevem nebo existující entitou, nýbrž přírodním fenoménem, který lze z pohledu člověka popsat pouze v čase a nesnese právní objektivizaci. Informaci chápe jako účel právního vztahu, nikoliv však nástroj k jeho dosažení. Rozdílně však chápe data, u kterých uvádí, že mohou být sekundárním objektem právních vztahů, kdy jejich aktuální nebo virtuální užitek lze charakterizovat jako věc v právním smyslu.⁵³

S vědomím rozlišení těchto dvou pojmů, které jsou v české právní veřejnosti nezdědka zaměňovány, lze odkázat na komentář Svobody k ustanovení § 496 OZ, který se této nešťastné záměny dopouští, objektivizaci dat však popisuje vhodně, tedy že nehmotnou věcí v právním smyslu mohou být data v případě, že jsou pro některý ze subjektů práv využitelná jako ekonomická hodnota a zároveň za situace, kdy subjekt, který je jejich původcem, je zpřístupní jako možný předmět soukromoprávních vztahů a tato data mají objektivně alespoň potenciální majetkovou hodnotu.⁵⁴

⁵³ Polčák, R. Informace a data v právu. *Revue pro právo a technologie*. 2016, roč. 7, č. 13, s. 88.

⁵⁴ Svoboda, K. § 496 Věci hmotné a nehmotné. In: David, O. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd.* Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014.

Z výše uvedeného je na místě klasifikovat NFT jakožto nehmotnou věc v právním smyslu, což umožňuje další specifikaci z pohledu tohoto právního institutu.

Občanský zákoník přináší dále dělení věcí na věci movité a nemovité. Již ze samotné podstaty NFT vyplývá, že se jedná o věci povahou movité. Potvrzení této teze mimo jiné přináší i příloha č. 6, bod 9.8 vyhlášky č. 363/2011 Sb., o personální bezpečnosti a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů. Ta uvádí v dotazníku fyzické osoby podle § 95 zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů „*nezastupitelný token – tzv. NFT dílo*“ jako příklad movitého majetku. Národní bezpečnostní úřad toto následně potvrdil a doplnil ve Věstníku č. NB07/2022,⁵⁵ kde uvedl, že NFT jsou virtuální aktiva, která jsou movitým majetkem.

Zásadním atributem, které následuje samotná podstata NFT je jejich nezastupitelnost (anglicky „*non-fungibility*“). Český právní řád přináší dělení věcí na věci zastupitelné a věci nezastupitelné v ustanovení § 499 OZ.

Zastupitelnou věcí je movitá věc, která může být nahrazena jinou věcí téhož druhu. Eliáš jako příklad zastupitelné věci uvádí motorové vozidlo, byť individualizované, které lze nahradit jiným vozidlem o shodných parametrech.⁵⁶ Typickým příkladem zastupitelné věci může být taktéž stokorunová bankovka. Ta bude mít vždy stejnou hodnotu jako jiná bankovka ve stejné nominální výši, samozřejmě za předpokladu, že se nejedná o sběratelskou bankovku.

Nezastupitelnou je poté dle OZ každá jiná movitá věc, která není zastupitelná. Typickým příkladem věci nezastupitelné bude obraz českého malíře Františka Kupky s názvem Tryskání II (Le Jaillissement II).⁵⁷ Jedná se o dílo nenahraditelné, žádné jiné umělecké dílo na světě by nemohlo nahradit dílo originální, byť by se jednalo o sebelepší kopii.

⁵⁵ Informace č. NB07/2022, bezpečnostní způsobilost. cit. z ASPI.

⁵⁶ Srov. Eliáš, K. Věc jako pojem soukromého práva. *Právní rozhledy*, 2007, č. 4, str. 122, cit. z beck-online.

⁵⁷ Výjimečná cena za dílo českého autora. Kupkovo Tryskání II se vydražilo za 230,8 milionu korun [online]. *irozhlas.cz*. 25. 3. 2021. [cit. 12. 3. 2023] https://www.irozhlas.cz/kultura/vytvarne-umeni/frantisek-kupka-tryskani-ii-obraz-aukce-sothebys_2103252229_pj

Určení, zda je věc zastupitelná či nezastupitelná vyplývá ze samotné povahy věci a ze společné vůle dotčených stran. Jednotlivec tak přeci jen může výše zmíněnému příkladu zastupitelné věci – stokorunové bankovce přisoudit nezastupitelnou povahu, a to například v situaci, kdy by ona stokorunová bankovka byla jeho první vydělanou či pro něj měla význam, jelikož ji dostal od zemřelého příbuzného.

Už ze samotného názvu – *Non-Fungible tokens* – tzv. nezaměnitelné/nezastupitelné tokeny vyplývá, že NFT podřazujeme pod věci nezastupitelné. Individualita každého NFT vyplývá z podstaty této technologie, protože NFT obsahuje jedinečný nereprodukovatelný kód, který konkrétní token odlišuje od ostatních. Tím se zároveň zaručuje existence pouze jedné instance každého konkrétního NFT.⁵⁸

4.2 NFT z pohledu tokenizace

Jednu z klasifikací, která rozlišuje NFT do kategorií dle konkrétních vlastností tokenů, přinesla iniciativa Evropské komise s názvem European Blockchain Observatory and Forum.⁵⁹ V reportu zveřejněném v červnu 2021 nalezneme následující klasifikaci NFT.

- Asset tokens – Tokeny vázané na aktiva, jež představují konkrétní právo k hmotné nebo nehmotné věci.
- Utility tokens – Tokeny vázané na právo na poskytnutí služeb, jež jsou spojeny s právem na přístup k určitým službám poskytovaným stranou vydávající token (nebo jinou specifikovanou třetí stranou).
- Security tokens – Tokeny poskytující držitelům NFT podobná nebo stejná práva jako cenné papíry.

První kategorií NFT jsou tokeny vázané na aktiva, jež představují konkrétní právo k hmotné nebo nehmotné věci, která je podkladovým aktivem NFT. Osoba vytvářející token rozhoduje o právech, která budou s tokenem provázána, a která budou náležet následnému držiteli NFT.

⁵⁸ Nikoliv však existence jediného NFT vytvořeného na základě podkladového díla, takových může být neomezeně. Z jednoho podkladového díla totiž můžeme vytvořit nespočet různých NFT. Kvůli jedinečnému TokenID a adrese chytrého kontraktu však nelze zaměnit jedno konkrétní NFT za druhé.

⁵⁹ Herian, R. a kol. NFT–Legal Token Classification. *EU Blockchain Observatory & Forum*. 2021, s. 2.

Takovými právy mohou být kupříkladu práva k užití podkladového aktiva jakožto autorského díla, udělené autorem nabyvateli NFT v rámci licenční smlouvy nebo certifikace podkladového aktiva.⁶⁰

Druhou kategorií, kterou European Blockchain Observatory and Forum vymezuje jsou NFT vázané na právo na poskytnutí nebo přístup k určitým službám poskytovaným stranou vydávající token (nebo jinou specifikovanou třetí stranou). Právo na poskytnutí služeb však dle autora názoru samo o sobě nekonstituuje novou kategorii NFT. Z technického aspektu totiž NFT, se kterým bude provázáno právo na poskytnutí služby, nebude ničím specifické. Jeho přidaná hodnota, tedy ono právo na poskytnutí služeb, nebude technicky určena povahou NFT. Poskytnutí služby nebude určeno blockchainovou sítí, nýbrž smluvním vztahem nebo jiným mechanismem, kterým se, ať už strana vydávající token nebo jiná třetí strana, zaváže, že po ověření, zda subjekt je opravdu vlastníkem NFT, poskytne službu. Konkrétním příkladem může být situace, kdy se vlastník hotelu rozhodne vytvořit NFT, jejichž držitelé budou mít právo na poskytnutí exkluzivních služeb v rámci pobytu v hotelu. V případě, kdy držitel NFT prokáže ověřovateli, že se dané NFT opravdu nachází v jeho digitální kryptopeněženke, budou mu tyto služby poskytnuty.⁶¹ Více k poskytování služeb vázanému na vlastnictví NFT v kapitole 4.5.

Relevantní pro klasifikaci NFT je otázka možného zařazení NFT jakožto cenného papíru dle ustanovení § 514 OZ nebo zaknihovaného cenného papíru dle ustanovení § 525 OZ. Výše zmíněný report European Blockchain Observatory and Forum nabízí možnost klasifikace NFT jako tzv. security tokenů, tedy tokenů ve formě digitálních cenných papírů, jež představují vlastnictví aktiva a poskytují držitelům tokenů podobná nebo stejná práva jako cenné papíry.⁶² Z pohledu českého práva však o NFT jakožto o cenných papírech hovořit nelze.

NFT je virtuální nehmotnou věcí, z toho důvodu není možné na něj pohlížet jako na cenný papír dle ustanovení § 514 OZ, jelikož u NFT chybí spojení s listinou v právním slova smyslu. Zároveň současně neexistuje

⁶⁰ Pro klasifikaci budeme Asset tokeny považovat za tokeny, které jsou provázané s konkrétními právy k hmotné nebo nehmotné věci, která byla podkladovým aktívem při mintování NFT.

⁶¹ Takovým hotelem je CHORS like a hotel, který držitelům jejich NFT poskytuje exkluzivní služby v rámci jejich pobytu. MetaCHORS Blocks [online]. *metachors.com*. [cit. 12. 1. 2023]. <https://www.metachors.com/>

⁶² Herian, R. a kol. *NFT–Legal Token Classification*, s. 2.

zákonná povinnost emitentů NFT zapisovat NFT do příslušné zákonem uznané evidence dle ustanovení § 91 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPKT“). NFT je ze své podstaty individuálně určenou věcí, kterou nelze nahradit jiným NFT téhož druhu ani v případě totožného ražebníka NFT a skutečnosti, že by NFT poskytovalo stejná práva. Z těchto důvodů o NFT nelze mluvit ani jako o zaknihovaném cenném papíru, jehož znakem je právě zastupitelnost.⁶³ Tento názor zastává i ČNB ve svém Upozornění na rizika investic do alternativních produktů, ve kterém dochází k závěru, že NFT nejsou investičním nástrojem ve smyslu § 3 odst. 1 ZPKT.⁶⁴

K upravenému rozřazení, které poskytuje European Blockchain Observatory and Forum, je na místě doplnit další kategorii NFT. Touto kategorií jsou tokeny sloužící jako nezávislá reprezentace podkladových aktiv. Tyto NFT jsou vytvořeny na základě podkladového aktiva, jsou jasným odkazem na ně, nevytvářejí však k podkladovému aktivu žádná práva. Jejich hodnota je čistě spekulativní, často vytvářena pouze na základě faktu, že reprezentují známé fyzické předměty, nebo byl jejich tvůrcem známý umělec. Ke konkrétnímu podkladovému aktivu, na základě kterého byly vytvořeny, však nemají žádný právní vztah.

Pro potřeby této práce tedy budeme rozřazovat NFT do dvou kategorií v závislosti na provázanost s podkladovým aktivem, a to:

1. NFT vázané na podkladová aktiva
2. NFT sloužící jako nezávislá reprezentace podkladových aktiv.

4.3 Odlišitelnost NFT od podkladového aktiva

Odlišitelnost a případná nutnost odlišení NFT od podkladového aktiva, na jehož základě bylo NFT vytvořeno, je nutnou úvahou, na základě které

⁶³ Chlubna, F. *Práva výkonných umělců a jejich ochrana ve sféře internetu a sociálních sítí*. 2022, diplomová práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta, s. 81; Dědič, Šovar, Mikula. *Proč podle českého soukromého práva nelze uvažovat o (ICO) tokenech jako o cenných papírech*, s. 554-556.

⁶⁴ Upozornění na rizika investic do alternativních investičních produktů (tokeny, participace) [online]. Česká národní banka. 3. 12. 2021. [cit. 14. 1. 2023] <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/upozorneni-pro-verejnost/Upozorneni-na-rizika-investic-do-alternativnich-investicnich-produktu-tokeny-participace/>

můžeme polemizovat o NFT jakožto o věci samostatné nebo jako o součásti věci hlavní, tedy podkladového aktiva. Široká veřejnost často NFT vnímá jako jakýsi certifikát, který zastupuje podkladové aktivum. Bez zásahu zákonodárce však nelze takovéto zastoupení považovat automaticky za právně závazné. Můžeme se v případě NFT obejít bez legislativního zásahu, pokud se domníváme, že NFT jako takové představuje podkladové aktivum?

Nejdříve si přiblížíme situaci, kdy hodnota podkladového aktiva není přímo navázána na hodnotu NFT. V tomto případě je nutné připustit, že NFT je obchodován nezávisle a představuje svou vlastní hodnotu, přímo nezávislou na hodnotě podkladového aktiva a je tedy věcí samostatnou, nikterak vázanou na podkladové aktivum. Příkladem bychom mohli zmínit aukci NFT memorabilií, vytvořených Julianem Lennonem, synem legendárního hudebníka kapely The Beatles.⁶⁵ Virtualizování předmětů (například Lennonův kabát z písně Help! nebo kytara značky Gibson) a následné vytvoření NFT, ke kterým fyzické předměty sloužily jako podkladové aktivum, nevytvořilo automaticky zastoupení fyzických předmětů pomocí NFT. NFT sloužily pouze jako reprezentace fyzických podkladových aktiv, jejich hodnota se však přímo neodvívěla od hodnoty fyzických podkladových aktiv, které zůstaly ve vlastnictví Juliana Lennona. Může tedy existovat podkladové aktivum a NFT, které jej pouze reprezentuje, a jeho hodnota bude čistě spekulativní, odvíjející se od faktu, že předlohou NFT byl skutečný originál podkladového aktiva nebo tvůrce byl například známým umělcem. Takovéto NFT bude existovat nezávisle na podkladovém aktivu. Pokud hovoříme o věcech s různou hodnotou, lze zároveň hovořit o dvou rozdílných věcech.

Můžeme však stejně snadno nalézt případy, kdy je NFT přímo navázáno na podkladové aktivum a v případě oddělení od něj by samo o sobě nemělo žádnou hodnotu. Příkladem je nová NFT politika automobilky Alfa Romeo. Od roku 2022 je každý vůz modelu Tonale doprovázen NFT certifikátem, který je jedinečný pro každý automobil, je přímo propojen s konkrétním vozem, certifikuje zakoupení vozu a následně dokumentuje veškerý servis a údržbu vozidla a další doprovodné informace o konkrétním vozidle.⁶⁶ V tomto případě je NFT pouhým certifikátem, nemá

⁶⁵ LENNON CONNECTION: THE NFT COLLECTION [online]. [cit. 17. 1. 2023]. <https://www.juliensauctions.com/about-auction?id=400>

⁶⁶ NFT [online]. *alfaromeo.cz* [cit. 17. 1. 2023] <https://www.alfaromeo.cz/modely/tonale#modal-gallery-software-popup>

vlastní hodnotu a je přímo závislé na podkladovém aktivu, tedy konkrétním automobilu Alfa Romeo Tonale. Nelze předpokládat, že by NFT, které slouží pouze jako certifikační potvrzení podkladového aktiva, mělo samo o sobě hodnotu, a tedy bylo věcí odlišnou od podkladového aktiva. Na takovéto NFT bychom mohli vztáhnout doktrinální definici součásti věci dle ustanovení § 505 OZ. Součástí věci je vše, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být od věci odděleno, aniž by tím došlo k znehodnocení věci. Koukal k ustanovení § 505 OZ zmiňuje, že o součásti věci můžeme hovořit i v případě složených věcí. To jsou věci tvořené součástmi, které mohou mít relativně samostatnou povahu a lze je od věci hlavní oddělit.⁶⁷ Při oddělení součásti musí dojít ke znehodnocení hlavní věci. Oddělit NFT od podkladového aktiva v případě výše zmíněné funkcionality certifikačního potvrzení servisní historie vozidla je bezpochyby možné. Oddělení NFT by bylo oddělením samostatné součásti věci, kdy by sice hlavní věc, automobil, na své primární funkčnosti neztratil, ale jeho hodnota by se tím bezpochyby snížila. Tato ponížená hodnota by byla způsobena kupříkladu díky nejasné servisní historii, způsobené oddělením NFT od vozidla. Z těchto důvodů lze hovořit za splnění určitých podmínek a provázanosti NFT s podkladovým aktivem o NFT jakožto o součásti věci.

V případě vázanosti NFT na podkladové aktivum je však nutné připomenout, že zastoupení podkladového aktiva pomocí NFT nelze bez zásahu zákonodárce nebo smluvního ujednání mezi stranami považovat za samozřejmé. Příkladem může být vlastník drahého kamene – smaragdu, který se rozhodl vytvořit NFT, jehož podkladovým aktivem je tento konkrétní drahokam. Prodávající, ražebník NFT, prodá NFT na NFT on-line tržišti a kupujícímu bude NFT doručen do jeho digitální kryptopeněženky. To však samo o sobě neznamená, že kupující nabyl vlastnictví k drahokamu samotnému. Ražebník NFT totiž mezitím prodal smaragd jinému zájemci, který jej již převzal a zaplatil za něj kupní cenu. Otázka zní, zda má k drahokamu přednostní právo kupující NFT nebo kupující samotného smaragdu. Odpověď je jednoznačná, prodejem NFT se na kupujícího nic, kromě vlastnického práva k samotnému NFT, nepřevadlo. Důvodem je to, že NFT samo o sobě nevytváří právní spojení mezi tokenem a drahokamem. Pouhé nahrání odkazu na fotografii smaragdu s jeho popisem do metadat NFT nic nemění, jelikož zákon nepřiznává NFT

⁶⁷ Koukal, P. § 505 Základní vymezení součásti věci. In: Lavický, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1559.

právní vztah k podkladovému aktivu. K takovému propojení by bylo nutné ujednání mezi stranami.⁶⁸

Z výše uvedeného lze identifikovat dva způsoby napojení NFT na podkladové aktivum. Prvním z nich je existence dvou odlišných věcí – NFT jakožto samostatné věci a podkladového aktiva. Druhým je poté situace, kdy je NFT certifikačním nástrojem smluvně propojeným a přímo odkazujícím na podkladové aktivum, v tomto případě lze mluvit o propojení NFT s podkladovým aktivem jakožto složené věci, NFT by bylo tedy ve vztahu k podkladovému aktivu součástí věci.

4.4 Vlastnická práva k NFT

Na základě poznatků v kapitole 4.3 je třeba rozlišovat dvě hypotézy z hlediska odlišitelnosti NFT od podkladového aktiva. První z nich nastává, kdy NFT inkorporuje podkladové aktivum, tj. NFT není nic jiného než součástí podkladového aktiva, a pak lze připustit, že NFT nemá jinou než evidenční právní existenci, nepředstavuje aktivum odlišné od podkladového aktiva, pouze osvědčuje převod práv a případně existenci práv k podkladovému aktivu. V tomto hypotetickém případě však bude pro *zastoupení* podkladového aktiva v užším slova smyslu (nad rámec pouhého evidenčního aspektu) nutné, aby zákonodárce zasáhl a takové zastoupení právně zakotvil. Druhá hypotéza předpokládá, že NFT má odlišnou vnitřní hodnotu, která může být čistě spekulativní. NFT a podkladové aktivum je pak třeba odlišit a přistupovat k nim jako k rozdílným věcem. V tomto případě, pokud existují dvě různé nezávislé věci, nutně vyvstává otázka vztahu mezi nimi. Výhoda takového rozlišení spočívá v možnosti uznat samostatná práva ke každé z nich.

4.4.1 Vlastnická práva k NFT vytvořenému na základě fyzického podkladového aktiva

Fyzické podkladové aktivum může být formou digitalizace přeneseno do virtuálního prostředí, kde může sloužit jako podkladové aktivum pro vytvoření NFT.

Obecně lze říci, že NFT nezakládá žádná přímá vlastnická práva k podkladovému aktivu, protože neexistuje žádná přímá právní vazba

⁶⁸ Moringiello, J. M., & Odinet, C. K. The property law of tokens. *Fla. L. Rev.* 2022, roč. 74, s. 638.

mezi NFT a podkladovým aktivem. Subjekt, jenž zakoupí NFT, touto transakcí získává vlastnická práva pouze ke konkrétnímu tokenu, obsahujícímu metadata odkazující na podkladové aktivum. Pokud mluvíme o vlastnictví NFT, nelze na něj bez dalšího současně pohlížet jako na vlastnictví fyzického podkladového aktiva, nýbrž na vlastnictví věci, vytvořené na základě podkladového aktiva takovým způsobem, že vzniknou dvě nezávislé věci – první z nich je fyzické podkladové aktivum, druhou z nich je NFT, jistým způsobem odkazující na podkladové aktivum bez přímého vztahu k vlastnickým právům pojícím se k podkladovému aktivu.

V konkrétních případech však může mít NFT přímý vztah k vlastnickým právům vztahujícím se k podkladovému aktivu, jelikož je součástí podkladového aktiva jako součást věci. Výše již byl zmíněn příklad automobilky Alfa Romeo, která vydává certifikační NFT potvrzující koupi vozu a jeho servisní a další doprovodnou dokumentaci. Dalším příkladem takového certifikačního NFT s přímým vztahem k vlastnickým právům k podkladovému aktivu je NFT vytvořené česko-americkým výrobcem zbraní Colt CZ Group.⁶⁹ K limitované edici pistolí CZ 75 Řád Bílého lva bude vlastníkům zbraní přidělen tzv. Certificate of Authenticity and Ownership ve formě NFT. Při převodu vlastnických práv k pistoli bude tento certifikát aktualizován tak, aby zohledňoval nového vlastníka pistole. Colt tímto tahem přímo propojil vlastnická práva k pistoli CZ 75 Řád Bílého lva a NFT, jakožto certifikátu odkazujícího na pravost pistole.⁷⁰ Je na smluvních stranách, prodejci a kupujícím, aby skutečnost převodu vlastnictví oznámili platformě Colt, která převede NFT novému vlastníkovi zbraně, propojení NFT a podkladového aktiva je tedy na bázi oznámení a není automatické. Jedná se o deklaratorní zápis, který demonstruje aktuální právní stav vlastnictví podkladového aktiva, pistole Colt. Je v zájmu kupujícího, aby trval na aktualizaci platformy a převedení NFT na jeho osobu, jakožto nového vlastníka, jelikož NFT ve formě certifikátu potvrzuje autenticitu zbraně a jeho vlastnictví tak přímo odkazuje na vlastnictví podkladového fyzického aktiva.

⁶⁹ Colt CZ Group jako první výrobce ručních palných zbraní vstupuje do světa blockchainové technologie [online]. *Colt CZ Group*. 16. 12. 2022. [cit. 17. 1. 2022] <https://www.coltczgroup.com/media-tiskove-zpravy/colt-cz-group-jako-prvni-vyrobce-rucnich-palnych-zbrani-vstupuje-do-sveta-blockchainove-technologie>

⁷⁰ Prodejní podmínky aukcí NFT [online]. *Colt CZ Group*. [cit. 18. 1. 2022] <https://auctionportal.coltczgroup.onblocktrust.com/Home/TnC/auction>

Můžeme si představit i situaci, kdy by NFT nebylo převedeno na základě prodeje fyzického podkladového aktiva, nýbrž by fyzické podkladové aktivum bylo převedeno na základě prodeje NFT. Vzhledem ke skutečnosti, že právní důsledky převodu NFT, vztahujícímu se k fyzickému podkladovému aktivu, jsou neexistující a právní praxe v této věci odpověď neposkytuje, lze dovodit, že převodem NFT by došlo k převodu vlastnictví podkladového fyzického aktiva na nového vlastníka pouze v případě, pokud by nabyvatel fyzickou věc, která sloužila jako podklad NFT skutečně od prodávajícího převzal. Teprve v tu chvíli by se dalo hovořit, že převod NFT by měl skutečný dopad na převod vlastnických práv k fyzickému podkladovému aktivu, vlastník podkladového aktiva by však neměl žádnou přímou povinnost k tomuto předání. Ve světě však již existují případy, kdy došlo k digitalizaci prodeje nemovitostí prostřednictvím převodu vlastnických práv k nemovitosti konkretizovaných v NFT.⁷¹

4.4.2 Vlastnická práva k NFT vytvořenému na základě virtuálního podkladového aktiva

Vlastnická práva k virtuálním statkům obecně jsou nelehce uchopitelným právním konstruktem, a to především z důvodu neexistence jasného a společného definičního rámce pojmů používaných v různých jurisdikcích k popisu souvisejících jevů, počínaje základním a všudypřítomným pojmem virtuální aktivum. Virtuální aktiva svým formátem vytvářejí roztržitější typ vlastnictví, který se liší od vlastnictví fyzických aktiv.

Virtuální aktiva mají jiné vlastnosti než aktiva fyzická, je tedy nezbytné je odlišovat. Odom, Zimmerman a Forlizzi uvádějí, že virtuálními aktivy mohou být hmotná aktiva, která se stala nehmotnými (například knihy, hudba, fotografie a vstupenky); věci, které nikdy neměly trvalou hmotnou podobu (například archivy elektronických zpráv, profily na sociálních sítích, herní avatary a odznaky na sociálních sítích); a také metadata ze záznamů digitálních zařízení a služeb, které zachycují činnost lidí (například informace o poloze fotografií, historie přehrávání hudby a

⁷¹ K tomu blíže: Moringiello, J. M., Odinet, C. K. Blockchain Real Estate and NFTs. *William & Mary Law Review, Forthcoming, U Iowa Legal Studies Research Paper*. 2022.; The World's First Real Estate NFT [online]. *Propy*. [cit. 20. 1. 2023] <https://propy.com/browse/propy-nft/>

historie nákupů kreditními kartami).⁷² Dále uvádějí tři vlastnosti digitálních virtuálních statků, a to, že nejsou závislé na fyzickém umístění, fyzickém prostoru a fyzické podobě. Na rozdíl od fyzických aktiv nejsou virtuální aktiva omezena na jedno fyzické místo, a proto mohou být dostupná na více místech současně. To vytváří flexibilitu, rozšířenou interakci a dostupnost virtuálních aktiv.⁷³ Pro vlastníka může být také obtížné zjistit, kde se majetek nachází, což může vést k dočasné nebo dokonce trvalé ztrátě přístupu k virtuálnímu aktivu.⁷⁴ Virtuální aktiva na rozdíl od těch fyzických nezabírají fyzický prostor. V této souvislosti mohou být virtuální aktiva vnímána jako neviditelná, a proto je obtížné pochopit jejich velikost, rozsah a v některých případech také to, co obsahují. Virtuální majetek není omezen na fyzickou podobu, a proto může být snadněji kopírován a napodobován, s čímž se pojí obtížnější rozlišení originálu od kopie.⁷⁵

Jedním z hlavních záměrů technologie NFT ve vztahu k virtuálním podkladovým aktivům je právě vytvoření jedinečnosti nebo vzácnosti ve vztahu k virtuálnímu aktivu. Vytvořením NFT a registrací virtuálního aktiva, nejčastěji virtuálního uměleckého díla, pod jedinečným hashem se NFT považuje za limitovanou edici s certifikátem pravosti, jejíž podpis je ekvivalentní autogramu umělce. Tato funkce odlišení, certifikace pravosti, má za následek hodnotu NFT, protože nehmotný majetek je jedinečný do té míry, že jeho vlastnosti jsou nenahraditelné a nelze mít za to, že existuje ekvivalent s podobnými vlastnostmi. Je však pravda, že určitá virtuální aktiva mohou být i nadále kopírována, šířena a sdělována veřejnosti do té míry, že pomyslně ztrácejí na své jedinečnosti nebo vzácnosti. Není nic, co by zabránilo tvůrci NFT vytvořit další NFT s totožným podkladovým aktivem, a to jak v rámci stejného nativního blockchainu nebo blockchainu odlišného. Neexistuje žádný centrální repozitář, který by tomuto zabránil a konstitutivně určil, že konkrétní podkladové aktivum již bylo použito k vytvoření NFT či nikoliv.

NFT můžeme označit za specifický token, jedinečný díky unikátnímu TokenID a adrese smart kontraktu, ukazující na ono konkrétní virtuální

⁷² Odom, W., Zimmerman, J., Forlizzi, J. Placelessness, spacelessness, and formlessness: experiential qualities of virtual possessions. *Proceedings of the 2014 conference on Designing interactive systems*. 2014, s. 985.

⁷³ *Ibidem*, s. 987.

⁷⁴ *Ibidem*, s. 989.

⁷⁵ *Ibidem*, s. 990.

podkladové aktivum. V tomto ohledu lze NFT přirovnat k nosičům, jako je CD s hudebním skladbou nebo DVD s filmovým dílem. Právo držby a vlastnictví NFT s sebou však obdobně jako je to u nosičů digitálních děl nepřináší vlastnické právo k virtuálnímu podkladovému aktivu, ale pouze vlastnictví jedinečného kódu, který digitální podkladové aktivum označuje.

Příkladem NFT, které vzniklo na základě virtuálního podkladového díla, je digitální obraz Replicator od kanadského umělce Mad Dog Jonese,⁷⁶ který se na platformě Nifty Gateway v roce 2021 prodal za tehdy 4,1 milionu amerických dolarů.⁷⁷ Kupující získal vlastnické právo k NFT, které se však samo o sobě nepojí s žádnými právy k virtuálnímu podkladovému aktivu.

Pokud je ražebník NFT zároveň vlastníkem autorských práv k podkladovému dílu, může udělit nabyvateli NFT licenci k užití podkladového autorského díla, kdy NFT bude sloužit jako reprezentace této udělené licence. Jedná se však pouze o deklaratorní zastoupení, kdy se licence automaticky nepojí s NFT, ale může být v průběhu času nezávisle na něm ukončena.

NFT, které se pojí s licencí k podkladovému aktivu je například edice CryptoKitties (sbírka pixel art koťat od vývojářského studia AxiomZen), kdy licence umožňuje vlastníkovu NFT komercializovat koťata (podkladová autorská díla) za předpokladu, že taková komercializace nepřinese příjem vyšší než 100 tisíc USD ročně.⁷⁸ Zakoupením NFT si tak subjekt kupuje certifikát tokenu, který může, ale nemusí být spojen s licencí poskytující majetková autorská práva vztahující se k virtuálnímu podkladovému aktivu.

Vzhledem ke skutečnosti, že k virtuálním podkladovým aktivům pravidelně disponuje určitý subjekt právy, které vyplývají z duševního vlastnictví, je důležité tuto problematiku zkoumat blíže.

U NFT vytvořených na základě virtuálního podkladového aktiva tedy bez dalšího lze mluvit pouze o vlastnictví NFT jako takového, nikoliv zároveň současně o vlastnictví podkladového virtuálního aktiva; to totiž

⁷⁶ REPLICATOR [online]. *maddogjones.com*. [cit. 20. 1. 2023]

<https://www.maddogjones.com/prints/1>

⁷⁷ MDJ x Phillips: A Multi-Generational NFT [online]. *Phillips*. [cit. 20. 1. 2023]

<https://www.phillips.com/detail/mad-dog-jones/NY090121/1>

⁷⁸ CryptoKitties Terms of Use [online]. *CryptoKitties*. 15. 11. 2018. [cit. 22. 1. 2023]

<https://www.cryptokitties.co/terms-of-use>

bude často autorským dílem požívajícím autorskoprávní ochrany podle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, v platném znění (dále jen „AZ“), ať už půjde o fotografie, hudbu, video, které jsou autorskými díly, tak herní předměty, které jsou v rámci nativního softwaru hry považovány také za derivát autorskoprávní ochrany.

Můžeme však mluvit o větší provázanosti s podkladovým virtuálním aktivem v případech, pokud jsou nabyvateli NFT současně s NFT poskytnuta k užití práva vycházející z duševního vlastnictví autora. V podrobnostech tuto problematiku osvětlíme v kapitole 6.

4.5 Právo na poskytování služeb spojené s NFT

Výše jsme rozebrali kategorie NFT a jejich hlavní funkčnost, dopady do vlastnických práv k podkladovým aktivům a odlišitelnost právě od podkladových aktiv. Z logiky věci vyplývá, že tyto dvě kategorie jsou konfliktní, buďto je NFT přímo vázán na podkladové aktivum, nebo je věcí od podkladového aktiva odlišnou, pouze nepřímo na něj odkazující, která má právně nezávislý osud na podkladovém aktivu. Způsob a rozsah propojení NFT s podkladovým aktivem je jedním z hlavních faktorů generujících hodnotu NFT.

Hodnota NFT jako taková však často nevyplývá pouze z podkladového aktiva. Jak NFT vázané na podkladové aktivum, tak NFT sloužící jako nezávislá reprezentace podkladového aktiva, může být provázáno s právem na poskytnutí služby. Právě toto právo, které se subjekt vytvářející NFT nebo jiná třetí osoba zavazuje poskytnout držiteli NFT, může být jedním z hlavních faktorů zhodnocení NFT.

Takovým příkladem může být NFT projekt ostravského festivalu Colours of Ostrava, který nabídl veřejnosti NFT, vytvořené na základě podkladového aktiva – digitálního obrazu nevedeného autora. V této souvislosti je na místě zdůraznit, že i tento projekt postihl velký nešvar většiny NFT projektů, kdy k podkladovému autorskému dílu nebyly uvedeny licenční podmínky stanovující rozsah práv k podkladovému uměleckému dílu udělených nabyvateli NFT. Hlavní funkcionalitou tohoto NFT však nebylo podkladové aktivum v podobě autorského díla, nýbrž

poskytnutí služby ve formě doživotní VIP vstupenky na festival Colours of Ostrava.⁷⁹

V případě posuzování jednotlivých NFT je tak na místě zohlednit také fakt, z čeho vyvěrá hodnota NFT, zda je to pouze na základě spekulace, podkladového díla nebo právě propojení s právem na poskytnutí služby. Cena tohoto konkrétního NFT pravděpodobně nevyplývala z podkladového uměleckého díla, které spíše sloužilo jako způsob prezentace při prodeji, nýbrž právě z poskytnutí služby ve formě celoživotní vstupenky na festival Colours of Ostrava. Znovu je však třeba zdůraznit, že právo na poskytnutí služby je právem, které není přímo spjato s technickým aspektem NFT. Technická povaha NFT se nemění. NFT, ke kterému se pojí právo na poskytnutí služby, neobsahuje žádná metadata navíc. Mechanismus k poskytnutí služeb není přítomný v rámci blockchainové sítě daného NFT, ale je právně zakotven a prováděn mimo blockchain. Právo na poskytnutí služby vázané na vlastnictví NFT je často přidanou hodnotou, která zajišťuje dlouhodobou udržitelnost jednotlivých projektů.

⁷⁹ NFT kolekce Colours of Ostrava [online]. *Colours of Ostrava*. [cit. 2. 2. 2023]
<https://www.colours.cz/nft>

5 Ochrana spotřebitele při transakcích s NFT

Od představení technologie NFT široké veřejnosti se tyto tokeny staly předmětem prodeje, nákupu a distribuce. Z výše uvedeného vyplývá, že NFT je věcí nehmotnou, movitou, nezastupitelnou, je určitým digitálním statkem či digitální službou. Je tedy na místě blíže rozebrat existenci spotřebitelského vztahu a ochrany spotřebitele při transakcích s NFT.

Z ustanovení § 1812 odst. 1 OZ vyplývá pro spotřebitelské smlouvy výklad jejich ustanovení ve prospěch spotřebitele. To potvrdil mimo jiné Nejvyšší soud ČR v rozsudku sp. zn. 33 Cdo 5240/2016 ze dne 26. 9. 2017, ve kterém judikoval obecné použití pravidla nejpříznivějšího výkladu pro spotřebitele obecně na veškeré právní úkony, dvoustranné i jednostranné. Zároveň v § 1812 odst. 2 OZ zákonodárce stanovuje, že k ujednáním odchylojícím se od ustanovení zákona stanovených k ochraně spotřebitele se nepřihlíží, a to i v případech, kdy se spotřebitel vzdá zvláštního práva, které mu zákon poskytuje. I přes kogentní povahu ustanovení o ochraně spotřebitele však může být problematické vymáhání spotřebitelských práv v případě sporu, jelikož většina transakcí s NFT zahrnuje určitý mezinárodní prvek.

Velká část z NFT platforem, společností vydávajících NFT a NFT online tržišť má sídlo ve Spojených státech amerických a obecně navrhují, aby se na uzavřené smlouvy použilo americké rozhodné právo. Ochrana spotřebitele je však třeba hledat nejen podle práva uvedeného ve smlouvě, ale také podle práva, které je použitelné v daném okamžiku s ohledem na stát, v němž má spotřebitel bydliště. V tomto posledním ohledu je užitečné připomenout, že není vždy snadné rozhodné právo určit, například při neexistenci mezinárodních dohod mezi státy, které by upravovaly smluvní závazkové vztahy.

Pro evropské spotřebitele může být východiskem Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy, zvané též „Řím I“. Jedná se o nařízení Evropského společenství o mezinárodním právu soukromém, které upravuje určení rozhodného práva pro závazkové vztahy jejichž subjekty mají obvyklé bydliště v některém ze členských států. Jednou ze zásad nařízení Řím I je zásada absolutní svobody volby rozhodného práva pro smluvní závazkové vztahy mezi smluvními stranami vyplývající z čl. 3. V případě, že je smluvní stranou spotřebitel, existují určitá omezení, kdy volba rozhodného práva stranami nesmí mít za

následek zbavení spotřebitele ochrany, kterou mu zaručují kogentní ustanovení práva země, v níž má obvyklé bydliště dle čl. 6 odst. 2.

Působnost tohoto nařízení nelze snadno rozšířit na subjekty se sídlem ve státech mimo Evropskou unii (například ve Spojených státech amerických), a to právě z důvodu neexistence mezinárodních úmluv upravujících rozhodné právo pro závazkové vztahy s mezinárodním prvkem. Lze však říci, že toto nařízení v každém případě zahrnuje potřebu ochrany spotřebitele, jakožto slabší strany smlouvy, o kterou by měly usilovat všechny subjekty (z Evropské unie i mimo ni), které jednájí se spotřebiteli na evropském trhu.

Na unijní úrovni je ochrana spotřebitele upravena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES. Ta byla do českého právního řádu uvedena zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOS“).

Tato směrnice, aktualizovaná směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2019/2161, představuje režim použitelný na širokou škálu smluv uzavíraných mezi podnikateli a spotřebiteli, zejména na kupní smlouvy, smlouvy o poskytování služeb nebo smlouvy o poskytování digitálního obsahu vztahuje se jak na smlouvy uzavírané v rámci obchodních prostor, tak na smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory nebo distančně.

Novelizace provedená směrnicí (EU) 2019/2161 rozšířila oblast působnosti na smlouvy, na jejichž základě podnikatel poskytuje nebo se zavazuje poskytovat spotřebiteli digitální služby nebo digitální obsah a spotřebitel poskytuje nebo se zavazuje poskytnout podnikateli své osobní údaje. Nařízení mimo jiné stanovuje informační povinnost podnikatele vůči spotřebiteli před uzavřením smlouvy. Níže bude rozebrán spotřebitelský vztah v rámci smlouvy o koupi NFT, aspekty ochrany spotřebitele v jejím rámci a jednotlivé informační povinnosti podnikatele s tím spojené. Nakonec budou rozebrány standardy digitálního obsahu stanovené Směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2019/770, o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb ve vztahu k NFT.

5.1 Definice spotřebitelského vztahu při koupi NFT

Dle ustanovení § 419 NOZ je spotřebitelem každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná. Podnikatelem poté občanský zákoník rozumí v ustanovení § 420 OZ osobu, která samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Pro účely ochrany spotřebitele se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.

Spotřebitelskými vztahy rozumíme společenské vztahy, vyplývající z uzavírání spotřebitelských smluv dle ustanovení § 1810 OZ, tedy smluv, které uzavírá podnikatel v postavení silnější smluvní strany se spotřebitelem v postavení smluvní strany slabší. Spotřebitelské vztahy tak můžeme definovat pomocí subjektivního prvku, kterým je existence subjektu spotřebitele a subjektu podnikatele.

Výše zmíněné právní konstrukty aplikujeme na koupi NFT a přiblížíme si požadavky, abychom mohli konkrétní právní vztah považovat za uzavření spotřebitelské smlouvy.

Za spotřebitele při nákupu NFT lze považovat subjekt, který splňuje následující požadavky:

1. Je fyzickou osobou;
2. Zakoupí NFT od subjektu v pozici podnikatele/zakoupí NFT prostřednictvím NFT on-line tržiště;
3. Koupí NFT realizuje svůj osobní, vlastní zájem nebo potřebu, mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání.

S ohledem na identifikaci spotřebitele je důležité rozvinout hlavně třetí požadavek, který není z hlediska koupě NFT vždy jednoznačný.

Pro odpověď na otázku, zda fyzická osoba uzavírající smlouvu je v postavení spotřebitele, je rozhodující především účel jednání takové osoby.⁸⁰

⁸⁰ Vondráček, O. § 419 Definice spotřebitele. In: Petrov, J. a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022.

Mezi účely, které lze považovat za účely souladné postavení spotřebitele, lze uvést:⁸¹

- Zakoupení NFT za účelem použití jako profilového obrázku/banneru na sociálních sítích;
- Zakoupení NFT jakožto daru, který spotřebitel má v úmyslu darovat;
- Zakoupení NFT pro použití v kreativních projektech;
- Zakoupení NFT jakožto investice, kdy spotřebitel nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání;
- Zakoupení NFT za účelem dosažení určitého společenského postavení;
- Zakoupení NFT za účelem přístupu k uzavřené komunitě držitelů konkrétního druhu NFT;
- Zakoupení NFT, se kterým se pojí vstupenka na soukromou událost.

Výše uvedené příklady autor uvádí jako demonstrativní výčet situací, kdy by byl kupující subjekt v postavení spotřebitele.

Pro bližší vysvětlení spotřebitelského vztahu souvisejícího s transakčním úkonem zakoupení NFT lze uvést následující modelový případ:

1. Fyzická osoba, občan České republiky, zakoupí NFT za účely:
 - použití jakožto profilového obrázku na svých profilech sociálních sítí;
 - trvalého přístupu na soukromé události pojmí se se zakoupením NFT;
 - následně jej má v úmyslu darovat svému příbuznému.
2. NFT zakoupí na NFT on-line tržišti s názvem CzechNFT, provozovaném poskytovatelem on-line tržiště se sídlem v České republice.
3. Prodejcem NFT je NFTalent s.r.o., společnost se sídlem v České republice, která pořádá soukromé události, na které je vstupenkou potvrzení držby jejich NFT s názvem NFTicket.
4. Nativním blockchainem tohoto NFT je Ethereum a jeho kupní cena činí 0,5 ETH, v době nákupu činící přibližně 60.000,- Kč.

Subjekty zapojenými do výše zmíněného modelového příkladu jsou:

⁸¹ Jedná se o demonstrativní výčet vytvořený autorem této práce.

1. Prodejce NFT je právnickou osobou, která naplňuje znaky podnikatele dle ustanovení § 420 OZ.
2. Poskytovatel NFT on-line tržiště je poskytovatelem on-line tržiště dle ustanovení § 2 odst. 2 písm. b) ZOS, kdy poskytuje přístup k nabídkám na prodej a nákup NFT, prodejci mohou prodávat svá NFT na tomto tržišti, kdy poskytovatel tržiště má z prodeje jistou výši provize. Dle ustanovení §2 odst. 2 písm. c) tohoto zákona je podnikatelem.
3. Kupující NFT je fyzickou osobou, která prostřednictvím on-line tržiště projevila zájem o koupi NFT, které kupuje pro své osobní účely, mimo rámec své podnikatelské činnosti a mimo rámec samostatného výkonu svého povolání. V případě uzavření smlouvy o koupi NFT tedy bude v postavení spotřebitele dle ustanovení § 419 OZ.

5.2 Aspekty ochrany spotřebitele při transakcích s NFT

V rámci zkoumání transakcí s NFT ve spotřebitelských vztazích je na místě zohlednit několik aspektů a zodpovědět určité otázky, které vznikají s ohledem na charakteristické rysy technologie NFT a představují nové problémy ve srovnání s tradičním pojetím spotřebitelských smluv.

5.2.1 Identifikace kupujícího spotřebitele

Základním aspektem, určujícím uplatnění ochrany spotřebitele na konkrétní právní vztah, je určení, zda kupujícím subjektem je osoba v postavení spotřebitele, či nikoliv. Vzhledem k anonymitě, která je charakteristická pro blockchainové transakce, nemá prodávající často žádné informace o kupující smluvní straně, nemůže si být jistý, zda kupující činí transakci pro své osobní účely, či naopak koná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Určení kupujícího subjektu, jakožto spotřebitele, lze usuzovat například z povahy okolností, za kterých transakci uskutečňuje. Soudní dvůr Evropské Unie (dále jen „SDEU“) ve věci C-105/17 – Kamenova judikoval, že fyzickou osobu, která na on-line tržišti zveřejní současně určitý počet inzerátů, v nichž nabízí k prodeji zboží, lze považovat za obchodníka a jednání této osoby lze považovat za obchodní činnost, podnikání, řemeslo nebo svobodné povolání. Každý případ je však nutné individuálně posoudit a

jasné mantinely pro určení, zda osoba jedná v postavení podnikatele neexistují.

Jedním z možných řešení tohoto problému je tzv. pravidlo KYC (know your customer – česky „*poznej svého zákazníka*“).⁸² Poskytovatel NFT on-line tržiště by díky němu mohl vyžadovat od subjektů obchodujících na tržišti základní identifikační údaje za účelem zajištění bezpečného, důvěryhodného a transparentního prostředí a zároveň zjistit, který subjekt je spotřebitelem a který naopak obchoduje s NFT v rámci své podnikatelské činnosti.

5.2.2 Informační povinnost podnikatele prodávajícího NFT vůči spotřebiteli

Podstatné informace, které musí podnikatel spotřebiteli poskytnout před uzavřením smlouvy (předsmluvní informace), jsou uvedené v ustanovení § 1811 OZ. Vondráček v komentáři k tomuto ustanovení uvádí, že jeho smyslem je umožnit spotřebiteli určit, kdo je jeho protistranou, do jakých práv a povinností v případě uzavření smlouvy vstupuje a jaké mohou být důsledky uzavřených závazků. S odkazem na rozsudek SDEU ve věci C-472/10, Invitel, uvádí, že spotřebiteli musí být umožněno, aby předem mohl prověřit všechna smluvní ujednání a jejich důsledky, čímž dochází k vyvarování se nejasností a pochybností při výkladu spotřebitelských smluv.⁸³

Vzhledem k distančnímu způsobu uzavírání smluv o koupi NFT se však v konkrétnostech použije ustanovení § 1820 OZ, které vymezuje blíže informační povinnost dle ustanovení § 1811 OZ. V případě distančních smluv je smyslem přiznání zvláštní ochrany spotřebiteli omezená možnost získat od podnikatele potřebné informace nutné k tomu, aby se spotřebitel mohl rozhodnout, zda smlouvu uzavře, či nikoliv.⁸⁴

Níže si představíme informační povinnost podnikatele vůči spotřebiteli před uzavřením smlouvy o koupi NFT. Obecně rozebereme

⁸² K autentifikaci pomocí KYC například Bamakan, S. M. H., a kol. Patents and intellectual property assets as non-fungible tokens; key technologies and challenges. *Scientific Reports*. 2022, roč. 12.

⁸³ Vondráček, O. § 1811 Předsmluvní informace. In: Petrov, J. a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022.

⁸⁴ Vondráček, O. § 1820 Sdělení před uzavřením smlouvy. In: Petrov, J. a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022.

relevantní ustanovení, která na podnikatele v případě prodeje NFT dopadají. Toto vymezení může sloužit jako obecná příručka pro splnění informační povinnosti podnikatele vůči spotřebiteli před uzavřením smlouvy o koupi NFT.

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. a) OZ musí být spotřebitel před uzavřením smlouvy informován o hlavních vlastnostech zboží nebo služby v rozsahu odpovídajícím použitelnému prostředku komunikace na dálku a povaze zboží nebo služby. Zboží nebo služba musí být vymezena takovým způsobem, aby byl následný předmět plnění dostatečně určitelný a nemohlo dojít k jeho záměně či omylu ze strany spotřebitele. Označení a popis závisí na složitosti poskytovaného zboží či služby tak, aby vymezení bylo průměrnému spotřebiteli srozumitelné.⁸⁵ Je tedy nutné poskytnout informace v dostatečném obsahu tak, aby byl průměrný spotřebitel schopný pochopit hlavní znaky a technické vlastnosti prodávaného NFT, kterými jsou kupříkladu:

- Jaký je nativní blockchain NFT?
- Jaká je adresa chytrého kontraktu NFT?
- Kde a jakým způsobem jsou uložena podkladová aktiva?
- Opravňuje držba NFT k poskytování určitých služeb, pokud ano, jakých?
- Existují licenční poplatky, pokud ano, v jaké výši?
- Kolik obdobných NFT nebo NFT v dané sérii je v oběhu?

V případě, že je k držbě konkrétního NFT vázáno právo na poskytnutí služeb, je nutné konkretizovat i právě toto poskytování služeb, jeho rozsah, časové vymezení a další informace související s poskytovanými službami.

K vlastnostem NFT často patří i specifikace licenčních podmínek vztahujících se k podkladovému aktivu, jakožto uměleckému dílu a rozsahu udělených majetkových autorských práv. Většina NFT je vytvořena na základě podkladového aktiva, které je autorským dílem. Prodejce tak musí spotřebitele informovat i o rozsahu udělené licence k právům duševního vlastnictví, kupříkladu:

- V jakém rozsahu je udělena licence k užívání autorského díla?
- Jakým způsobem může držitel NFT umělecké dílo, sloužící jako podkladové aktivum, užívat, na jakou dobu?

⁸⁵ Vondráček. § 1811 Předmluvní informace.

Blíže se budeme autorskoprávním aspektům NFT věnovat v kapitole 6.

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. b), c), d) OZ musí před uzavřením smlouvy o koupi NFT podnikatel uvést svoji totožnost nebo totožnost osoby, která jedná jeho jménem nebo na jeho účet a adresu sídla, případně adresu provozovny, pokud se liší od adresy sídla, a v případě, že podnikatel jedná za jiného podnikatele, také adresu, na kterou může spotřebitel zaslat stížnost. Zároveň je nutné uvedení telefonního čísla a také adresy pro doručování elektronické pošty, případně i údaje o jiném prostředku on-line komunikace. Informační povinnost vůči spotřebiteli nebude naplněna, pokud prodávající sdělí pouze svou blockchainovou adresu, což je praxe, kterou někteří prodávající NFT praktikují a spotřebiteli další identifikační údaje neposkytují.

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. e) OZ musí před uzavřením smlouvy o koupi NFT podnikatel spotřebitele informovat o celkové ceně NFT. Bude se jednat o cenu tzv. mintování NFT určenou v chytrém kontraktu. Tato cena bude nejčastěji vyjádřena v kryptoměně a bude nutné upřesnění, zda, a v jaké výši zahrnuje transakční poplatky, tzv. gas fees, nutné k provedení transakce, tyto poplatky bychom mohli analogicky charakterizovat jako náklady na dodání NFT do digitální kryptoměny kupujícího. Z důvodu větší transparentnosti je vhodné zavést přepočtení kupní ceny uvedené v kryptoměně na kurz odpovídající kurzu aktuální uznávané měny, tedy kupříkladu přepočtení na aktuální kurz české koruny.⁸⁶ Dále musí podnikatel dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. f) OZ uvést údaj o přizpůsobení ceny osobě spotřebitele na základě automatizovaného rozhodování, byla-li cena takto přizpůsobena.

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. g) OZ musí podnikatel uvést náklady na prostředky komunikace na dálku, které nese spotřebitel, pokud se liší od základní sazby. V naprosté většině případů však budou náklady spotřebitele na použití komunikačních prostředků ve výši základní sazby, kupříkladu ve výši nákladů za přístup k internetu.

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. h) OZ je prodávající povinen přesně popsat platební podmínky, čas dodání a plnění v případě zakoupení NFT. Je nutné popsat jednotlivé kroky, které musí spotřebitel následovat, aby došlo k transakci NFT a k jeho připsání do digitální kryptoměny kupujícího. Prodávající musí taktéž sdělit spotřebiteli jeho

⁸⁶ Takto to udělal kupříkladu český NFT projekt dm Múzy Inspirace; dm Múzy inspirace [online]. *dm-muzy.cz*. [cit. 17. 1. 2023]. <https://www.dm-muzy.cz/#buy-nft>

právo podat stížnost a kontaktní místo, skrze které se spotřebitel může na podnikatele obrátit.

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. i) OZ musí podnikatel spotřebitele informovat o podmínkách, lhůtě a postupu pro uplatnění práva na odstoupení od smlouvy, jakož i vzorový formulář pro toto odstoupení. O neexistenci práva spotřebitele na odstoupení nebo o podmínkách, za jakých právo na odstoupení od smlouvy zanikne, musí podnikatel spotřebitele informovat dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. l) OZ. Vzhledem ke specifičnosti technologie blockchain ve vztahu k odstoupení od smlouvy, jejímž předmětem je NFT, bude toto rozebráno blíže v kapitole 5.2.3.

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. m) OZ musí podnikatel informovat o existenci práv z vadného plnění, jakož i o právech ze záruky a dalších podmínkách pro uplatňování těchto práv. Informační sdělení musí zahrnovat jednak údaje o odpovědnosti za vady dle ustanovení § 2161 OZ, uplatnění práv z vad dle ustanovení § 2165 OZ, případně informaci o podmínkách poprodejního servisu či dalších smluvně zakotvených záručních právech, jež podnikatel poskytuje spotřebiteli nad rámec uvedených zákonných požadavků dle ustanovení § 2113 OZ. Práva poskytnutá spotřebiteli zákonem nesmí být označena jako speciální součást nabídky prodávajícího. Prodávající musí uvést informaci o tom, kde může spotřebitel reklamaci uplatnit dle § 13 ZOS.⁸⁷ V případě prodeje NFT tedy musí prodávající uvést výše uvedené údaje, v přehledné formě, nejčastěji je toto realizováno vypracováním reklamačních řádů, které jsou součástí všeobecných obchodních podmínek. Zaručení kvality si u NFT můžeme představit například v případě, že je NFT provázáno s podkladovým aktivem a toto spojení je smluvně potvrzeno. V takovém případě je nutné zaručit kvalitu tohoto podkladového aktiva. Prodávající musí spotřebitele informovat též o právech spotřebitele v případě vadného plnění, dle ustanovení § 2106 OZ v případě vadného plnění jako podstatného porušení smlouvy a dle ustanovení § 2107 OZ v případě vadného plnění jako nepodstatného porušení smlouvy. Dále musí prodávající sdělit spotřebiteli kontaktní místo pro uplatnění reklamace.⁸⁸

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. n) OZ musí podnikatel uvést údaj o kodexu chování, pokud se jej podnikatel zavázal dodržovat v

⁸⁷ Vondráček. *§ 1811 Předšmluvní informace*.

⁸⁸ Příkladem může být: Reklamační řád při prodeji nezaměnitelných tokenů drogerie DM [online]. dm-muzy.cz. [cit. 12. 1. 2023] https://www.dm-muzy.cz/static/pdf/dm_NFT_reklamacni_rad.pdf

souvislosti s některou obchodní praktikou nebo odvětvím jeho podnikání a o tom, jak lze obdržet jeho kopii.

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. o) OZ v případě, že má být smlouva uzavřena na dobu neurčitou, nebo má-li být závazek automaticky prodlužován, musí prodejce sdělit údaj o době trvání závazku a podmínky ukončení závazku. Doba trvání závazku bude určena v časových jednotkách (hodiny, dny, měsíce, roky). Podmínky ukončení závazku budou obsahovat informace o možných způsobech vypovězení smlouvy, počátku běhu a délce výpovědní lhůty. Tyto podmínky by měly zejména obsahovat informaci o době, po kterou spotřebitel nemůže vypovědět smlouvu, jejíž doba platnosti se automaticky obnovuje, a od kdy takovou smlouvu již vypovědět může.⁸⁹ Nejedna NFT projekt slibuje uživatelům určité výhody udělené „na celý život.“⁹⁰ Tyto doživotní závazky však nejsou ničím jiným než smlouvou uzavřenou na dobu neurčitou. Je tedy nutné, aby trvání s NFT spojeného poskytování služby bylo časově určeno a byly též stanoveny podmínky ukončení tohoto závazku.

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. p) OZ je podnikatel povinen spotřebiteli sdělit nejkratší dobu, po kterou budou trvat spotřebitelovy povinnosti ze smlouvy, mají-li být smlouvou určeny. U některých NFT projektů mezi tyto povinnosti patří omezení převedení práv a povinností vyplývajících ze smlouvy o koupi NFT, kdy podnikatel stanoví povinnost sekundárního prodeje NFT pouze přes konkrétní on-line tržiště, případně stanoví přesný postup sekundárního prodeje. Zároveň vzhledem k faktu, že většina NFT je vytvořena na základě podkladového aktiva, které je autorským dílem, vznikají spotřebiteli povinnosti vytyčené v licenčních podmínkách.

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. q) OZ je podnikatel povinen spotřebitele informovat o povinnosti zaplatit zálohu nebo obdobnou platbu, je-li vyžadována, a o jejích podmínkách. Teoretickým konceptem by mohly být NFT vytvořené na míru spotřebiteli s vyššími produkčními náklady, v rámci kterých by podnikatel po spotřebiteli požadoval uhrazení zálohy.

⁸⁹ Vondráček. *§ 1811 Předmluvní informace*.

⁹⁰ *NFT kolekce Colours of Ostrava* [online].; NFT kolekce KlubList zajišťující doživotní vstupy do vybraných klubů. Klublist [online]. klublist.clubbingtv.com. [cit. 15. 1. 2023]. <https://klublist.clubbingtv.com/>

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. r) OZ je podnikatel povinen spotřebitele informovat o funkčnosti, kompatibilitě a interoperabilitě digitálního obsahu.

Informační povinnost vztahující se k funkčnosti digitálního obsahu a technických ochranných opatření slouží k informování spotřebitele o tom, jak lze digitální obsah využívat.⁹¹ Z velké části lze ustanovení tohoto písmena s ohledem na NFT vztáhnout již pod vymezení dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. a) OZ. Prodejce by měl popsat funkčnost NFT tak, aby byla průměrnému spotřebiteli jasná.

Kompatibilita je schopnost digitálního obsahu fungovat s hardwarem nebo softwarem, se kterým se obvykle používá digitální obsah stejného typu, aniž by bylo nutné jej konvertovat.

Interoperabilita je schopnost digitálního obsahu fungovat s jiným hardwarem nebo softwarem, než s jakým se obvykle používá digitální obsah stejného typu.⁹²

Kompatibilita a interoperabilita je často propagovanou vlastností fenoménu NFT. Ekosystémy NFT jsou však izolované v rámci nativního blockchainu, na základě kterého byly vytvořeny. Ethereum na svém webu uvádí: „*NFT jsou kompatibilní s čímkoli, co je postaveno na platformě Ethereum. NFT vstupenku na událost lze vyměnit na každém on-line tržišti Etherea za jakékoliv jiné NFT. Vstupenku můžete vyměnit umělecké dílo!*“⁹³ Myslí se tím, že každé NFT s nativním blockchainem Ethereum může být obchodováno na on-line tržištích, které Ethereum podporují.

Není to však takto jednoznačné. Mnohé NFT, ačkoliv jsou vytvořeny na totožném token standardu, nemohou být používány ve stejném prostředí. Každý z těchto NFT je vázán na konkrétní chytrý kontrakt, který obsahuje vlastnosti vázané na daný NFT a také konkrétní akce, které s ním mohou být realizovány. Například již zmíněné NFT CryptoKitties⁹⁴ nemohou být obchodovány na nativním tržišti herní NFT platformy Gods Unchained,⁹⁵ ačkoliv mají stejný nativní blockchain, tedy Ethereum,

⁹¹ Vondráček. § 1811 Předšmluvní informace.

⁹² Důvodová zpráva k zákonu č. 374/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, č. 374/2022 Dz.

⁹³ *Non-fungible tokens (NFT)* [online].

⁹⁴ *CryptoKitties Terms of Use* [online].

⁹⁵ Gods Unchained Terms of Service [online]. *Gods Unchained*. 6. 9. 2021. [cit. 2. 2. 2023] <https://godsunchained.com/terms/conditions>

token standard ERC-721, jelikož nativní tržiště Gods Unchained podporuje pouze NFT vztahující se právě ke hře Gods Unchained. Obdobně je nutné zmínit, že ačkoliv NFT karty Gods Unchained mohou být obchodovány na otevřených NFT on-line tržištích, budou na nich postrádat svoji funkčnost, jelikož pouze v uzavřeném systému hry Gods Unchained mohou plnit svoji herní funkci.

Právní konstrukty kompatibility a interoperability byly navrženy tak, aby byly technologicky neutrální. Je však nejisté, zda jsou určeny k tomu, aby se přímo vztahovaly na technologicky unikátní fenomén NFT. Je otázkou, zda potřeba regulace a ochrany spotřebitele s ohledem na tradiční poskytovatele digitálního obsahu (například obchody s aplikacemi, platformy sociálních sítí a služby pro sdílení videa), má stejné upotřebení a lze analogicky vztáhnout i na služby, které jsou složitější z hlediska kompatibility a interoperability. Blíže bude o standardech digitálního obsahu ve vztahu k NFT pojednáno v kapitole 5.2.5. Informační povinnost je však nutné dodržet, proto v souvislostech s každým konkrétním případem prodeje NFT musí prodávající spotřebiteli sdělit podrobnosti o kompatibilitě a interoperabilitě v co možná největší míře a podrobnostech.

Dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. s) musí před uzavřením smlouvy o koupi NFT podnikatel spotřebitele informovat o existenci, způsobu a podmínkách mimosoudního vyřizování sporů, včetně informace, zda se lze obrátit se stížností na orgán dohledu nebo státního dozoru. Podnikatel tak musí informovat o možnosti využití mimosoudního řešení sporů, nad nímž vykonává dozor Česká obchodní inspekce, která je příslušným orgánem mimosoudního řešení spotřebitelských sporů, případně o dalších institucích pro řešení mimosoudních spotřebitelských sporů.

5.2.3 Odstoupení od smlouvy o koupi NFT

Právo odstoupit od smlouvy, nazývané také „*právo na rozmyšlenou*“ je jedním z nejdůležitějších práv, kterými spotřebitel v případě smluv uzavíraných distančním způsobem disponuje. Ustanovení § 1829 a násl. OZ umožňují spotřebiteli změnit názor s ohledem na uzavření smlouvy a poskytuje mu právo na odstoupení od smlouvy bez udání důvodu do 14 dnů od uzavření smlouvy. V takovém případě může spotřebitel vrátit zboží a získat zpět zaplacené peněžní prostředky včetně nákladů na dodání. Opomenutí informovat spotřebitele o právu na odstoupení od smlouvy

stanoví lhůtu pro odstoupení od smlouvy v délce jednoho roku dle ustanovení § 1829 odst. 4 OZ.

Naprostá většina NFT projektů však ve svých obchodních podmínkách informace o uznání práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy nezmiňuje. To vyvolává důvodné pochybnosti, které se odráží v otázce použitelnosti práva na odstoupení od smlouvy v případě prodeje NFT.

Z dosavadních závěrů, učiněných v této práci, je NFT určitým druhem digitálního statku. V případě uzavírání smlouvy o koupi NFT se spotřebitelem je tedy nutné spotřebitele informovat právě i o právu na odstoupení od smlouvy. Podnikatel tedy musí dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. i) OZ spotřebitele informovat o právu na odstoupení od smlouvy, pokud tak neučiní, může spotřebitel dle ustanovení § 1829 odst. 4 odstoupit od smlouvy do jednoho roku.

Právo na odstoupení od smlouvy však spotřebiteli nemusí být vždy přiznáno, existují výjimky. Tyto výjimky jsou upraveny v ustanovení § 1837 OZ, níže si rozebereme jednotlivá ustanovení, která se vztahují na nemožnost odstoupit od smlouvy o koupi NFT.

První z výjimek je upravena v ustanovení § 1837 písm. b) OZ, kdy je cena aktiva zboží závislá na výchylkách finančního trhu nezávisle na vůli podnikatele a k němuž může dojít během lhůty pro odstoupení od smlouvy. Jak již bylo zmíněno, NFT jsou aktiva, jejichž cena je značně spekulativní, nezřídka se proto stává, že po mintování NFT jeho cena výrazně poklesne. Podnikatel musí v takovém případě o neexistenci práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy informovat dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. l) OZ. Je však poměrně nejisté, zda by trh s NFT pod tuto výjimku bylo možné podřadit. Vondráček k ustanovení § 1837 písm. b) OZ uvádí, že pod tuto výjimku lze podřadit zboží závislé na výchylkách finančního trhu v širokém smyslu, což zahrnuje nejen regulované trhy či mnohostranné obchodní systémy, ale rovněž trhy komoditní, trhy s emisními povolenkami atp. Pod výjimku naopak nelze podřadit například smlouvy o nákupu klenotů, jejichž cena není výhradně závislá na ceně suroviny ale rovněž na šperkařské práci nebo smlouvy o dodávkách zboží, jejichž cenu mohou strany ve smlouvě ovlivnit.

Vzhledem k nejednotné regulaci trhů s kryptoaktivy a faktu, že konkrétní série NFT nemá se spekulativní hodnotou NFT trhu jako celku

přímou korelaci, by však použití této výjimky ze strany podnikatele bylo přinejmenším riskantní s ohledem na případné spotřebitelské spory.⁹⁶

Druhá výjimka je upravena v ustanovení § 1837 písm. d) OZ. Jednalo by se o případy, kdy by konkrétní NFT bylo vyrobeno podle požadavků spotřebitele nebo bylo přizpůsobeno jeho osobním potřebám. Tato výjimka by se použila u NFT projektů, které nabízejí spotřebiteli možnost kustomizace a upravení NFT dle vlastních potřeb.

Třetí výjimka, která je pro NFT projekty z hlediska použitelnost nej-relevantnější, jelikož nabízí nejsilnější argumentaci v případném sporu z důvodu existence výslovného souhlasu spotřebitele, je uvedena v ustanovení § 1837 písm. l) OZ. To uvádí, že spotřebitel nemůže odstoupit od smlouvy o dodání digitálního obsahu, který není dodán na hmotném nosiči, poté, co bylo plnění za úplatu započato s předchozím výslovným souhlasem spotřebitele před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy a spotřebitel byl poučen, že tím právo odstoupit od smlouvy zaniká a bylo mu poskytnuto potvrzení dle § 1824a odst. 1 a 2 nebo § 1828 odst. 3 a 4 OZ.

Tato výjimka se vztahuje na smlouvy o dodání digitálního obsahu prostřednictvím nehmotného nosiče, pokud bylo zahájeno plnění a pokud smlouva ukládá spotřebiteli povinnost platit. Zároveň je vyžadováno kumulativní splnění tří podmínek:

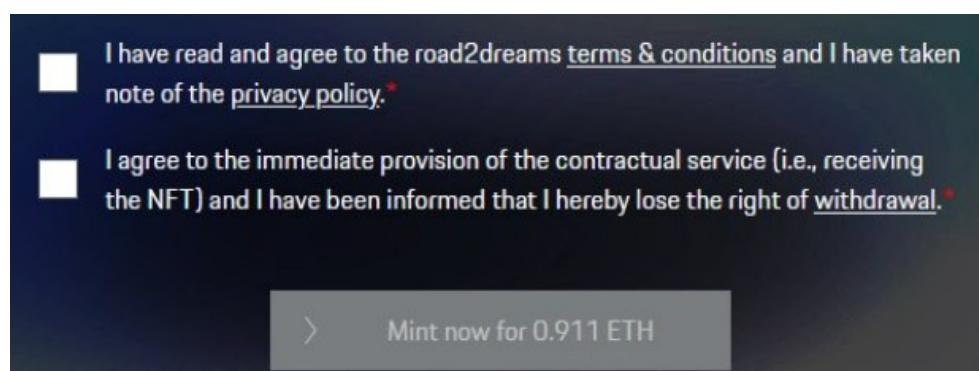
- spotřebitel dal předchozí výslovný souhlas se zahájením plnění během lhůty pro odstoupení od smlouvy;
- spotřebitel vzal na vědomí, že tím ztrácí právo na odstoupení od smlouvy;
- podnikatel poskytl spotřebiteli potvrzení o uzavření smlouvy v souladu s podmínkami směrnice 2011/83/EU pro distančně uzavřené smlouvy, tedy vyhotovení smlouvy nebo potvrzení o uzavřené smlouvě a potvrzení, že spotřebitel výslovně souhlasí se započatím plnění před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy a že bere na vědomí, že udělením souhlasu zaniká jeho právo odstoupit od smlouvy.

⁹⁶ Někteří autoři vidí v případě prodeje NFT spotřebiteli výchylku finančního trhu jako možnou výjimku, způsobující možnost nepřiznání práva na odstoupení od smlouvy viz Stazi, A. Smart contracts, NFT trading and weaker party protection. *NFTs and Metaverses versus Law*, Springer. 2023, s. 13.

Primárním kritériem, které autor této práce považuje z pohledu informační povinnosti vůči spotřebiteli za důležité, je specifikace výslovného souhlasu a jeho požadavky pro splnění informační povinnosti.

Výše zmíněné výjimky, závislé na výslovném souhlasu spotřebitele, nedávno využila společnost Porsche se svou debutovou NFT kolekcí.⁹⁷

Spotřebitelé, kteří měli v úmyslu zakoupit NFT z kolekce Porsche, museli aktivně odsouhlasit zaškrtnutím tzv. checkboxu, že se vzdávají svého práva na odstoupení od smlouvy. Tento souhlas byl podmínkou k uskutečnění transakce.

Obr. 3: Výslovný souhlas se vzdáním se práva na odstoupení od smlouvy, Porsche NFT

Společnost Porsche k tomuto kroku přistoupila z jasného důvodu. Vzhledem k velmi volatilní hodnotě NFT by v případě, pokud by cena konkrétního NFT klesla na sekundárním trhu pod tzv. minting price, tedy cenu, za kterou spotřebitel NFT zakoupil, tj. 0,911 Ether, by mohli evropští spotřebitelé využít svého práva na odstoupení od smlouvy a požádat společnost Porsche o vrácení kupní ceny.

Odpověď na požadavky splnění výslovného souhlasu uděleného ze strany spotřebitele nalezneme v Pokynech Evropské komise k výkladu a uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU o právech spotřebitelů (dále jen „Pokyny“).⁹⁸ Výslovný souhlas lze získat

⁹⁷ Terms and Conditions [online]. *Road2dreams NFT-platform*. [cit. 20. 1. 2023]

https://assets.ctfassets.net/sca5putua729/2emU9nptLtsLhAoypN-fiqU/08bc364672398334466631b1f47c20f9/road2dreams_Terms_and_Conditions_Australia_EN.pdf

⁹⁸ Sdělení Komise Pokyny k výkladu a uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU o právech spotřebitelů 2021/C 525/01. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52021XC1229\(04\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52021XC1229(04))

před uzavřením smlouvy, během uzavírání smlouvy nebo po uzavření smlouvy, pokud se tak stane před začátkem plnění smlouvy. Je nutné, aby výsledný souhlas byl výsledkem pozitivní akce spotřebitele, například zaškrtnutím políčka (checkbox). Použití předem zaškrtnutého políčka nebo použití doložky ve všeobecných obchodních podmínkách nenaplnuje požadavky výslovného souhlasu, kdy Pokyny odkazují na analogické použití výslovného souhlasu z rozsudku SDEU ve věci C-673/17, Planet 49, týkající se výslovného souhlasu pro zpracování osobních údajů subjektu údajů. Z výše uvedeného proto lze dovodit, že společnost Porsche naplnila požadavky výslovného souhlasu spotřebitele se zahájením plnění během lhůty pro odstoupení od smlouvy, kdy zároveň spotřebitel výslovným souhlasem bere na vědomí vzdání se práva na odstoupení od smlouvy.

Je na místě zmínit, že Porsche je v tomto přístupu jednou z mála společností, která tento způsob zvolila. Většina ostatních NFT projektů spotřebitele o právu na odstoupení od smlouvy neinformuje, případně souhlas se vzdáním se práva na odstoupení od smlouvy zavedla do všeobecných obchodních podmínek, tedy způsobem, který odporuje požadavkům výslovného souhlasu. Je nutností, aby podnikatelé uvedli tyto požadavky do souladu, jinak jim hrozí, že v dobách propadů hodnot NFT by se ne jeden spotřebitel mohl domáhat svých práv na odstoupení od smlouvy do jednoho roku dle ustanovení § 1829 odst. 4 OZ, jelikož nebyl o možnosti odstoupení od smlouvy dostatečně informován nebo neudělil výslovný souhlas se započítáním plnění před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy, které by působilo při splnění informování spotřebitele zánik práva na odstoupení od smlouvy.

5.2.4 Předšmluvní informační povinnost poskytovatele NFT on-line tržiště

Zákon č. 374/2022 Sb. přinesl novelizaci zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele a zavedl nový pojem on-line tržiště. Dle ustanovení § 2 odst. 2 písm. b) ZOS je on-line tržištěm služba umožňující spotřebiteli uzavírat distančním způsobem smlouvu s prodávajícím nebo jinou osobou za využití softwaru zahrnujícího internetovou stránku, část internetové stránky nebo aplikaci, provozovaného jiným podnikatelem, než je prodávající, nebo jeho jménem, z čehož vyplývá, že na NFT on-line tržiště je nutné tuto novou právní úpravu použít. Poskytovatelem on-line tržiště je poté dle ustanovení § 2 odst. 2 písm. c) ZOS podnikatel

umožňující spotřebiteli využití on-line tržiště. Na tyto poskytovatele dopadá informační povinnost dle ustanovení § 11b ZOS.

Níže si představíme informační povinnost poskytovatele NFT on-line tržiště vůči spotřebiteli před uzavřením smlouvy nebo před tím, než spotřebitel učiní závaznou nabídku na NFT on-line tržišti. Obecně rozebereme relevantní ustanovení, která na poskytovatele NFT on-line tržiště dopadají. Toto vymezení může sloužit jako obecná příručka pro splnění předšmluvních informací poskytovatele NFT on-line tržiště vůči spotřebiteli.

Dle ustanovení § 11b písm. a) ZOS je poskytovatel on-line tržiště povinen sdělit v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy spotřebiteli obecnou informaci o hlavních parametrech určujících pořadí nabídek předkládaných spotřebiteli a jejich relativní váze oproti ostatním parametrům tak, aby tato informace byla přímo dostupná z místa, na němž jsou učiněny nabídky. Poskytovatel NFT on-line tržiště tedy musí spotřebiteli jasně sdělit, na jakém základě jsou jednotlivé NFT nabídky seřazeny, tedy kupříkladu zda poskytuje prodávajícím placenou službu zviditelnění nabídek nebo za jakých podmínek jsou určité nabídky zobrazovány přednostně.

Dle ustanovení § 11b písm. b) ZOS musí poskytovatel on-line tržiště spotřebiteli sdělit, zda je třetí strana nabízející výrobek nebo službu prodávajícím. Proávajícím se dle ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) rozumí podnikatel, který spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby. Poskytovatel on-line tržiště informace o tom, zda je prodávajícím podnikatelem získá na základě prohlášení prodávajícího určeného poskytovateli on-line tržiště. Každý spotřebitel tak musí být před uzavřením smlouvy nebo před tím, než učiní závaznou nabídku, informován, zda je nabízející NFT podnikatelem, či nikoliv. Tato informace je důležitá pro informování spotřebitele dle následujícího ustanovení § 11b písm. c) ZOS o skutečnosti, že v případě, kdy stranou nabízející NFT není podnikatel, neuplatní se na konkrétní závazek práva spotřebitele vyplývající z předpisů Evropské unie na ochranu spotřebitele.

Dle ustanovení § 11b písm. d) ZOS musí poskytovatel NFT on-line tržiště informovat též o skutečnosti, má-li povinnost ze smlouvy plnit třetí strana nabízející výrobek nebo službu a současně i poskytovatel NFT on-line tržiště a informaci o tom, jaké jsou povinnosti každého z nich.

5.2.5 NFT a standardy digitálního obsahu

Ochrana uživatelů věcí v digitální podobě (digitálního obsahu) a digitálních služeb získala v posledních letech silnější postavení díky právním iniciativám EU, kterými jsou (1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2019/771, o některých aspektech smluv o prodeji zboží, a (2) Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2019/770, o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb (dále jen „Směrnice o digitálním obsahu“). Transpozici těchto směrnic přinesla do českého právního řádu novela, označená ve Sbírce zákonů pod číslem 374/2022 Sb. Tato novela upravuje poskytování digitálního obsahu nebo služeb digitálního obsahu s posílenou ochranou spotřebitele, například pokud jde o informační povinnosti poskytovatelů digitálního obsahu ve vztahu k jeho funkčnosti, kompatibilitě a interoperabilitě dle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. r), viz kapitola 5.2.2 této práce, či posuzování vad digitálního obsahu nebo služeb digitálního obsahu. Ve vztahu k NFT může být ochrana uživatelů digitálního obsahu relevantní, tato kapitola proto přináší základní exkurz do možných dopadů této úpravy na NFT.

Český právní řád definuje digitální obsah v ustanovení § 2389a OZ jako věc v digitální podobě. Pro lepší pochopení toho, co se pod pojmem digitální obsah skrývá, je však vhodné nahlédnout do Směrnice o digitálním obsahu, která v čl. 2 odst. 1 definuje digitální obsah jako „*data, která jsou vytvořena a poskytována v digitální podobě,*“ a mezi příklady digitálního obsahu uvádí Směrnice o digitálním obsahu v recitálu 19 mimo jiné „*počítačové programy, aplikace, videosoubory, audiosoubory, hudební soubory, digitální hry, e-knihy a ostatní elektronické publikace.*“

Službou digitálního obsahu je dle ustanovení § 2389t OZ služba, která „*uživateli umožňuje vytvářet, zpracovávat či uchovávat data v digitální podobě nebo k nim přistupovat, sdílet data v digitální podobě nahraná či vytvořená tímto nebo jiným uživatelem této služby anebo jakoukoli jinou interakci s těmito daty.*“⁹⁹ Příklad těchto služeb poskytuje opět recitál 19 Směrnice o digitálním obsahu, kdy takovými službami jsou například služby „*sdílení videa a audiozáznamů a jiných souborů, zpracování*

⁹⁹ V případě odkazování na zákonná ustanovení týkající se digitálního obsahu autor upozorňuje, že tato ustanovení o poskytování digitálního obsahu se použijí obdobně i na případy, kdy se poskytovatel zavazuje uživateli poskytovat službu digitálního obsahu, viz ustanovení § 2389t OZ.

textu nebo her nabízených v prostředí cloud computingu a sociálních médií.“

Vzhledem k tomu, že NFT jsou vytvářeny a dodávány v digitálním formátu, lze polemizovat o tom, zda jsou podřaditelné pod služby digitálního obsahu, jelikož umožňují uživateli – kupujícímu NFT, přístup k datům v digitální podobě. Těmito daty by poté byl digitální obsah – podkladové aktivum, na základě kterého je NFT vytvořeno, a na které NFT v metadatech přímo odkazuje. Preambule směrnice v recitálu 12 uvádí, že *„právní povaha smluv o poskytování digitálního obsahu nebo digitální služby a otázka, zda se jedná o smlouvy o prodeji, poskytování služby, pronájmu nebo o jiný typ smlouvy, případně o smlouvy sui generis, by měla být ponechána na vnitrostátním právu.“* Bez zásahu zákonodárce nebo rozhodovací praxe tedy nelze jednoznačně určit, zda lze na NFT pohlížet jako na služby digitálního obsahu, a to hlavně z důvodu rozdílnosti jednotlivých NFT projektů. Lze si například představit, že v případě, kdy by NFT byl součástí herní NFT platformy, ve které by měl svou funkčnost a kompatibilitu, bez pochyb by se tato NFT platforma musela řídit povinnostmi vyplývajícími z poskytování služeb digitálního obsahu. V případě NFT, které existují samy o sobě, tedy nejsou nijak vázané na konkrétní digitální platformy, určení už není tak snadné a bude na rozhodovací praxi, aby některé otázky zodpověděla. Lze si však představit, že bychom mohli definici služby digitálního obsahu rozšířit i na běžné NFT, jejichž primární funkcionalita je odkazování v metadatech na podkladové aktivum, tedy jistý druh poskytování přístupu uživateli k datům v digitální podobě, tedy k podkladovému aktivu.

V případě, že by NFT byly podřazeny pod služby digitálního obsahu, nejrelevantnějšími pro posuzování jejich souladu by byla otázka zpřístupnění digitální služby a otázka souladu digitální služby.

Z hlediska zpřístupnění digitální služby stanovuje ustanovení § 2389b OZ, že není-li ujednáno jinak, poskytovatel digitální služby ji uživateli zpřístupní bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy. To nebude toliko problematické u klasických NFT, jejichž primární funkcionalita je odkazování na podkladové aktivum v metadatech. Ta jsou téměř vždy zpřístupněna kupujícímu doručením NFT do jeho digitální kryptopeněženky automaticky. Problematické by to však mohlo být u NFT, které mají svou funkcionalitu v rámci určité platformy. Kupující NFT, který je součástí herní platformy, tak sice bude mít NFT ve své digitální kryptopeněženke, pokud však nebude splněna jeho primární funkcionalita, tedy zpřístupnění v rámci herního světa, ve kterém plní svou funkci,

nebude zpřístupnění v rámci poskytování komplexní digitální služby herní NFT platformy naplněno. V herním NFT prostředí existuje několik platforem, které využily růst hodnot NFT a prodávaly kupujícím služby, které v době prodeje NFT nebyly zavedeny.¹⁰⁰ V takovém případě je nutné, aby o očekávaném termínu funkčnosti poskytovatel uživatele informoval. Uživatelé tak investovali do služeb digitálního obsahu, k nimž reálný přístup neměli ještě dlouho po zakoupení NFT.

Pokud jde o požadavky na shodu při poskytování služeb digitálního obsahu uživateli, který je spotřebitelem, ustanovení § 2389i odst. 1 OZ stanovuje, že poskytovatel zejména odpovídá, aby digitální služba:

- a) odpovídala ujednanému popisu a rozsahu, jakož i jakosti, funkčnosti, kompatibilitě, interoperabilitě a jiným ujednaným vlastnostem;
- b) byla vhodná pro účely požadované uživatelem, se kterými poskytovatel souhlasil;
- c) byla poskytována s ujednaným příslušenstvím a pokyny k použití, včetně návodu k instalaci, a s uživatelskou podporou.

Ustanovení § 2389i odst. 2 OZ vychází z předchozího ustanovení a definuje objektivní požadavky na soulad, kdy kupříkladu musí být služba digitálního obsahu vhodná k účelu k němuž se obvykle používá, musí odpovídat funkčností, kompatibilitě, přístupností, kontinuitě a bezpečností a musí odpovídat vlastnostem služeb digitálního obsahu téhož druhu, které může uživatel rozumně očekávat i s ohledem na veřejná prohlášení učiněná poskytovatelem. Ustanovení § 2389j OZ poté dopadá na vady spojené s propojením v rámci služeb digitálního obsahu s digitálním prostředím uživatele, které bylo podle smlouvy provedeno poskytovatelem nebo na jeho odpovědnost.

V rámci blockchainové sítě probíhají některé operace, vztahující se k NFT decentralizovaně bez možnosti poskytovatele služeb digitálního obsahu, tedy ražebníka NFT, zasáhnout do průběhu těchto operací, jako příklad můžeme zmínit prodej NFT. Existují však operace, na které má i po vytvoření NFT ražebník vliv a jejich soulad se smlouvou o poskytování služeb digitálního obsahu by měl zaručit.

¹⁰⁰ Příkladem takového projektu, který již začal s prodejem NFT, jejichž funkcionality zatím stále není zavedena, je herní NFT projekt Illuvium, který v době psaní práce čeká na spuštění herní platformy. Illuvium Terms & Conditions [online]. *illuvium.io*. 28. 2. 2023. [cit. 20. 3. 2023] <https://illuvium.io/terms-and-conditions>

Jako příklad může sloužit situace, kdy ražebník NFT používá off-chain úložiště podkladového aktiva na centralizovaném serveru. V takovém případě by měl zajistit, aby toto uložení bylo vzhledem k povaze NFT trvalé. V případě, že by toto nezaručil a URL adresa směřující na centralizované úložiště s pokladovým aktivem nebyla funkční, nesplnil by poskytovatel požadavek, aby služba digitálního obsahu odpovídala funkčnosti, která byla ve smlouvě ujednána. Stejně tak, jako v případě výše zmíněných NFT herních platform, bude poskytovatel této platformy odpovídat za to, aby NFT splňoval standardy stanovené ve smlouvě, byl kompatibilní s herní platformou a plnil své funkcionality. Lze si taktéž představit situaci, kdy NFT nemá očekávané charakteristiky vzácnosti, ke kterým se poskytovatel zavázal. Vzácnost NFT má zásadní význam pro jeho hodnotu a NFT s výrazně nižším stupněm vzácnosti, než spotřebitel na základě uzavřené smlouvy mohl očekávat, nemusí splňovat požadavky na soulad dle ustanovení § 2389i odst. 1 OZ. K takové situaci by mohlo dojít v případě, že ražebník NFT po prodeji sníží vzácnost prodávaných NFT tím, že na trh uvede více NFT, které jsou součástí dané série, než původně avizoval. Je tedy na místě zvážit vhodnost smluvního ujednání, které stanovuje stupeň vzácnosti daného NFT a zaručuje jeho vzácnost v rámci dané série nebo na základě daného podkladového aktiva.¹⁰¹

Výše byly zmíněny jen některé aspekty, které by mohly dopadat na NFT v případě, kdy by byly podřazeny pod služby digitálního obsahu. Jak již však bylo zmíněno výše, otázku, zda regulace ochrany spotřebitele zavedená Směrnicí o digitálním obsahu, dopadne na ražebníky NFT, zodpoví jednoznačně až rozhodovací praxe.

¹⁰¹ Koolen, C, "Apes gone", but what about consumer protection? Applying EU consumer law to the transfer of NFTs [online]. *CCM Blog*. 17. 1. 2022. [cit. 20. 3. 2023] <https://law.kuleuven.be/ccm/blog/?p=289>

6 Autorskoprávní aspekty NFT

Autorské právo je jedním z nejdotečenějších právních odvětví, které musí aktivně reagovat na nové výzvy, které s sebou přináší vývoj informačních technologií. Technologie blockchainu přinesla nové možnosti na trzích s uměním, nové výzvy pro úpravu autorských práv a nové možnosti, jak mohou být autorská práva ohrožena.¹⁰² Níže budou rozebrány autorskoprávní aspekty NFT v jednotlivých fázích vzniku NFT, aspekty při prodeji NFT, příležitosti této technologie i výzvy s ní spojené. V říjnu roku 2022 byla na žádost Výboru Evropského parlamentu pro právní záležitosti vypracována studie s názvem *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*¹⁰³ (dále jen „Studie“), která se zaměřuje na autorskoprávní aspekty technologie distribuované účetní knihy se zaměřením na NFT. Z důvodu, že neexistuje unijní úprava vztahující se k autorskoprávním aspektům NFT, bude tato kapitola hodnotit závěry této Studie, která by mohla být pravděpodobným základním kamenem, který unijní legislativci použijí k vystavení autorskoprávního rámce NFT na unijní úrovni.

Jak již bylo uvedeno výše, NFT je kryptoaktivem, které je získáno jako výsledek tokenizace existujícího podkladového aktiva, v tomto případě uměleckého díla ve virtuální podobě (docílené buďto virtualizací fyzického díla, nebo faktem, že samotné dílo bylo povahou virtuální), ve formátu obrazu, textu, zvuku, grafiky nebo videa. Z technického pohledu je NFT pouhým souborem dat. Zdrojem těchto dat jsou však aktiva, která lze označit za autorská díla ve smyslu autorského zákona, a která mají svůj protějšek v digitálním prostředí. Jinými slovy, na tomto místě je třeba konstatovat, že NFT není dílem v působnosti autorského zákona, je pouze označením nebo nosným prostředkem, který na autorské dílo poukazuje.

¹⁰² Guadamuz. *The treachery of images: non-fungible tokens and copyright*, s. 1385.

¹⁰³ Garbers-von Boehm, K., Haag, H., Gruber, K. *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*. *European Parliamentary Research Service*. 2022.

6.1 Autorská práva a NFT

Cokoliv, co lze převést do virtuální podoby může být podkladovým aktivem k vytvoření NFT. Takovým aktivem může být rovněž autorské dílo dle ustanovení § 2 AZ. Autorská díla mohou mít různou podobu, výčet v ustanovení § 2 AZ je demonstrativní. Co však mají společné je fakt, že jsou výsledkem tvůrčí činnosti autora a jsou vyjádřeny v jakékoli objektivně vnímatelné podobě. Autorské právo se dělí na výlučná práva osobnostní dle ustanovení § 11 AZ a výlučná práva majetková dle ustanovení § 12 a násl. AZ.

Osobnostní práva jsou práva, která jsou přísně vázána na autora a jsou nezadatelná a nezcizitelná. Těmito právy jsou právo rozhodnout o zveřejnění díla, právo osobovat si autorství k dílu, právo na nedotknutelnost díla, právo na přístup k dílu, právo na užití díla způsobem nesnižujícím jeho hodnotu a právo na autorský dohled. Osobnostní autorská práva spočívají v ochraně nemateriálních zájmů autorovy osobnosti.

Majetková práva jsou naopak určena k ochraně ekonomických zájmů autora a mohou být poskytnuta v rámci licence k užívání jiné osobě, kdy autorovi majetková práva nezanikají, je pouze povinen strpět užití díla v rozsahu stanoveném licenční smlouvou. Majetkovým právem autora je dle ustanovení § 12 AZ právo dílo užít, kterým je zejména právo na rozmnožování díla, právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla, právo na pronájem, půjčení nebo vystavení originálu nebo rozmnoženiny díla a právo na sdělování díla veřejnosti. Tato práce bude blíže zkoumat právě majetková autorská práva.

Autorské dílo může být použito jako podkladové aktivum k vytvoření NFT buď přímo autorem, nebo třetími osobami se svolením autora, nebo na základě oprávnění vyplývajícího ze zákona, kterým jsou zákonné licence dle ustanovení § 88 OZ. Použití díla jiného autora bez jeho souhlasu, jakožto podkladového aktiva k vytvoření NFT, vede k porušení autorských práv tohoto autora.

Praxe již začíná ukazovat, že k takovému neoprávněnému užití autorských děl již dochází a technologie NFT bude nejspíše i nadále plodná v autorskoprávních sporech.

V roce 2021 bylo na NFT on-line tržišti nabízeno NFT, jehož podkladovým dílem byl obraz Jeana-Michela Basquiata s názvem Free Comb with Pagoda. Vítěz aukce měl kromě NFT získat i možnost zničit fyzické dílo, což by učinilo NFT exkluzivnějším, jelikož podkladové dílo by již fyzicky neexistovalo, jen jeho rozmnoženina použitá k vytvoření NFT.

Obraz byl naposledy prodán v roce 2015 v soukromé galerii v Pensylvánii za nezveřejněnou částku. Následně byl použit k vytvoření NFT. Prodej však musel být přerušeno a NFT z tržiště staženo. Důvodem bylo oznámení podané ze strany Basquiat Estate, která uvedla, že vykonává autorská práva k dílu *Free Comb with Pagoda* a že prodávajícímu NFT nebyla udělena žádná licence, opravňující jej k nakládání s dílem daným způsobem.¹⁰⁴ NFT tedy bylo vytvořeno bez souhlasu vykonavatele autorských práv k uměleckému dílu, což představuje jejich porušení.¹⁰⁵

Stranou dalšího sporu je známý režisér Quentin Tarantino. Ten oznámil, že sedm scén z kultovního snímku *Pulp Fiction* použije jako podkladová díla k vytvoření NFT.¹⁰⁶ Každý z těchto NFT se skládal z původního ručně psaného scénáře, nezveřejněných scén a osobního audio-komentáře Tarantina. Po tomto oznámení však filmové studio Miramax, kterému Tarantino v roce 1993 postoupil široká autorská práva k *Pulp Fiction*, podalo na Tarantina žalobu. Tarantino si však ponechal autorská práva k albu soundtracků, tištěným publikacím (včetně publikace scénáře), knih *making of*, komiksů, interaktivních médií a práv na divadelní a televizní pokračování. Jednou ze základních otázek tohoto sporu bylo, zda smlouva mezi Tarantinem a Miramaxem z roku 1993 udělila společnosti právo vytvářet NFT, nebo zda smlouva ponechala tuto pravomoc Tarantinovi.¹⁰⁷ Spor byl nakonec vyřešen cestou smíru.¹⁰⁸

Mezi jedno z posledních porušení autorských práv, kterému se dostalo mediální pozornosti, je nedávná NFT kolekce bývalého amerického prezidenta Donalda Trumpa. Ten byl obviněn, že k vytvoření

¹⁰⁴ Shaw, A. Basquiat NFT withdrawn from auction after artist's estate intervenes [online]. *The Art Newspaper*. 28. 4. 2021 [cit. 4. 2. 2023]. <https://www.theartnewspaper.com/2021/04/28/basquiat-nft-withdrawn-from-auction-after-artists-estate-intervenes>

¹⁰⁵ Garbers-von Boehm, Haag, Gruber. *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*, s. 29-30.

¹⁰⁶ Tarantino NFTs [online]. *tarantinonfts.com*. [cit. 4. 2. 2023]. <https://tarantinonfts.com/>

¹⁰⁷ Garbers-von Boehm, Haag, Gruber. *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*, s. 29.

¹⁰⁸ Dieli, E. TARANTINO V. MIRAMAX: THE RISE OF NFTS AND THEIR COPYRIGHT IMPLICATIONS [online]. *Boston College Intellectual Property and Technology Forum*. [cit. 5. 2. 2023] <https://lira.bc.edu/work/ns/d13d6666-6c67-4fd7-9cdd-898bced9a5da>

podkladových děl NFT použil fotografie chráněné autorskými právy bez patřičných licencí. Trumpova hlava byla graficky přidána do upravených fotografií, které byly staženy z webových stránek malých oděvních společností a v některých případech i do fotografií dostupných na Amazonu.¹⁰⁹ Soudní spor v této věci započat nebyl, tento případ však ukazuje, že porušení autorských práv při tvorbě NFT není výjimkou.

Výše uvedená problematika v souvislosti s autorskoprávními aspekty NFT je pouze špičkou ledovce, jelikož NFT jakožto nová technologie v sobě skýtá možnosti, které jsou pro autorské právo nové a kaskádový efekt dalších sporů je očekáváný. Ať už se jedná o případy neoprávněného užití autorských děl, porušení osobnostních práv autorů, nebo nejasné licenční podmínky a jejich uložení, NFT s sebou přináší kromě mnoha výhod možná ještě víc otázek a výzev. Je tedy nutné blíže vymezit autorskoprávní dopady NFT, od jeho vzniku, po transakce a jiné úkony, které dopadají do autorských práv umělce, který je autorem podkladového uměleckého díla.

6.2 Proces vytvoření – mintování NFT

Mintováním NFT rozumíme proces od vzniku NFT a jeho zápisu do blockchainové sítě až do okamžiku, kdy je vytvořen a připraven k prodeji na NFT on-line tržišti.¹¹⁰ Aby bylo možné autorské dílo použít k vytvoření NFT, je třeba vytvořit jeho digitální kopii a nahrát ji do metadat NFT. Toto nahrání můžeme, jak již bylo výše zmíněno, rozlišit na dva způsoby. Zápis podkladového autorského díla můžeme provést do samotného blockchainu – on-chain. On-chain NFT však nejsou široce využívány jak kvůli vysokým nákladům na zápis dat do blockchainu, tak kvůli obtížím při nahrávání do blockchainové sítě. Druhým způsobem zápisu jsou NFT, u kterých se podkladové autorské dílo nachází na úložišti mimo

¹⁰⁹ Lepore, S. M. Look familiar, Donald? Trump is accused of using copyrighted images in his NFT collection with 'fighter pilot outfit and cowboy costume from Amazon and Walmart photoshopped on to his trading cards' [online]. *dailymail.com*. 19. 12. 2022. [cit 5. 2. 2023] <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11552215/Trump-accused-using-copyrighted-images-NFT-collection.html>

¹¹⁰ Garbers-von Boehm, Haag, Gruber. *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*, s. 32.

blockchainovou sítí, metadata NFT na něj pouze odkazují – off-chain, obvykle jsou vytvářeny prostřednictvím zprostředkovatelských platforem.

Níže provedeme posouzení obou výše zmíněných typů NFT podle způsobu zápisu podkladového autorského díla do blockchainové sítě z hlediska autorského práva a rozebereme důvody, proč je k mintingu NFT potřebný souhlas autora.

6.2.1 Mintování NFT off-chain

Vytvoření podkladového aktiva NFT

V procesu tvorby NFT je třeba disponovat digitální kopií autorského díla, ať už v obrazovém, zvukovém, video, grafickém, či jiném formátu a tu nahrát do digitálního off-chain úložiště, kterým mohou být centralizované servery nebo decentralizovaná úložiště, například InterPlanetary File System (IPFS). Toto nahrání digitální kopie autorského díla lze považovat za rozmnožování dle ustanovení § 13 AZ, tedy zhotovování rozmnoženin díla vcelku nebo zčásti, a to jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě. Toto právo na přímou či nepřímou, dočasnou nebo trvalou reprodukci autorského díla náleží výhradně autorovi. V případě, kdy se jiná osoba, které autor smluvně neudělil oprávnění k výkonu tohoto práva a nejedná se o případy, kdy zákon oprávnění nevyžaduje, dopustí mintování NFT na základě podkladového díla tohoto autora, jedná se o zásah do majetkových práv autora podkladového díla.

Vzhledem k faktu, že při nahrání kopie autorského díla do off-chain úložiště dochází k vytvoření URL adresy (tzv. linking), která umožňuje subjektu, který tuto rozmnoženinu na úložiště nahrál odkazování a přístup k této rozmnoženině, je na místě rozebrat, zda uložením na off-chain úložiště nedochází ke sdělování veřejnosti dle ustanovení § 18 AZ. Linking je využívání odkazů sloužících pro interaktivní komunikaci mezi sdělovatelem a příjemcem, zejména v případech, kdy osoba umožňující přístup k rozmnoženině díla, je odlišná od osoby, která je vlastníkem rozmnoženiny či ji sama veřejnosti zpřístupňuje.¹¹¹

Aby bylo vytvoření URL adresy odkazující na rozmnoženinu díla a její nahrání do metadat NFT možné považovat za sdělování veřejnosti dle ustanovení § 18 AZ, musí být splněny požadavky sdělení určeného

¹¹¹ Telec, I., Tůma, P. § 18 Obecná ustanovení. In: Telec, I. Tůma, P. Autorský zákon. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 231.

neurčitému počtu potenciálních adresátů,¹¹² které zahrnuje značný počet osob.¹¹³

Výše zmíněná Studie k linkingu z pohledu sdělování veřejnosti uvádí, že pro jeho klasifikaci existují dva prvky, které musí být kumulativně splněny – jedná se o akt sdělování díla a jeho sdělování veřejnosti. Studie uvádí, že v případě NFT off-chain je odkazování na autorské dílo svou povahou exkluzivní, sloužící primárnímu účelu, aby nabyvatel NFT získal přístup k rozmnoženině podkladového díla. V případě mintingu podle uvedených závěrů nelze hovořit o sdělování neurčitému počtu potenciálních adresátů, kdy odkaz na dílo obsažený v NFT není zahrnut jako prvek veřejné komunikace, ale jedná se o jedinečné propojení, které přeusměřovává na umístění díla v úložišti, a jako takový je ze své povahy tento odkaz u NFT off-chain nezbytný. To odůvodňuje mimo jiné tím, že URL je svou délkou a nejednoznačností propojením, které není možné náhodně zadat bez toho, aniž by subjekt přesnou URL adresu znal.¹¹⁴ Studie tedy linking v rámci metadat NFT nespátřuje jako sdělování veřejnosti podle ustanovení § 18 AZ.

Guadamuz v této souvislosti rozvíjí debatu v souvislosti s odkazem na rozhodnutí SDEU ve věci GS Media, ve kterém SDEU rozhodl, že odkazování na soubor, v němž je dílo obsaženo bez svolení autora, by vedlo k porušení práva na sdělování veřejnosti, pokud by odkazující osoba sledovala komerční účel. Odůvodnění je takové, že v komerčním prostředí by osoba, která odkazuje na dílo, měla provádět kontrolu, zda nemůže porušovat autorská práva. Zároveň však poukazuje na argument těžké dohledatelnosti URL adresy, kdy k jejímu získání je třeba určité znalosti o technologii blockchainu, jako je jedinečné TokenID a adresa chytrého kontraktu. Dodává, že prozatímní praxe SDEU se vždy vztahovala k běžným webovým odkazům, ke kterým je přístup snazší. Ze všech výše uvedených skutečností tedy dle Guadamuze vyplývá, že vytvoření podkladového aktiva NFT většinou nebude znamenat sdělování díla veřejnosti dle

¹¹² Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 19. 12. 2019 ve věci C-263/18, bod 66.

¹¹³ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 19. 12. 2019 ve věci C-265/16, bod 45.

¹¹⁴ Garbers-von Boehm, Haag, Gruber. *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*, s. 32.

ustanovení § 18 AZ.¹¹⁵ Jednoznačnou odpověď však poskytne až soudní rozhodovací praxe.¹¹⁶

Vytvoření metadat

Za účelem vytvoření NFT odkazujícího na konkrétní podkladové dílo s dalšími informacemi o podkladovém díle jsou vytvořena metadata NFT v tzv. JSON formátu, ve kterém je vloženo URL odkazující na podkladové dílo společně s dalšími informacemi o NFT, kterými mohou být název díla, jméno autora, licenční podmínky a další data týkající se autorských práv k podkladovému dílu. Níže uvedený příklad ilustruje JSON formát se zjednodušenými metadaty, který označuje umístění díla mimo blockchain:¹¹⁷

```
{"title": "Asset Metadata",
"type": "object",
"properties":{
"name":{
"type": "string",
"description": "Identifikace podkladového díla"},
"type": "string",
"description": "URL odkazující na místo, kde se nachází podkladové dílo NFT" }}
```

Metadata jsou tedy zapsána způsobem, který není snadno přístupný a vyžaduje další kroky k přístupu k datům.

Vytvoření těchto metadat není rozmnožováním díla dle ustanovení § 13 AZ, jelikož nedochází k rozmnožování samotného podkladového díla, ale pouze URL odkazujícího na místo, kde je podkladové dílo uloženo.

¹¹⁵ Guadamuz. *The treachery of images: non-fungible tokens and copyright*, s. 1381-1382.

¹¹⁶ Otázka, zda je je linking v rámci metadat NFT sdělováním veřejnosti není zodpověděna jednotně. Lze nalézt i názory, dle kterých v takovém případě dílo veřejnosti pravděpodobně sdělováno bude, viz Boicova-Wynants, M. Copyright and NFTs: friends or foes? [online]. *Artlaw*. 9. 6. 2022. [cit. 5. 2. 2023] <https://artlaw.club/en/artlaw/copyright-and-nfts-friends-or-foes>

¹¹⁷ Metadata schemas [online]. *nftschool.dev*. [cit. 5. 2. 2023] <https://nftschool.dev/reference/metadata-schemas/#intro-to-json-schemas>

Současně vytvoření těchto metadat není sdělováním veřejnosti, jelikož je URL adresa opět délkou a nejednoznačností propojením, které není možné náhodně zadat bez toho, aniž by subjekt přesnou URL adresu znal, navíc je vyjádřena ve formátu JSON, tedy způsobem, který vyžaduje další kroky k převedení metadat na data obsahující URL adresu odkazující na NFT.¹¹⁸ S ohledem na výše uvedené skutečnosti se zdá pravděpodobné, že vytvoření metadat v případě NFT nemá přímé účinky do autorskoprávní ochrany, ty mohou být spojené s vytvořením podkladového aktiva, jak bylo pojednáno výše.

Mintování – vytvoření samotného NFT

Posledním krokem v procesu mintingu je vytvoření samotného NFT v blockchainové síti. Tento krok spočívá ve vsazení metadat a adresy chytrého kontraktu do samotného tokenu s unikátním TokenID, který je následně vsazen do blockchainové sítě. V tomto kroku opět nedochází k rozmnožování díla podle ustanovení § 13 AZ, jelikož samotné dílo není rozmnožováno.

Z hlediska sdělování veřejnosti dle ustanovení § 18 AZ lze stanovit, že právo sdělování veřejnosti je dotčeno pouze v případě, kdy by bylo možné tento NFT dohledat, a to například na NFT on-line tržišti nebo zveřejněním NFT jiným způsobem. Pouhým vsazením NFT do sítě blockchain bez jeho uvedení na NFT on-line tržiště nebo jiného zpřístupnění však nedojde k jeho sdělování veřejnosti. NFT v takovém případě nelze vyhledat prostřednictvím veřejné sítě, nemá k němu tedy přístup veřejnost, nýbrž pouze omezené množství subjektů se znalostí konkrétního TokenID a adresy chytrého kontraktu.¹¹⁹

Závěr

Z výše uvedeného lze uvést, že v případě mintování NFT off-chain je nutné udělení souhlasu autora, neboť v případě, kdy by byl proveden minting NFT bez souhlasu autora, došlo by k narušení práva na rozmnožování díla při vytváření podkladového aktiva NFT dle ustanovení § 13 AZ. Pokud ražebník NFT, není držitelem práv k takovému podkladovému aktivu nebo mu nebylo uděleno povolení autorem, je krok vytváření

¹¹⁸ Garbers-von Boehm, Haag, Gruber. *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*, s. 32.

¹¹⁹ Ibidem, s. 32.

podkladového aktiva rozmnožováním autorského díla velmi pravděpodobně porušením autorských práv. Důsledkem by bylo, že by držitel autorských práv mohl požadovat soudní zákaz a případně náhradu škody.¹²⁰ K porušení práva na sdělování veřejnosti dle ustanovení § 18 AZ nejspíše v rámci mintování NFT nedochází.

6.2.2 Mintování NFT on-chain

V případě mintování NFT on-chain jsou podkladové dílo a metadata s ním související uloženy přímo v blockchainové síti. Takové uložení v blockchainu nelze považovat za sdělování veřejnosti ve smyslu ustanovení § 18 AZ ze stejných důvodů jako u NFT off-chain. Samotné nahrání do metadat NFT nelze považovat za sdělování veřejnosti dle ustanovení § 18 AZ, kdy nejsou splněny požadavky neurčitého počtu potenciálních adresátů, které zahrnuje značný počet osob.

Ještě více než u NFT off-chain však u NFT on-chain platí, že je podkladové dílo zjevně rozmnožováno.¹²¹ V rámci uložení autorského díla on-chain je podkladové dílo rozmnožováno ve smyslu ustanovení § 13 AZ, jelikož rozmnoženina podkladového díla je v procesu mintingu přímo použita a vložena do blockchainové sítě. Souhlas autora díla bude z těchto důvodů nezbytný i pro případy, kdy bude podkladové dílo uloženo způsobem on-chain.¹²²

6.3 Nabídka a prodej NFT

V případě, kdy je NFT převeden na jinou osobu prostřednictvím chytrého kontraktu v blockchainové síti, jedná se o převod NFT obsahujícího digitální rozmnoženinu autorského díla.

¹²⁰ Garbers-von Boehm, Haag, Gruber. *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*, s. 33-34.

¹²¹ Brand, S. NFTS – A NEW THREAT TO INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS: AN ANALYSIS OF NON-FUNGIBLE TOKENS, COPYRIGHT AND TRADEMARK INFRINGEMENT [online]. *The Canadian Bar Association*. [cit. 2. 1. 2023].
<https://www.cba.org/Sections/Intellectual-Property/Resources/Resources/2022/NFTS-%E2%80%93-A-New-Threat-to-Intellectual-Property-Rights>

¹²² Garbers-von Boehm, Haag, Gruber. *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*, s. 34.

Takové transakci předchází výše uvedený proces mintingu, který zahrnuje rozmnožení podkladového díla, nabídka NFT na on-line tržišti za účelem prodeje a samotný prodej.

6.3.1 Nabídka NFT na on-line NFT tržišti

Aby bylo možné NFT na on-line tržišti prodat, je nutné jej na tržišti určitým způsobem prezentovat, čeho je zpravidla docíleno prezentací rozmnoženiny podkladového autorského díla NFT.

Z hlediska autorského práva takové vystavení díla spadá pod rozmnožování díla dle ustanovení § 13 AZ a sdělování veřejnosti podle § 18 AZ, pokud se vystavení koná na veřejně přístupném NFT on-line tržišti.

Dle ustanovení § 32 AZ do práva autorského nezasahuje ten, kdo za účelem propagace výstavy nebo prodeje originálů či rozmnoženin uměleckých děl taková díla užije v rozsahu nezbytném pro propagaci takové akce, s výjimkou jakéhokoliv jiného užití k přímému nebo nepřímému hospodářskému nebo obchodnímu prospěchu. Je-li to obvyklé, je nutné uvést jméno autora, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a pramen.

Lze argumentovat, že lze tuto výjimku na prodej NFT použít, jelikož se jedná o obdobný prodej s prodejem v aukci nebo galerii, kdy je obdobně prezentováno dílo, aby kupující mohli identifikovat, které dílo je předmětem prodeje. Proto i na NFT tržištích nalezneme zobrazení podkladového díla NFT s identifikací ražebníka NFT.

Je však nutné zmínit protiargumenty k výše uvedenému názoru, a to sice připomenout fakt, že NFT samotné není shodné s podkladovým autorským dílem. Jedná se o pouhou reprezentaci, která při převodu nemusí automaticky převádět i práva k samotnému podkladovému dílu.¹²³

NFT samo o sobě není podkladovým dílem, je pouze souborem dat, které na podkladové dílo odkazují. Nelze tedy bez dalšího hovořit o použití výjimky v ustanovení § 32 AZ při zobrazování podkladového díla, z důvodu, že účelem je propagace prodeje NFT – datového souboru, ne samotného díla.

Jestliže při převodu NFT není smluvně určeno, že je současně s NFT prodáváno i podkladové dílo, které NFT představuje, mohlo by být použití vyobrazení díla za účelem nabízení NFT považováno za jiné užití k

¹²³ Garbers-von Boehm, Haag, Gruber. *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*, s. 34-35.

přímému nebo nepřímému hospodářskému nebo obchodnímu prospěchu. V takovém případě by k tomuto jednání byl nutný souhlas autora, v opačném případě by se jednalo o porušení práv autora na rozmnožování díla a sdělování veřejnosti.

Jinak tomu může být v případě, že daný NFT představuje práva k fyzickému podkladovému dílu a tato provázanost prodeje NFT s prodejem podkladového fyzického díla by byla smluvně zaručena. V takovém případě je účelem zobrazení rozmnoženiny podkladového díla NFT propagace prodeje práv k fyzickému podkladovému dílu, které NFT představuje, a použití výše zmíněné výjimky dle § 32 AZ by bylo možné.¹²⁴

6.3.2 Prodej NFT

Dokončením transakce a zakoupením NFT dochází k převedení NFT z digitální kryptoměny prodávajícího do digitální kryptoměny kupujícího. Změna vlastníka NFT rovněž nezpůsobuje další rozmnožování podkladového díla. Zároveň nezpůsobuje sdělování veřejnosti, jelikož prostá změna vlastníka NFT nevede k oslovení nové veřejnosti,¹²⁵ protože dílo spojené s NFT bylo již sdělováno veřejnosti v rámci nabídky na NFT on-line tržišti.¹²⁶

S prodejem NFT je na místě zvážit, zda dochází k rozšiřování díla dle ustanovení § 14 AZ. Rozšiřováním originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla v hmotné podobě prodejem nebo jiným převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině díla. Toto právo vztahující se na díla v hmotné podobě má tu zvláštnost, že se vyčerpá po prvním uplatnění autorem nebo se souhlasem autora na území některého z členských států EU nebo některého ze států Evropského hospodářského prostoru dle ustanovení § 14 odst. 2 AZ. Jinými slovy, autor sám může povolit první prodej svého díla nebo rozmnoženiny díla, ale jakmile je s jeho povolením uvedeno na trh, musí být umožněn další volný oběh v Evropském hospodářském prostoru, a tedy i další prodej, aniž by to mohl autor namítat. Toto pravidlo bylo v rámci EU navrženo s

¹²⁴ Garbers-von Boehm, Haag, Gruber. *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*, s. 35.

¹²⁵ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. 2. 2014 ve věci C-466/12, bod 24.

¹²⁶ Garbers-von Boehm, Haag, Gruber. *Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art*, s. 35.

cílem sladit autorská práva a volný oběh zboží, tj. hmotných nosičů děl (tištěných knih, CD, DVD apod.), v rámci jednotného evropského trhu. Konkrétně umožňuje kupujícímu tištěné knihy, CD nebo DVD, které byly na trh uvedeny v souladu s ustanovením § 14 odst. 2 AZ tyto rozmnoženiny volně prodat.

S rozšířením digitálních technologií se rozvířily debaty ohledně tohoto pravidla ve vztahu k software.¹²⁷ SDEU ve své judikatuře připustil jeho aplikaci na dematerializovaný software (tj. komercializovaný formou stažení, přičemž takto získaný soubor a související licenční klíč může být dále prodán jeho nabyvatelem, aniž by proti tomu mohl majitel autorských práv vznést námitky),¹²⁸ ale vyloučil jej pro digitální knihy a *a priori* i jiná díla, takže další prodej použité digitální knihy je podřízen povolení vlastníka souvisejících autorských práv.¹²⁹ Podle SDEU si v takovém případě vlastník autorských práv ponechává právo povolit nebo zakázat každý další prodej digitálních souborů obsahujících jeho dílo.

V případě, že by bylo zavedeno přímé provázání NFT s podkladovým aktivem, ať už smluvně nebo v budoucnu rozhodnutím zákonodárce, další prodej NFT, který je tokenem identifikujícím svého vlastníka a zároveň umožňujícím přístup k podkladovému dílu, by byl obdobný jako prodej hmotné rozmnoženiny díla. O této analogii by se dalo uvažovat, jelikož na rozdíl od prodeje digitálního aktiva, u kterého nevzniká jedinečnost a možnost vyloučit ostatní z disponování s aktivem (příkladem může být e-book), je tato vlastnost u NFT přítomna. V takovém případě by se právo na rozšiřování na NFT vztahovalo, kdy by vlastník autorských práv nemohl vyloučit vlastníka NFT z dalšího prodeje NFT.

Je však na místě znovu připomenout, že NFT aktuálně ze zákona přímou vazbu na podkladové aktivum nemá, prodej NFT neznamena prodej samotného podkladového díla, pokud tak není smluvně zaručeno ražebníkem NFT. Prodávaný token je pouze odkazem na digitální dílo, a prodej NFT by tedy nespádl pod právo na rozšiřování dle ustanovení § 14 AZ.

¹²⁷ K tomu například Mezei, P. Digital first sale doctrine ante portas: Exhaustion in the online environment [online]. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law*. [cit. 17. 2. 2022] <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-6-1-2015/4173>

¹²⁸ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 3. 6. 2012 ve věci C-128/11.

¹²⁹ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 19. 12. 2019 ve věci C-263/18.

Z obou výše zmíněných závěrů lze dovodit, že nabyvatel NFT nebude při dalším prodeji omezen právem na rozšiřování díla dle ustanovení § 14 AZ.

6.4 Licenční podmínky při prodeji NFT

Vzhledem ke struktuře autorského práva autorovi náleží majetková autorská práva k dílu, a zároveň může umožnit jinému subjektu tato práva užívat ve formě a rozsahu uvedeném licenčními podmínkami.

V blockchainové komunitě jsou NFT stále považovány za revoluci v umění, ačkoliv jejich technický základ je zakořeněn v tokenové ekonomice, která využívá umělecké dílo často pouze jako vizuální reprezentaci podkladových aktiv. V některých případech kupující NFT nezískávají žádná práva k užívání autorských děl, protože tak ražebník NFT nezamýšlel. Vysvětlení absence povědomí o autorských právech v NFT prostoru lze vysvětlit nedostatečnými právními znalostmi tvůrců standardů NFT a jejich metadat. Při navrhování standardů byly autorskoprávní aspekty odsunuty na druhou kolej.¹³⁰ Je nutné si blíže vymezip aspekty licencování autorských práv k podkladovému dílu, na jehož základě je NFT založeno.

V případě NFT je možné do chytrého kontraktu zakódovat jakýkoliv typ dokumentu, tedy i licenční smlouvu. Ta se může týkat práv vztahujících se k užívání podkladového díla v souvislosti s převodem NFT, například práv na rozmnožování podkladového díla, sdělování podkladového díla veřejnosti nebo pro soukromé účely. Licenční práva umožňují nabyvateli licence užívat dílo výhradně za určitých omezení.¹³¹

Ačkoli NFT nepředstavuje samotnou licenci, slouží jako prokázání aktuálního držitele, tedy prokázání, že tento subjekt může užívat majetková práva k podkladovému dílu v rozsahu uděleném licenční smlouvou.

¹³⁰ Posth, S. COMMENT ON STUDY ON “INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AND DISTRIBUTED LEDGER TECHNOLOGY WITH A FOCUS ON ART NFTS AND TOKENIZED ART” [online]. *posthwerk*. 10. 12. 2022. [cit. 22. 2. 2023]. <https://posth.me/comment-on-study-on-intellectual-property-rights-and-distributed-ledger-technology-with-a-focus-on-art-nfts-and-tokenized-art/>

¹³¹ Goldman, J. A Primer on NFTs and Intellectual Property [online]. *Frankfurt Kurnit Klein & Selz*. 11. 3. 2021. [cit. 22. 2. 2023] <https://ipandmedia-law.fkks.com/post/102gt4b/a-primer-on-nfts-and-intellectual-property>

NFT je v takovém případě důkazem oprávněnosti užití licencovaného díla.¹³²

Úprava licenčních podmínek je běžná u transakcí NFT v rámci NFT on-line tržišť. Do určité míry mohou tržiště také kontrolovat rozsah oprávnění k autorským právům ve svých podmínkách použití služby. NFT, který nemá licenční práva vyjádřená v rámci blockchainu, se řídí pouze standardními podmínkami tržiště, které nemusí být nutně vhodné pro tento NFT. Když NFT opustí platformu NFT on-line tržiště, přestane se řídit podmínkami použití poskytovatele tohoto NFT on-line tržiště. Pokud tento NFT následně změní NFT on-line tržiště, může podléhat zcela jiným podmínkám použití. V takovém případě nastává problematická závaznost licenčních podmínek stanovených prvotním NFT on-line tržištěm.¹³³

Řešením tohoto problému je uvedení licenčních podmínek přímo do metadat konkrétního NFT. Licenční podmínky by tak byly přístupné v případě každé transakce s NFT, jelikož by s konkrétním NFT byly přímo propojeny. Níže budou rozebrány jednotlivé možnosti, které aktuálně existují k propojení licenčních podmínek a samotného NFT.

6.4.1 Zakódování licenčních podmínek přímo do metadat chytrého kontraktu NFT

Jedním z možných způsobů inkorporování licenčních podmínek k podkladovému aktivu v rámci NFT je jejich zakódování do samotného chytrého kontraktu konkrétního NFT. To by s největší pravděpodobností vedlo ke splnění požadavku na legálnost licence, jelikož by licenční podmínky byly trvale zabudovány v metadatech NFT, kdy právě NFT je předmětem prodeje. Z praktického hlediska by však musel existovat způsob sdělení licenčních podmínek kupujícímu, aby měl skutečnou možnost se s licenčními podmínkami seznámit. Takovým způsobem by mohlo být čtení metadat týkajících se licenčních podmínek ze strany NFT on-line tržišť. To však v případě změny tržiště, na kterém je NFT prodáván

¹³² Guadamuz. *The treachery of images: non-fungible tokens and copyright*, s. 1376.

¹³³ Bodó, B. a kol. *The Rise of NFTs: These Aren't the Droids You're Looking For*. *European Intellectual Property Review*. 2022, roč. 44, č. 5, s. 17.

nemusí být vždy splněno. Nelze se spoléhat na to, že kupující před koupí NFT zkoumá jeho metadata a s licenčními podmínkami se tak seznámí.¹³⁴

6.4.2 Odkaz na licenční podmínky v rámci metadat NFT

Dalším z možných způsobů propojení NFT s licenčními podmínkami k podkladovému aktivu je odkazování na úložiště mimo blockchain, kterým může být například odkaz na uložené licenční podmínky v souborovém systému IPFS. Metadata by tak obsahovala odkaz na dokument s licenčními podmínkami, nikoliv licenční podmínky samotné. V takovém případě by se každý, kdo by znal adresu chytrého kontraktu konkrétního NFT a jeho TokenID, mohl s licenčními podmínkami vztahujícími se k podkladovému dílu seznámit. I v tomto případě, obdobně jako v kapitole 6.4.1, by však musel existovat způsob sdělení licenčních podmínek kupujícímu. Pokud v rámci koupě NFT neposkytuje platforma, na které je NFT prodáváno, adresu chytrého kontraktu a příslušného TokenID, kupující se s licenčními podmínkami nemůže seznámit.¹³⁵

6.4.3 Licenční podmínky v rámci webové stránky NFT projektu

Zveřejnění licenčních podmínek na webu je častou metodou sdělování licenčních podmínek nabyvatelům NFT.¹³⁶ Toto řešení je využíváno často z důvodu, aby mohli poskytovatelé licencí licenční podmínky v průběhu času měnit, je to totiž metoda, která nevyžaduje zásah do blockchainu, případně decentralizovaného úložiště, jakým je IPFS. A právě možnost změny je jak výhodou – primárně pro poskytovatele licencí, tak nevýhodou – pro nabyvatele licencí.¹³⁷ Současně je i v tomto případě přítomen fakt, že nabyvatel NFT se s licenčními podmínkami k podkladovému aktivu nemusí seznámit v okamžiku zakoupení NFT.

¹³⁴ Murray, M. D. Transfers and Licensing of Copyrights to NFT Purchasers. *Stanford Journal of Blockchain Law & Policy*. 2023, roč. 6, s. 7-8.

¹³⁵ Posth. COMMENT ON STUDY ON "INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AND DISTRIBUTED LEDGER TECHNOLOGY WITH A FOCUS ON ART NFTS AND TOKENIZED ART"

¹³⁶ Takový přístup zvolila společnost Yuga Labs s NFT kolekcí Bored Ape Yacht Club, viz BAYC [online]. *boredapeyachtclub.com*.

¹³⁷ Murray, M. D. *Transfers and Licensing of Copyrights to NFT Purchasers*, s. 9.

6.4.4 Příklad NFT licencí – Can't Be Evil

Tým společnosti Andreessen Horowitz, někdy též označované jako a16z, navrhl na konci srpna roku 2022 sadu bezplatných veřejně přístupných licencí založených na modelu Creative Commons, s názvem „Can't Be Evil“ (CBE)¹³⁸, jejichž cílem je upravit autorskoprávní ochranu NFT a navrhnout jednotný standard s cílem zajištění jednotnosti a předvídatelnosti licenčních podmínek v rámci transakcí s NFT. Can't Be Evil licence jsou proto navrženy jako standard přijímající řadu technicko-právních prostředků.

Tyto licence vycházejí z předpokladů, že již není nutné důvěřovat subjektu, že dodrží smluvní povinnosti a licenční podmínky nezmění, protože plnění je zaručeno samotným blockchainem.

Reagují tak na situace, kdy některé NFT projekty zakládají své licenční podmínky na principu centralizace uchovávání obsahu, například právě uložením licenčních podmínek na svém webu, se kterým je spojena možnost změny.¹³⁹

Soubor licencí CBE má tedy právní složku, vlastní text licence, a technickou složku, která zajišťuje neměnnost tohoto textu. Smluvní texty jsou trvale a neměnně uloženy v systému Arweave,¹⁴⁰ kdy byl vytvořen speciální chytrý kontrakt, který lze začlenit do chytrých kontraktů používaných k mintování NFT. Když se tak autor díla, nebo subjekt oprávněný autorem díla rozhodne vytvořit a zpřístupnit veřejnosti NFT na základě tohoto podkladového díla, může v rámci chytrého kontraktu vybrat licenci, kterou hodlá na podkladové dílo NFT aplikovat, a tím ji trvale s NFT propojit.

Šest typů Can't Be Evil licencí je následujících:¹⁴¹

- CC0 („PUBLIC“): Autor podkladového díla sloužícího jako podkladové aktivum NFT souhlasil s vystavením tohoto díla

¹³⁸ Jennings, M., Dixon C. The Can't Be Evil NFT Licenses [online]. a16zcrypto. 31. 8. 2022. [cit. 22. 2. 2023] <https://a16zcrypto.com/content/article/introducing-nft-licenses/>

¹³⁹ Příkladem je výše zmíněná kolekce Bored Ape Yacht Club od společnosti Yuga Labs.

¹⁴⁰ Arweave je decentralizovaná platforma pro ukládání dat fungující jako služba, která uživatelům umožňuje trvalé ukládání dat v neměnném prostředí za jednorázový poplatek. Viz What Is Arweave (AR)? [online]. *OKX Learn*. 16. 1. 2023. [cit. 22. 2. 2023]. <https://www.okx.com/learn/what-is-arweave>

¹⁴¹ CantBeEvil License. 11. 10. 2022. [cit. 24. 2. 2022]. <https://github.com/a16z/a16z-contracts>

jako díla volného a celosvětově se vzdal všech svých autorských práv k dílu, včetně všech práv souvisejících a práv příbuzných v rozsahu, který je povolen zákonem.¹⁴² Všechna autorská práva k uměleckému dílu sloužícímu jako podkladové dílo NFT jsou autorem vzdána za podmínek CC0 1.0 Universal vytvořených licencemi Creative Commons. Tato forma licence poskytuje držitelům NFT maximální práva na užití, ale pravděpodobně podkopává hodnotu NFT, právě z důvodu, že nic nebrání jakémukoli užití podkladového díla. Podle tohoto druhu licence bude hodnota NFT vyplývat primárně z věhlasu autora podkladového díla nebo z určitých práv na poskytování služeb, které ražebník s NFT smluvně propojil;

- Exclusive Commercial Rights with No Creator Retention („EXCLUSIVE“): licence uděluje držiteli plná a výhradní majetková práva k podkladovému dílu, kdy zároveň nezavádí právo na výpověď licence v případě tzv. hate speech;
- Non-Exclusive Commercial Rights („COMMERCIAL“): uděluje držiteli plná a nevýhradní majetková práva k podkladovému dílu bez možnosti ukončení za tzv. hate speech;
- Non-Exclusive Commercial Rights with Creator Retention & Hate Speech Termination („COMMERCIAL-NO-HATE“): uděluje držiteli plná a nevýhradní majetková práva k podkladovému dílu s možností ukončení licence v případě tzv. hate speech;
- Personal License („PERSONAL“): licence uděluje držiteli práva k podkladovému aktivu pouze k jeho užívání pro osobní potřebu a k prodeji NFT; neexistuje možnost ukončení licence na základě tzv. hate speech;
- Personal License with Hate Speech Termination („PERSONAL-NO-HATE“): licence uděluje držiteli práva k podkladovému aktivu pouze k jeho užívání pro osobní potřebu a k prodeji NFT s možností ukončení licence na základě tzv. hate speech;

¹⁴² CC0 1.0 Univerzální (CC0 1.0) Potvrzení o statusu volného díla [online]. *creativecommons.org*. [cit. 8. 3. 2023]. <https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.cs>

Všechny licence Can't be Evil mají společných několik ustanovení, která jsou speciálně navržena pro svět NFT. Zaprvé jsou neodvolatelné (s výjimkou výše uvedenou u licencí s doložkou „*Hate speech terminator*“), to autorům brání nahradit licenční podmínky k podkladovému dílu NFT od chvíle, kdy je NFT v oběhu. Za druhé, všechny licence obsahují smluvní doložky, které je činí použitelnými i v případě opětných prodejů NFT (s ohledem na jejich nepromlčitelnost). Pokud se nabyvatel NFT rozhodne převést NFT na třetí osobu, licence původně udělená tomuto původnímu nabyvateli automaticky zaniká a přechází na jeho nástupce. Důležité je, že tento mechanismus rovněž umožňuje spravovat řetězec práv spojený s NFT, snadno dohledatelný v rámci záznamů v blockchainu.

Problematickým se však jeví, že tvůrci CBE licencí zavřeli obě oči před evropskými poskytovateli licencí, kteří v nezměněném znění CBE licence využít nemohou. CBE licence jsou totiž otevřeny americkým právním konstruktům, tolik již nenahlíží na unijní aspekty autorskoprávní ochrany.¹⁴³

CBE licence nezmiňují a nejspíše ani nepočítají s odměnou autorovi za poskytnutí licence dle ustanovení § 2366 OZ. Autoři CBE licencí pravděpodobně předpokládali, že odměna za poskytnutí licence bude již přednostně zahrnuta v ceně převáděného NFT. To však z pohledu českého práva není možné, vzhledem k tomu, že odměna za poskytnutí licenční smlouvy musí být sjednána, jinak je taková smlouva postihnuta neplatností. Výjimkami jsou dle § 2366 odst 1 písm. a) OZ situace, kdy z jednání stran o uzavření smlouvy vyplývá jejich vůle uzavřít úplatnou smlouvu i bez určení výše odměny, kdy poté taková odměna je určena ve výši obvyklé v době uzavření smlouvy za obdobných smluvních podmínek a za takové právo nebo dle § 2366 odst. 1 písm. b) OZ za situace, kdy strany ve smlouvě ujednají, že se licence poskytuje bezúplatně. Na úrovni EU je třeba také připomenout, že článek 18 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu stanoví, že „*členské státy zajistí, aby autoři a výkonní umělci, kteří poskytují licenci nebo převádějí svá výhradní práva na užití svých děl nebo jiných předmětů ochrany, měli nárok na vhodnou a*

¹⁴³ Laurent, P. NFT Licences: first impressions about the new “Can’t Be Evil” Licences [online]. *mvvp.be*. 28. 11. 2022 [cit. 18. 1. 2023] <https://www.mvvp.be/nft-licences-first-impressions-about-the-new-cant-be-evil-licences/>

přiměřenou odměnu“, což by rovněž mohlo vyvolávat určité obavy a vytvářet další rizika neplatnosti.¹⁴⁴

Problematickým se zdá též ujednání „*hate speech termination*“ doložky v některých licencích. Hate speech není v českém právním prostředí přímo definován. V CBE licencích je v rámci tohoto zákazu zakázáno používat NFT způsobem, který představuje nezákonnou, hanlivou, obtěžující, urážlivou, podvodnou, rasistickou, nenávistnou, vulgární, krutou, nebo obscénní činnost nebo který takovou činnost propaguje.¹⁴⁵

Rozsah ustanovení o zákazu nenávistných projevů je proto velmi široký a představuje pro držitele licence velké riziko, neboť jeho porušení může vést k ukončení licence. Doložka výslovně stanoví, že autor podkladového díla podle svého uvážení rozhodne, zda je toto ustanovení porušeno, což toto riziko jen prohlubuje.¹⁴⁶ Doložka dále stanoví, že autor může určit jiný subjekt, aby toto rozhodnutí učinil místo něho, a v takovém případě bude autor rozhodnutím tohoto subjektu vázán.¹⁴⁷ Volba tohoto subjektu však zůstává na autorovi, takže rizikovost pro kupujícího NFT příliš nezmírňuje.

Závěrem, z hlediska dopadu CBE licencí, však nejdůležitějším poznatkem, je nutné zmínit rozhodné právo v rámci mechanismu řešení sporů v rámci CBE licencí. Licence totiž pro řešení sporů stanovují jako rozhodné právo právo státu New York a v případě trvajících sporu, který nebude vyřešen smírem do 90 dnů od oznámení sporu, musí být spor řešen v rozhodčím řízení vedeném Americkou rozhodčí asociací v New Yorku. Pro evropské subjekty je toto zřejmě neproveditelné.¹⁴⁸

Z výše uvedených důvodů lze dovodit, že CBE licence mohou sloužit jako vysoce kvalitní zdroj pro vypracování licenčních podmínek vztahujících se k prodeji NFT vytvořeným na základě autorského díla jakožto podkladového aktiva. CBE licence se dočkaly širokého mediálního exkurzu, který by mohl přinést sjednocení v rámci licencování podkladových děl NFT. Přinejmenším byly CBE licence osvětou, díky které o

¹⁴⁴ Laurent. *NFT Licences: first impressions about the new “Can’t Be Evil” Licences*.

¹⁴⁵ Ibidem.

¹⁴⁶ Ibidem.

¹⁴⁷ CBE Commercial No Hate licence [https://github.com/a16z/a16z-contracts/blob/master/licenses/doc/03%20-%20a16z%20CBE%20Form%20License%20\(CBE-Commercial-No-Hate\).doc](https://github.com/a16z/a16z-contracts/blob/master/licenses/doc/03%20-%20a16z%20CBE%20Form%20License%20(CBE-Commercial-No-Hate).doc)

¹⁴⁸ Laurent. *NFT Licences: first impressions about the new “Can’t Be Evil” Licences*.

licencování podkladových děl NFT nehovoří už pouze odborná veřejnost, ale i mnozí ze spotřebitelů, kteří se začali zajímat, jaká práva jim vlastně k podkladovému dílu, sloužícímu k vytvoření NFT uloženého v jejich digitální kryptopeněženke, byla udělena. Z pohledu českého práva však bude nezbytně nutné CBE licence upravit a nastavit jejich obsah do souladu s českým právním řádem.

6.5 Právo na odměnu při opětném prodeji uměleckého díla ve vztahu k licenčním poplatkům NFT

Dle ustanovení § 24 odst. 1 AZ má autor v případě, kdy dílo již bylo převedeno do vlastnictví jiné osoby, a toto dílo je dále prodáváno za kupní cenu, která činí 1.500 EUR a více, a jestliže se takového prodeje jako prodávající, kupující nebo zprostředkovatel účastní provozovatel galerie, dražebník nebo jiná osoba, která soustavně obchoduje s uměleckými díly, právo na odměnu při opětném prodeji originálu díla. Originálem díla se dle odst. 3 rozumí výtvarné dílo za předpokladu, že je zhotoveno samotným autorem nebo jde o rozmnoženiny, které se považují za originál uměleckého díla. Za takové se považují rozmnoženiny, které byly zhotoveny v omezeném počtu samotným autorem nebo pod jeho vedením a jsou očíslovány, podepsány nebo autorem jinak řádně prohlášeny za pravé.

Pokud tedy v případě, kdy byl originál díla prodán a ten následně v době trvání majetkových práv, tedy dle ustanovení § 27 odst. 1 AZ v době autorova života a 70 let po jeho smrti, změní vlastníka dle § 24 odst. 1 AZ, má autor, případně jeho zákonní dědicové, právo na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla.

Na první pohled je patrná určitá podobnost mezi právem na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla dle ustanovení § 24 AZ a právem ražebníka NFT na odměnu ve výši určitého procenta z opětného prodeje NFT, tato odměna se nazývá licenční poplatek. Osoba, která provádí minting NFT, totiž může v rámci chytrého kontraktu zadat vyplácení určitého procenta z výnosů z opětného prodeje díla (obvykle ve výši 10 % z kupní ceny NFT). V takovém případě bude určitý procentní podíl z výnosů z každého prodeje NFT převeden na ražebníka NFT. Tyto dva konstrukty sloužící k vyplácení odměny za opětný prodej se však zásadně liší. Je nutné opět zmínit, že NFT není bez dalšího vázáno na podkladové umělecké dílo. Prodejem NFT proto nevzniká autorovi nárok na

odměnu za opětý prodej. Umělci tvořící primárně digitální umělecká díla využili možnosti jejich převedení do metadat NFT a využití licenčních poplatků, které jsou pro ně adekvátní náhradou odměny za opětý prodej, z důvodu, že tento způsob přináší více možností pro úpravu výše odměny vyplývající z licenčních poplatků bez nutnosti splnění podmínek, které zákon s právem na odměnu za opětý prodej váže.

Sazba práva na odměnu za opětý prodej podle ustanovení § 25 AZ vyplývá ze zákona, konkrétně z Přílohy č. 1 AZ, kdy odměna bude autorovi vyplacena pouze a jen za splnění určitých podmínek a nepochybně na vyžádání. Na druhou stranu, rozdílně od opětného prodeje dle ustanovení § 25 AZ, výše licenčního poplatku, kterou při mintingu ražebník stanoví, je určena jím samotným a je dotyčnému automaticky vyplácena z opětných prodejů, jakožto podmínka chytrého kontraktu při prodeji NFT. Jak již však bylo v této práci uvedeno, osoba, která NFT razí, nemusí být autorem podkladového díla. Zatímco licenční poplatky za prodej NFT může inkasovat i subjekt, který není autorem podkladového uměleckého díla, právo na odměnu za opětý prodej podle ustanovení § 25 AZ náleží výhradně autorovi díla.

Rozdíl v oprávněné osobě, kdy právo na opětý prodej originálu nebo rozmnoženiny díla náleží pouze autorovi, zatímco licenční poplatky jsou automaticky připsány ražebníkovi NFT, bez ohledu na to, zda je autorem podkladového díla či nikoliv, není jediným.

Zatímco určitá část z výnosů při opětném prodeji NFT je automaticky převedena na ražebníka NFT jako licenční poplatek na základě podmínky v chytrém kontraktu, o právu na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla lze hovořit pouze za přítomnosti podmínek stanovených zákonem. Jak bylo vysvětleno výše, jednou z těchto podmínek je, že právo na podíl je omezeno dobou trvání majetkových práv autora. Pro licenční poplatky NFT takové časové omezení neexistuje. Dále u sazeb licenčních poplatků NFT není požadována další podmínka ve výši kupní ceny uměleckého díla nebo omezení v případě prvního opětného prodeje dle § 24 odst. 4 AZ.

V praxi je možné, aby digitální podkladová díla byla podkladovým aktivem v případě mintingu NFT opakovaně, což znamená, že na základě jednoho podkladového díla může být vytvořeno nespočet NFT, ať už v rámci stejné blockchainové sítě, nebo i na různých sítích blockchainu. I to je jeden z důvodů, proč Guadamuz uvádí, že vytvoření nedostatku je v rámci NFT iluzorní, jelikož NFT nepůsobí jako překážka v přístupu k podkladovému dílu a jeho dalšímu kopírování. Slouží pouze jako jakýsi

certifikát, kterým držitel NFT disponuje, který však nebrání ražebníkovi NFT vytvořit další NFT se stejným podkladovým dílem.¹⁴⁹ Bylo by však proti ekonomickému zájmu autora vytvořit z podkladového díla příliš mnoho NFT.

V případě, že je počet NFT vytvořených autorem na základě konkrétního autorského díla dostatečně omezen, mohli bychom vidět paralelu s cílem zákonodárce s právem na odměnu při opětném prodeji autorského díla dle ustanovení § 24 AZ, kterého je dosaženo prostřednictvím chytrého kontraktu v rámci blockchainové sítě pomocí licenčních poplatků a ze kterého mohou čerpat autoři děl, kteří nedosáhnou podmínek stanovených zákonem (například výše kupní ceny nebo prodej osobou, která soustavně obchoduje s uměleckými díly).

¹⁴⁹ Guadamuz. *The treachery of images: non-fungible tokens and copyright*, s. 1384.

7 Fenomén NFT a vybrané právní aspekty

Jednotlivé kapitoly této práce přinesly vřel do fenoménu NFT jakožto právem příliš neprobádaného konstruktu. Tato kapitola přináší sumari-zaci poznatků vyplývajících z jednotlivých kapitol, doplněnou o autorovy postřehy, pro komplexnější porozumění NFT. Je shrnutím exkurzu do konceptů NFT, které může sloužit odborné veřejnosti pro další práci.

Technické vymezení NFT

Non-Fungible Tokens (zkráceně „NFT“) jsou technickým konstruktem fungujícím v rámci blockchainové sítě a s ní spojené technologie chytrých kontraktů. Blockchain je distribuovanou, sdílenou, datovou strukturou, umožňující zaznamenávání a sdílení dat prostřednictvím propojených datových úložišť, která potvrzují správnost dat v rámci blockchainové sítě. Chytré kontrakty jsou programy uložené a fungující v rámci blockchainu, které se spustí, když jsou splněny předem stanovené podmínky. Chytré kontrakty jsou mylně považovány za smlouvy *stricto sensu*, jelikož neobsahují konsenzus smluvních stran. Používají se jako prostředek realizace smlouvy bez nutné účasti zprostředkovatele.

NFT je nezastupitelným tokenem, tedy digitálním záznamem zachyceným v rámci blockchainové sítě. Proces vytvoření NFT se nazývá minting, kdy je podkladové aktivum, na které NFT odkazuje uloženo do metadat NFT. Toto uložení může být přímé, tzv. on-chain, nebo nepřímé pomocí odkazu v metadatach, tzv. off-chain. NFT lze chápat jako digitální certifikáty uložené v blockchainu, které odkazují na digitální nebo fyzické podkladové aktivum a které mohou s tímto podkladovým aktivem pojit určitá práva, je však nutné upozornit, že NFT nejsou samotným podkladovým aktivem. Hlavním znakem NFT je jejich nezastupitelnost, kdy každé NFT má při vytvoření jedinečné a nezastupitelné vlastnosti dané jedinečným TokenID a adresou chytrého kontraktu.

Postřehy:

1. Je nutné důsledně rozlišovat mezi pojmy chytrého kontraktu (někdy též označovaného jako chytrá smlouva) a smlouvy dle ustanovení § 1724 a násl. OZ.
2. Je nutné důsledně rozlišovat mezi NFT a podkladovým aktivem, které NFT představuje. Z technického hlediska je NFT pouhým souborem dat uvedených do blockchainové sítě.

Současná právní úprava NFT

V současné době neexistuje národní ani unijní právní předpis, který by komplexně upravoval technologii NFT. Pozornost věnovanou obecně kryptoaktivům lze nalézt v návrhu nařízení MiCA. V recitálech návrhu nařízení MiCA je výslovně stanoveno, že nařízení neupravuje jedinečná a nezastupitelná kryptoaktiva, včetně digitálního umění a sběratelských předmětů, jejichž hodnotu lze přičíst jedinečným vlastnostem každého kryptoaktiva a zároveň se nevztahuje na kryptoaktiva představující služby nebo fyzická aktiva, která jsou jedinečná a nezastupitelná, což jsou definice, pod které NFT spadají. Zároveň je však zmíněno, že nařízení se bude týkat kryptoaktiv, která se jeví jako jedinečná a nezastupitelná, ale jejichž faktické vlastnosti nebo vlastnosti spojené s faktickým použitím by je činily buď zastupitelnými, nebo nejedinečnými. Nařízení MiCA se tedy obecně právní úpravě NFT nevěnuje, existují v něm však výjimky pro frakční NFT a velké NFT série, kdy jednotlivé NFT budou vytvořeny na základě stejného podkladového aktiva, rozdílné budou pouze v identifikátoru, který odlišuje jednotlivé NFT v rámci stejné série. Ražebník takových NFT by musel splňovat povinnosti stanovené nařízením MiCA.

Zemí, ve které byla právně upravena možnost tokenizace aktiv, je Lichtenštejnsko. V rámci předpisu TVTG uzákonilo, že token může představovat majetková práva nebo jiná absolutní nebo relativní práva. Zároveň zavedlo institut tzv. fyzického ověřovatele, který odpovídá za udržování integrity a bezpečnosti tokenizovaných aktiv a kontrolu uschování podkladových fyzických aktiv. V prosinci 2022 bylo povolení k vykonávání činnosti fyzického ověřovatele uděleno společnosti LCX, která se stala prvním fyzickým ověřovatelem tokenů na světě. Projekt, který společnost zaštiťuje s názvem Tiamonds, tak tímto ověřením dosáhl důvěryhodnosti, kdy každé NFT je v poměru 1:1 kryto diamantem, který je podkladovým aktivem daného NFT.

Postřehy:

3. Současný návrh nařízení MiCA dopadá jen na velmi úzký okruh NFT kolekcí. Nepřináší odpovědi na otázky vztahující se k nezastupitelným kryptoaktivům a zároveň nezmiňuje autorskoprávní aspekty, které jsou pro NFT tolik relevantní.
4. Lichtenštejnský TVTG přináší možnost tokenizace vlastnických práv k podkladovému aktivu. Institutem fyzického ověřovatele navíc zavedlo možnost ověření provázanosti NFT s podkladovým aktivem.

Právní povaha NFT

NFT je formou datového kódu, jehož individuální nebo virtuální užitek může být právně objektivizován. Z toho důvodu lze NFT charakterizovat jako věc v právním smyslu s nehmotnou, movitou a nezastupitelnou povahou, kdy právě nezastupitelnost je jeho primárním znakem.

NFT můžeme definovat jako nezastupitelné tokeny, odkazující na digitální nebo fyzické podkladové aktivum a můžeme je dělit do dvou kategorií v závislosti na provázanosti s podkladovým aktivem.

První z nich jsou NFT vázané na podkladová aktiva. S takovými NFT ražebník smluvně provázal práva k podkladovému aktivu. Příkladem těchto práv mohou být práva k užití podkladového aktiva jakožto autorského díla, udělené autorem nabyvateli NFT v rámci licenční smlouvy, zastoupení podkladového aktiva pomocí NFT nebo certifikace podkladového aktiva. Jejich hodnota se odvíjí od hodnoty podkladového aktiva.

Druhou kategorií jsou NFT sloužící jako nezávislá reprezentace podkladových aktiv, které jsou vytvořeny na základě podkladového aktiva, jsou jasným odkazem na ně, nevytvářejí však k podkladovému aktivu žádná práva. Jejich hodnota je primárně spekulativní.

Otázka odlišitelnosti podkladového aktiva od NFT a s tím souvisejících vlastnických práv záleží na provázanosti NFT s podkladovým dílem. Bez zásahu zákonodárce nebo smluvního ujednání budou NFT a podkladové aktivum dvě rozdílné věci, ke kterým vznikají práva nezávisle.

Hodnota NFT však nevyplývá vždy pouze z podkladového aktiva. Ražebník může s NFT smluvně provázat kromě práv k podkladovému aktivu také právo na poskytnutí služeb. V případě posuzování jednotlivých NFT je tak na místě zhodnotit také fakt, z čeho vyvěrá hodnota NFT, zda je to pouze na základě spekulace, navázání na podkladové aktivum nebo právě na základě propojení NFT s právem na poskytnutí služby.

Postřehy:

5. NFT je věc v právním slova smyslu s nehmotnou, movitou a nezastupitelnou povahou.
6. NFT můžeme dělit na NFT vázané na podkladová aktiva a NFT sloužící jako nezávislá reprezentace podkladového aktiva.
7. Převod práv k NFT bez dalšího neznamená převod práv k podkladovému aktivu. Bez zásahu zákonodárce nebo smluvního ujednání budou NFT a podkladové aktivum dvě rozdílné věci.

Ochrana spotřebitele při transakcích s NFT

NFT je určitým digitálním statkem, který může být předmětem spotřebitelských vztahů v případě, že kupujícím subjektem je fyzická osoba, kupující NFT od subjektu v pozici podnikatele nebo prostřednictvím NFT on-line tržiště a koupí NFT realizuje osobní zájem mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo samostatného výkonu povolání. S tím se pojí informační povinnost podnikatele prodávajícího NFT vůči kupujícímu spotřebiteli. V tabulce níže jsou uvedena relevantní ustanovení § 1820 odst. 1 OZ, která mají dopad na transakce s NFT.

Tab. 1: Informační povinnost vůči spotřebiteli při prodeji NFT

§ 1820 odst. 1 OZ	Informační povinnost
písm. a)	Hlavní vlastnosti NFT, například: nativní blockchain; adresa chytrého kontraktu; způsob uložení podkladových aktiv; právo na poskytování služeb; licenční podmínky; počet jednotlivých NFT v dané sérii.
písm. b), c), d)	Totožnost podnikatele, adresa sídla, případně adresa provozovny, pokud se liší od adresy sídla, telefonní číslo, adresa pro doručování elektronické pošty, případně údaje o jiném prostředku on-line komunikace.
písm. e)	Celková cena NFT – cena mintování NFT a informace o výši transakčních poplatků (gas fees), pokud jsou nutné k provedení transakce. Je vhodné zavést přepočít kupní ceny uvedené v kryptoměně na uznávanou měnu.
písm. f)	Informace o přizpůsobení ceny NFT osobě spotřebitele na základě automatizovaného rozhodování, byla-li cena takto přizpůsobena.
písm. g)	Informace o nákladech na prostředky komunikace na dálku, které nese spotřebitel, pokud se liší od základní sazby.
písm. h)	Přesný popis platebních podmínek při koupi NFT; čas připsání NFT do digitální kryptopeněženky kupujícího; čas plnění služeb, v případě, kdy je s NFT provázáno právo na poskytnutí služeb.
písm. i)	Informace o podmínkách, lhůtě a postupu pro uplatnění práva na odstoupení od smlouvy; vzorový formulář pro toto odstoupení.
písm. l)	Informace o neexistenci práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy v případě, kdy prodejce NFT rozhodne o uplatnění jedné z výjimek pro nepřiznání práva na odstoupení od smlouvy.

§ 1820 odst. 1	Informační povinnost
OZ	
písm. m)	Informace o existenci práv z vadného plnění, jakož i o právech ze záruky a dalších podmínkách pro uplatňování těchto práv; povinnost zaručit kvalitu NFT, například stálost úložiště podkladového aktiva; v případě, kdy je NFT provázáno s podkladovým aktivem je nutné zaručit i kvalitu podkladového aktiva; sdělení kontaktního místa pro uplatnění reklamace.
písm. n)	Informace o kodexu chování, pokud se jej podnikatel zavázal dodržovat a informace o tom, jak lze obdržet jeho kopii.
písm. o)	Údaje o době trvání závazku, který se pojí s prodejem NFT. Takovými údaji může být délka poskytovaných služeb, smluvně propojených ražebníkem s NFT; doba trvání licence v případě udělení autorských práv.
písm. p)	Sdělení nejkratší doby, po kterou budou trvat spotřebitelovy povinnosti ze smlouvy, mají-li být smlouvou určeny. Mezi tyto povinnosti může patřit povinnost sekundárního prodeje NFT pouze přes konkrétní on-line tržiště, případně stanovení přesného postupu sekundárního prodeje; v případě, kdy je podkladovým aktivem autorské dílo, půjde o povinnosti vyplývající z licenční smlouvy.
písm. q)	Informace o povinnosti zaplatit zálohu nebo obdobnou platbu, je-li vyžadována, a o jejích podmínkách. Teoretickým konceptem by mohlo být NFT vytvořené na míru spotřebiteli.
písm. r)	Informace o funkčnosti – lze sdělit informace dle § 1820 odst. 1 písm. a) viz výše; Informace o kompatibilitě a interoperabilitě NFT.
písm. s)	Informace o existenci, způsobu a podmínkách mimosoudního vyřizování sporů, včetně údaje, zda se lze obrátit se stížností na orgán dohledu nebo státního dozoru.

Vzhledem k povaze NFT je důležité zaměřit se na právo spotřebitele na odstoupení od smlouvy o koupi NFT, případně jeho neexistenci. V případě prodeje NFT se může podnikatel odvolávat tří výjimek, za jejichž splnění by právo na odstoupení od smlouvy nemuselo být spotřebiteli přiznáno. První z výjimek je argument, že cena NFT je závislá na výkyvech finančního trhu nezávisle na vůli podnikatele dle ustanovení § 1837 písm. b) OZ. Vzhledem k nejednotné regulaci trhů s kryptoaktivy je však nejisté, zda by se toto ustanovení na prodej NFT vztahovalo. Druhou výjimkou je skutečnost, že NFT bylo vyrobeno spotřebiteli na míru dle ustanovení § 1837 písm. d) OZ. Třetí, nejrelevantnější výjimkou, je

situace, kdy spotřebitel nemůže odstoupit od smlouvy o dodání digitálního obsahu poté, co bylo plnění za úplatu započato s předchozím výslovným souhlasem spotřebitele před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy a spotřebitel byl poučen, že tím právo odstoupit od smlouvy zaniká. Kumulativně tak musí být splněn výslovný souhlas spotřebitele se zahájením plnění během lhůty pro odstoupení od smlouvy, spotřebitel musí vzít na vědomí, že tím ztrácí právo na odstoupení od smlouvy a musí mu být poskytnuto potvrzení dle § 1824a odst. 1 a 2 nebo § 1828 odst. 3 a 4 OZ.

Výše zmíněný výčet informací doplněný o samotný text této práce je souhrnem pro informační povinnost, kterou má podnikatel prodávající NFT vůči spotřebiteli.

Postřehy:

8. Podnikatel prodávající NFT spotřebiteli musí splnit informační povinnost dle ustanovení § 1820 OZ.
9. Podnikatel nemusí spotřebiteli přiznat právo na odstoupení od smlouvy o koupi NFT za splnění některé ze zákonných výjimek. Nejrelevantnější pro většinu NFT platforem je obdržení výslovného souhlasu spotřebitele se zahájením plnění během lhůty pro odstoupení od smlouvy.
10. Velká část NFT projektů však informační povinnost vůči spotřebiteli nesplňuje, zároveň spotřebiteli neposkytují právo na odstoupení od smlouvy.

Transakce s NFT jsou nejčastěji realizovány skrze NFT on-line tržiště, na která dopadá právní úprava on-line tržiště dle ZOS. V tabulce níže si představíme informační povinnost poskytovatele NFT on-line tržiště vůči spotřebiteli před uzavřením smlouvy nebo před tím, než spotřebitel učiní závaznou nabídku na NFT on-line tržišti.

Tab. 2: Předsmluvní informační povinnost poskytovatele NFT on-line tržiště

§ 11b odst. 1 ZOS	Informační povinnost
písm. a)	Sdělit v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy spotřebiteli obecnou informaci o hlavních parametrech určujících pořadí nabídek NFT a to na místě, na němž jsou nabídky učiněny.

§ 11b odst. 1	Informační povinnost
ZOS	
písm. b), c)	Informace, zda je subjekt nabízející NFT podnikatelem, či nikoliv. V případě, že nabízející podnikatelem není, informace o neuplatnění práv ochrany spotřebitele.
písm. d)	Informaci o skutečnosti, kdy má povinnost ze smlouvy plnit třetí strana nabízející výrobek nebo službu a současně i poskytovatel NFT on-line tržiště a informaci o tom, jaké jsou povinnosti každého z nich.

Postřehy:

11. Poskytovatel NFT on-line tržiště je poskytovatelem on-line tržiště dle ustanovení § 2 odst. 2 písm. c) ZOS.

Ochranu uživatelů věcí v digitální podobě (digitálního obsahu) nalezneme v ustanovení § 2389a a násl. OZ. Vzhledem k tomu, že NFT jsou vytvářeny a dodávány v digitálním formátu, lze polemizovat o tom, zda jsou podřaditelné pod služby digitálního obsahu, když umožňují uživateli – kupujícímu NFT přístup k datům v digitální podobě. Pokud by na NFT bylo nahlíženo jako na služby digitálního obsahu, nejrelevantnějšími pro posuzování jejich souladu by byla otázka zpřístupnění digitální služby a otázka souladu digitální služby.

Zpřístupněním digitální služby může v případě NFT být zpřístupnění podkladového aktiva v rámci metadat NFT, toto zpřístupnění bude díky chytrému kontraktu okamžité po převedení NFT do digitální kryptopeněženky kupujícího. Problematické by zpřístupnění digitální služby mohlo být v například v případech, kdy by NFT byly součástí herní platformy. Pokud by nebyla splněna primární funkcionality tohoto NFT, tedy zpřístupnění v rámci herního světa, ve kterém plní svou funkci. V takovém případě by zpřístupnění v rámci poskytování komplexní digitální služby herní NFT platformy nebylo naplněno. Pokud jde o požadavky na shodu při poskytování služeb digitálního obsahu uživateli, musí tato služba odpovídat ujednanému popisu a rozsahu, jakosti, funkčnosti, kompatibilitě a interoperabilitě. V rozporu s tímto by byly například NFT, u kterých by odkaz na podkladové aktivum v metadatech nebyl funkční nebo série NFT, kterou ražebník v rozporu s dříve učiněným prohlášením rozšířil a snížil tak vzácnost jednotlivých NFT.

Postřehy:

12. Je pravděpodobné, že ražebník NFT musí dbát taktéž na dodržování standardů digitálního obsahu dle § 2389a a násl. OZ.

Autorskoprávní aspekty NFT

Podkladovým aktivem NFT mohou být autorská díla ve virtuální podobě. Znovu platí, že NFT je odlišnou věcí od podkladového autorského díla, pouze na autorské dílo odkazuje v rámci svých metadat. Autorské dílo může být použito jako podkladové aktivum buď přímo autorem, nebo třetími osobami se svolením autora. Je na místě zkoumat jednotlivé fáze vytvoření NFT a jejich dopad na autorská práva umělce, který je autorem podkladového díla.

Proces vzniku NFT a jeho zápisu do blockchainu se nazývá mintování. V rámci mintování NFT je nutný souhlas autora podkladového díla, neboť v případě, kdy by bylo provedeno mintování NFT bez souhlasu autora, došlo by k narušení práva na rozmnožování díla při vytváření podkladového aktiva NFT dle ustanovení § 13 AZ. K tomuto rozmnožování autorského díla dochází aktem vytvoření digitální kopie autorského díla, která je následně vložena buďto do digitálního úložiště, na které je v rámci NFT odkázáno v případě NFT off-chain, anebo přímo do metadat NFT v rámci NFT on-chain. Relevantní je otázka, zda v případě mintování NFT dochází ke sdělování díla veřejnosti. Odborná veřejnost se neshodne, zda je uložení podkladového díla do metadat NFT sdělováním díla veřejnosti, či nikoliv, a to hlavně z důvodu neschopnosti přístupu k zápisu metadat, který vyžaduje další kroky k přístupu k podkladovému aktivu. Větší část závěrů se klaní k tomu, že v případě mintování NFT o sdělování veřejnosti nepůjde.

Postřehy:

13. NFT není podkladovým autorským dílem, na autorské dílo pouze odkazuje v rámci svých metadat.
14. V rámci procesu mintování je nutný souhlas autora z důvodu, že dochází k vytvoření rozmnoženiny autorského díla, která následně slouží jako podkladové aktivum NFT.
15. Otázka sdělování veřejnosti v případě uložení podkladového aktiva do metadat NFT není jednoznačná. Pravděpodobně se však o sdělování veřejnosti nejedná.

Po procesu mintování je NFT způsobitelným objektem transakce. Této transakci většinou předchází nabídka NFT na NFT on-line tržišti. V rámci nabízení NFT je podkladové dílo rozmnožováno a tato rozmnoženina je sdělována veřejnosti v rámci náhledu na NFT on-line tržišti. K takovému sdělování by byl nutný souhlas autora. Výjimka v ustanovení § 32 AZ, při jejímž splnění nedochází ke sdělování veřejnosti se vztahuje na prodej

autorského díla, kdy sdělování musí být v rozsahu nezbytném pro tento účel. Vzhledem k tomu, že NFT je od podkladového uměleckého díla odlišné, tato výjimka by byla použitelná pouze v případě, kdy by bylo smluvně určeno, že je současně s NFT na on-line tržišti prodáváno i fyzické podkladové dílo.

Samotný prodej NFT je zakončen převedením NFT do digitální kryptopeněženky kupujícího. Změna vlastníka NFT nezpůsobuje rozmnožování podkladového díla, jelikož toto dílo je uloženo v metadatech NFT. Zároveň nezpůsobuje sdělování veřejnosti, jelikož prostá změna vlastníka NFT nevede k oslovení nové veřejnosti, protože dílo spojené s NFT bylo již sdělováno této veřejnosti v rámci nabídky na on-line NFT tržišti. Rovněž prodejem nebude docházet k rozšiřování podkladového autorského díla dle § 14 AZ.

Postřehy:

16. V rámci nabídky NFT na NFT on-line tržišti dochází k rozmnožování podkladového autorského díla, kdy je tato rozmnoženina následně sdělována veřejnosti. O sdělování veřejnosti by se dle ustanovení § 32 AZ nejednalo pouze v případě, kdy by NFT byl smluvně provázán s fyzickým podkladovým dílem.
17. V rámci samotného převedení NFT na kupujícího nedochází k rozmnožování podkladového díla, sdělování veřejnosti ani k jeho rozšiřování.

V případě, kdy je podkladovým aktivem NFT autorské dílo, může autor udělit k tomuto autorskému dílu licenci, kterou smluvně prováže s NFT. Tato licence může být udělena jak výhradně, tak nevýhradně, v určeném rozsahu a na určitou dobu. Ačkoli NFT nepředstavuje samotnou licenci, slouží jako prokázání aktuálního držitele, tedy prokázání, že tento subjekt může užívat majetková práva k podkladovému dílu v rozsahu udělené licenci. Licenční podmínky mohou být buď zakódovány přímo do metadat chytrého kontraktu NFT, nebo do metadat NFT může být zakódován odkaz na tyto podmínky, případně mohou být uloženy na webové stránce konkrétního NFT projektu.

Postřehy:

18. Vlastnictví NFT neznamená automaticky možnost užití podkladového autorského díla, což je představa některých kupujících, která vyplývá mimo jiné z toho, že NFT projekty licenční podmínky nezpracovávají. Podkladové dílo NFT je možné užít vždy jen v rozsahu stanoveném licenčními podmínkami.

Jedním z možných využití NFT je určitá forma správy práv, zejména prostřednictvím licenčních poplatků. Ty mohou být určitou alternativou k právu na odměnu při opětném prodeji dle ustanovení § 24 AZ. Tato odměna je autorovi přiznána v případě, kdy bylo dílo převedeno do vlastnictví jiné osoby a je dále prodáváno za kupní cenu, která činí 1.500 EUR a více, a jestliže se takového prodeje jako prodávající, kupující nebo zprostředkovatel účastní provozovatel galerie, dražebník nebo jiná osoba, která soustavně obchoduje s uměleckými díly. Výše odměny za opětný prodej je stanovena Přílohou č. 1 AZ. Licenční poplatky NFT mohou být pro autory lákavější z důvodu, že výše zmíněné podmínky nejsou v tomto případě přítomny. Ražebník NFT si v rámci chytrého kontraktu může nastavit výši poplatku z opětného prodeje NFT, která bude vyplacena ve chvíli, kdy bude NFT prodán. Rozdílem je, že zatímco v případě ustanovení § 24 AZ se jedná o prodej samotného díla, licenční poplatky jsou vypláceny za prodej NFT. Zároveň ražebníkem nemusí být vždy autor podkladového díla, licenční poplatky při prodeji NFT tak nejsou prostředkem autorskoprávní ochrany autora. V případě, kdy je autor zároveň ražebníkem, však mohou být prostředkem pro čerpání odměny pro autory děl, kteří nedosáhnou podmínek stanovených zákonem pro odměnu za opětný prodej díla.

Postřehy:

19. Licenční poplatky stanovené autorem podkladového díla mohou sloužit jako adekvátní náhrada odměny za opětný prodej dle ustanovení § 24 AZ.

8 Závěr

S rostoucím zájmem o NFT vzrostl i počet právních otázek, vztahujících se k tomuto fenoménu. Cílem této práce bylo zmapovat možné průsečíky NFT s konkrétními právními instituty a přinést komplexnější porozumění právních aspektů této technologie.

Práce přinesla přehled vybraných právních institutů, které mají dopad na technologii NFT a poukázala na skutečnost, že ačkoliv neexistuje speciální právní předpis zabývající se jejich regulací, lze na NFT aplikovat existující platné právo.

Nejdříve byly představeny technické aspekty fenoménu NFT. Toho bylo docíleno objasněním technologií blockchainové sítě a chytrých kontraktů, na základě kterých NFT vznikají. Bylo poukázáno na skutečnost, že chytré kontrakty nejsou ve skutečnosti smlouvami *stricto sensu*, nýbrž jsou pouhým prostředkem realizace smlouvy. V rámci vymezení NFT byl představen koncept tokenizace aktiv v takzvaných tokenech, tedy digitálních záznamech zachycených v blockchainové síti. Samotné NFT je z technického hlediska souborem dat zapsaným v blockchainové síti, vytvořeným procesem zvaným mintování. Čtenář byl informován o způsobu uložení podkladového aktiva v rámci metadat NFT a o vzájemném vztahu NFT a podkladového aktiva, jakožto dvou rozdílných věcí. Podkladovým aktivem mohou být aktiva nehmotná i hmotná ve virtualizované podobě.

V pořadí druhá kapitola byla vytvořena s cílem zmapování speciálních právních předpisů, které přímo dopadají na fenomén NFT. Práce představila dopad připravovaného unijního nařízení MiCA, které se vztahuje obecně na kryptoaktiva. Z působnosti tohoto nařízení jsou NFT vyňaty s výjimkou frakčních NFT a obsáhlých sérií vytvořených na základě totožného podkladového aktiva, které se liší pouze v konkrétních identifikátorech jednotlivých NFT. Následně byl představen přístup Lichtenštejnska k tokenizaci v rámci zákona TVTG. Ta je možná mimo jiné díky institutu fyzického ověřovatele, který dohlíží nad integritou a bezpečností tokenizovaných aktiv.

Pro identifikaci konkrétních právních vztahů, jejichž objektem je NFT, bylo nutné nejprve vymezit jeho právní povahu. Z důvodu, že je NFT formou datového kódu, jehož aktuální nebo virtuální užitek může být právně objektivizován, lze o něm hovořit jako o věci dle ustanovení § 489 OZ. Svou povahou se jedná o věc nehmotnou, movitou, jejíž primárním

znakem je nezastupitelnost. NFT byly rozděleny do dvou kategorií v závislosti na provázanost s podkladovým aktivem. První kategorií jsou NFT vázané na podkladová aktiva, u kterých ražebník rozhoduje o právech k podkladovému aktivu, která budou s NFT smluvně provázána. Druhou kategorií jsou NFT sloužící jako nezávislá reprezentace podkladových aktiv. Blíže byla zkoumána otázka odlišitelnosti NFT od podkladového aktiva a s ní související otázka vlastnických práv k NFT a podkladovému aktivu. NFT je samo o sobě věcí nezávislou na podkladovém aktivu, pro zastoupení podkladového aktiva pomocí NFT by byl nutný buďto zásah zákonodárce nebo postup ražebníka, kdy s NFT smluvně prováže práva k podkladovému aktivu. Hodnota NFT však nemusí záviset pouze na podkladovém aktivu. S NFT totiž může být smluvně provázáno i právo na poskytování služeb.

Vzhledem k tomu, že je NFT určitým digitálním statkem, bylo dovozeno, že může být předmětem spotřebitelských vztahů za předpokladu, že kupující strana je fyzickou osobou kupující NFT od podnikatele nebo prostřednictvím NFT on-line tržiště, kdy zároveň touto koupí realizuje osobní zájem mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo samostatného výkonu povolání. Práce představila výčet prvků informační povinnosti dle ustanovení § 1820 odst. 1 OZ, kterou musí podnikatel prodávající NFT vůči spotřebiteli splnit. Blíže byla prozkoumána možnost nepřiznání práva na odstoupení od smlouvy o koupi NFT dle konkrétních ustanovení § 1837 OZ. Subjektem povinným dodržet informační povinnost vůči spotřebiteli však není pouze prodávající podnikatel, nýbrž také poskytovatel NFT on-line tržiště, jakožto služby umožňující spotřebiteli s prodávajícím uzavírat smlouvu distančním způsobem. Byl vypracován souhrn informačních povinností poskytovatele NFT on-line tržiště vůči spotřebiteli dle ustanovení § 11b ZOS. Kapitola byla zakončena právními aspekty vyplývajícími z regulačního rámce digitálního obsahu. V případě, že NFT budou podřazeny pod služby digitálního obsahu, bude muset ražebník NFT dbát mimo jiné na dodržení zpřístupnění digitální služby a soulad digitální služby.

Vznik technologie NFT představil nové aspekty s dopadem do autorskoprávních vztahů. NFT není dílem v působnosti autorského zákona, jedná se o pouhý soubor dat. Zdrojem těchto dat však mohou být podkladová aktiva, která jsou autorskými díly. Z toho důvodu byl v rámci práce zkoumán proces tvorby NFT a jeho dopady do majetkových práv autora podkladového díla. V případě mintování NFT je nutný souhlas autora podkladového díla, a to z důvodu, že dochází k vytvoření rozmnoženiny

autorského díla, která následně slouží jako podkladové aktivum NFT. Blíže byla analyzována otázka sdělování veřejnosti v případě uložení podkladového aktiva do metadat NFT. Autor práce má za to, že v takovém případě se nejedná o sdělování rozmnoženiny díla veřejnosti, a to hlavně z důvodu nesnadno přístupného zápisu podkladového aktiva v metadatach NFT.

V rámci nabídky NFT na NFT on-line tržišti dochází k rozmnožování podkladového autorského díla, kdy je tato rozmnoženina následně sdělována veřejnosti za účelem prezentace k dosažení prodeje. O sdělování veřejnosti by se dle výjimky v ustanovení § 32 AZ nejednalo pouze v případě, kdy by NFT byl smluvně provázán s fyzickým podkladovým dílem. V rámci samotného prodeje NFT, tedy převedení do digitální kryptopeněženky kupujícího, nedochází k rozmnožování podkladového díla, sdělování veřejnosti ani rozšiřování díla nebo jeho rozmnoženiny.

Je důležité zdůraznit, že vlastnictví NFT neznamena automaticky možnost užití podkladového autorského díla. Autor však může umožnit nabyvateli NFT užívat majetková autorská práva k dílu ve formě a rozsahu uvedeném licenčními podmínkami. Práce poukázala na způsoby uložení licenčních podmínek, které mohou být buď zakódovány přímo do metadat chytrého kontraktu NFT, nebo do metadat NFT může být zakódován odkaz na tyto podmínky, případně mohou být uloženy na webové stránce konkrétního NFT projektu. Závěr kapitoly byl věnován licenčním poplatkům, které mohou sloužit jako adekvátní náhrada odměny za opětný prodej dle ustanovení § 24 AZ. Na rozdíl od odměny za opětný prodej díla však oprávněným subjektem z licenčních poplatků nemusí být vždy pouze autor podkladového díla.

Lze shrnout, že fenomén NFT je právním konstruktem s dopadem do mnoha odvětví práva. Provedením objektivizace NFT bylo určeno, že se jedná o věc nehmotnou, movitou a nezastupitelnou. Byly zkoumány aspekty NFT z pohledu tokenizace jakožto konkretizace práv k podkladovým aktivům v rámci tokenů a s tím související otázky vztahu NFT k podkladovému aktivu, popsány aspekty ochrany spotřebitele a dopady této technologie na tolik propíranou oblast autorskoprávní ochrany.

Ačkoliv NFT přináší z právního pohledu množství otázek, většinu z těchto otázek můžeme zodpovědět na základě existujících právních institutů a jejich obecnosti, která dovoluje podřazení fenoménu NFT pod jejich právní dopad. Pro zodpovězení konkrétních otázek však bude nutné nadále zkoumat použití této technologie a sledovat rozhodovací praxi a legislativní přístup jak na unijní, tak na národní úrovni.

Použité zdroje

Odborné články

1. Bamakan, S. M. H., a kol. Patents and intellectual property assets as non-fungible tokens; key technologies and challenges. *Scientific Reports*. 2022, roč. 12. <https://link.springer.com/content/pdf/10.1038/s41598-022-05920-6.pdf>
2. Barrington, S. The Role of Metadata in Non-Fungible Tokens: Marketplace Analysis and Collection Organization. *arXiv preprint arXiv*. 2021. <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/2209/2209.14395.pdf>
3. Blemus, S., Guégan, D. Initial crypto-asset offerings (ICOs), tokenization and corporate governance. *Capital Markets Law Journal*. <https://core.ac.uk/download/pdf/217915384.pdf>
4. Blockchain technologies and IP ecosystems: A WIPO white paper. *WIPO*. 2022. <https://www.wipo.int/export/sites/www/cws/en/pdf/blockchain-for-ip-ecosystem-whitepaper.pdf>
5. Blockchain technologies and IP ecosystems: A WIPO white paper. *WIPO*. 2022. <https://www.wipo.int/export/sites/www/cws/en/pdf/blockchain-for-ip-ecosystem-whitepaper.pdf>
6. Bodó, B. a kol. The Rise of NFTs: These Aren't the Droids You're Looking For. *European Intellectual Property Review*. 2022. <https://dare.uva.nl/search?identifier=7e5e907b-c6a8-4aa3-9e5f-2416c7d54943>
7. Böhme, R., Christin, N., Edelman, B., Moore, T. Bitcoin: Economics, technology, and governance. *Journal of Economic Perspectives*. 2015, roč. 29, č. 2. <https://courses.cs.duke.edu/spring20/compsci342/netid/readings/jep.29.2.213.pdf>
8. Das, D. a kol. Understanding Security Issues in the NFT Ecosystem. *Proceedings of ACM Conference on Computer and Communications Security*. 2021. https://sites.cs.ucsb.edu/~vigna/publications/2022_CCS_StudyNFT.pdf

POUŽITÉ ZDROJE

9. Dědič, J., Šovar, J., Mikula, O. Proč podle českého soukromého práva nelze uvažovat o (ICO) tokenech jako o cenných papírech. *Právní rozhledy*. 2018, roč. 15-16. https://www.finregpartners.cz/wp-content/uploads/2018/09/ICO_Article_2018.pdf
10. Eliáš, K. Věc jako pojem soukromého práva. *Právní rozhledy*, 2007, č. 4.
11. Gandal, N., a kol. The rise and fall of cryptocurrency coins and tokens. *Decisions in Economics and Finance*. 2021, roč. 44. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10203-021-00329-8>
12. Garbers-von Boehm, K., Haag, H., Gruber, K. Intellectual Property Rights and Distributed Ledger Technology with a focus on art NFTs and tokenized art. *European Parliamentary Research Service*. 2022. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/737709/IPOL_STU\(2022\)737709_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/737709/IPOL_STU(2022)737709_EN.pdf)
13. Garcia-Teruel, R. M., Simón-Moreno, H. The digital tokenization of property rights. A comparative perspective. *Computer Law & Security Review*. 2021, roč. 41. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0267364921000169>
14. Guadamuz, A. The treachery of images: non-fungible tokens and copyright. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*. 2021, roč. 16, č. 12. <https://academic.oup.com/jiplp/article/16/12/1367/6449489>
15. Herian, R. a kol. NFT–Legal Token Classification [online]. *EU Blockchain Observatory & Forum*. 2021, s. 2.
16. Christidis, K., Devetsikiotis M. Blockchains and smart contracts for the internet of things. *IEEE Access*. 2016, č. 4. <https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/7467408>
17. Koulu, R. Blockchains and online dispute resolution: smart contracts as an alternative to enforcement. *SCRIPTed*. 2016, roč. 13, č. 1. <https://core.ac.uk/download/pdf/78561469.pdf>
18. Liang, Y. a kol. Interference-based consensus and transaction validation mechanisms for blockchain-based spectrum management. *IEEE Access*. 2021, č. 9. <https://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=9462914>

19. Moringiello, J. M., & Odinet, C. K. The property law of tokens. *Fla. L. Rev.* 2022, roč. 74. http://www.floridalawreview.com/wp-content/uploads/2_Odinet_Moringiello.pdf
20. Moringiello, J. M., Odinet, C. K. Blockchain Real Estate and NFTs. *William & Mary Law Review, Forthcoming, U Iowa Legal Studies Research Paper.* 2022. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4180876
21. Murray, M. D. Transfers and Licensing of Copyrights to NFT Purchasers. *Stanford Journal of Blockchain Law & Policy.* 2023, roč. 6. https://papers.ssrn.com/sol3/Papers.cfm?abstract_id=4152475
22. Nägele, T., Bont, P. Tokenized structures and assets in Liechtenstein law. *Trusts & Trustees.* 2019, roč. 25, č. 6. <https://academic.oup.com/tandt/article/25/6/633/5539959?login=true#no-access-message#no-access-message>
23. Nakamoto, S. Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system. *Decentralized business review.* 2008. <https://assets.pubpub.org/d8wct41f/31611263538139.pdf>
24. Nofer, M. a kol. Blockchain. *Business & Information Systems Engineering.* 2017, roč. 59. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12599-017-0467-3>
25. Odom, W., Zimmerman, J., Forlizzi, J. Placelessness, spacelessness, and formlessness: experiential qualities of virtual possessions. *Proceedings of the 2014 conference on Designing interactive systems.* 2014. <https://willodom.com/publications/p985-Odom-DIS2014.pdf>
26. Polčák, R. Informace a data v právu. *Revue pro právo a technologie.* 2016, roč. 7, č. 13. <https://journals.muni.cz/revue/article/view/4946>
27. Popescu, A. Non-Fungible Tokens (NFT)-Innovation Beyond the Craze. *5th International Conference on Innovation in Business, Economics and Marketing Research.* 2021. https://www.researchgate.net/profile/Andrei-Dragos-Popescu/publication/353973149_Non-Fungible_Tokens_NFT_-_Innovation_beyond_the_craze/links/611ceede0c2bfa282a514be9/Non-Fungible-Tokens-NFT-Innovation-beyond-the-craze.pdf
28. Rennock J. W. M., Cohn, A., Butcher, J. R. Blockchain technology and regulatory investigations. *Practical Law Litigation.* 2018, č. 1.

- <https://www.stepto.com/a/web/171269/3ZEKzc/lit-feb-mar18-feature-blockchain.pdf>
29. Stazi, A. Smart contracts, NFT trading and weaker party protection. *NFTs and Metaverses versus Law*, Springer. 2023. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4345678
 30. Vitalik, B. Ethereum: A Next-Generation Smart Contract and Decentralized Application Platform. *ethereum*. 2014. <https://ethereum.org/669c9e2e2027310b6b3cdce6e1c52962/Ethereum-Whitepaper-Buterin-2014.pdf>
 31. Wang, Q. a kol. Non-fungible token (NFT): Overview, evaluation, opportunities and challenges. *arXiv preprint arXiv*. 2021. [https://ramagururadhakrishnan.github.io/Blockchain-Papers/NFTs/Non-Fungible-Token-\(NFT\)-Overview-Evaluation-Opportunities-and-Challenges.pdf](https://ramagururadhakrishnan.github.io/Blockchain-Papers/NFTs/Non-Fungible-Token-(NFT)-Overview-Evaluation-Opportunities-and-Challenges.pdf)
 32. Wang, S. a kol. Blockchain-Enabled Smart Contracts: Architecture, Applications, and Future Trends. *IEEE TRANSACTIONS ON SYSTEMS, MAN, AND CYBERNETICS: SYSTEMS*. 2019, roč. 49, č. 11. <http://khcnbinhduong.gov.vn/ImageUpload/file/TTTTK%20KCN/2019/Nguon%20tin%20KHCCN/Blockchain-A3.pdf>

Elektronické zdroje

1. BAYC [online]. *boredapeyachtclub.com*. [cit. 25. 11. 2022] <https://boredapeyachtclub.com/#/>
2. Beeple. EVERYDAYS: THE FIRST 5000 DAYS [online]. *Christie's*. 11. 3. 2021. [cit. 22. 10. 2022]. <https://onlineonly.christies.com/s/beeple-first-5000-days/beeple-b-1981-1/112924>
3. Boicova-Wynants, M. Copyright and NFTs: friends or foes? [online]. *Artlaw*. 9. 6. 2022. [cit. 5. 2. 2023] <https://artlaw.club/en/artlaw/copyright-and-nfts-friends-or-foes>
4. Brand, S. NFTS – A NEW THREAT TO INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS: AN ANALYSIS OF NON-FUNGIBLE TOKENS, COPYRIGHT AND TRADEMARK INFRINGEMENT [online]. *The Canadian Bar Association*. [cit. 2. 1. 2023]. <https://www.cba.org/Sections/Intellectual-Property/Resources/Resources/2022/NFTS-%E2%80%93-A-New-Threat-to-Intellectual-Property-Right>

5. Bruderer, A. A. MiCA and NFTs — Legal Clarity or More Legal Uncertainty [online]. *lexcellence.swiss*. 10. 10. 2022. [cit. 25. 3. 2023] <https://lexcellence.swiss/en/news/mica-and-nfts-legal-clarity-or-more-legal-uncertainty>
6. CantBeEvil License [online]. 11. 10. 2022. [cit. 24. 2. 2022]. <https://github.com/a16z/a16z-contracts>
7. CBE Commercial No Hate licence [https://github.com/a16z/a16z-contracts/blob/master/licenses/doc/03%20%20a16z%20CBE%20Form%20License%20\(CBE-Commercial-No-Hate\).doc](https://github.com/a16z/a16z-contracts/blob/master/licenses/doc/03%20%20a16z%20CBE%20Form%20License%20(CBE-Commercial-No-Hate).doc)
8. CC0 1.0 Univerzální (CC0 1.0) Potvrzení o statusu volného díla [online]. *creativecommons.org*. [cit. 8. 3. 2023]. <https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.cs>
9. Co je Ether (ETH)? [online]. *ethereum.org*. [cit. 2. 11. 2022]. <https://ethereum.org/cs/eth/>
10. Colt CZ Group jako první výrobce ručních palných zbraní vstupuje do světa blockchainové technologie [online]. *Colt CZ Group*. 16. 12. 2022. [cit. 17. 1. 2022] <https://www.coltczgroup.com/media-tiskove-zpravy/colt-cz-group-jako-prvni-vyrobce-rucnich-palnych-zbrani-vstupuje-do-sveta-blockchainove-technologie>
11. CryptoKitties Terms of Use [online]. *CryptoKitties*. 15. 11. 2018. [cit. 22. 1. 2023] <https://www.cryptokitties.co/terms-of-use>
12. CryptoPunks [online]. *larvalabs.com*. [cit. 26. 11. 2022]. <https://www.larvalabs.com/cryptopunks>
13. Dieli, E. TARANTINO V. MIRAMAX: THE RISE OF NFTS AND THEIR COPYRIGHT IMPLICATIONS [online]. *Boston College Intellectual Property and Technology Forum*. [cit. 5. 2. 2023] <https://lira.bc.edu/work/ns/d13d6666-6c67-4fd7-9cdd-898bced9a5da>
14. dm Múzy inspirace [online]. *dm-muzy.cz*. [cit. 17. 1. 2023]. <https://www.dm-muzy.cz/#buy-nft>
15. Gods Unchained Terms of Service [online]. *Gods Unchained*. 6. 9. 2021. [cit. 2. 2. 2023] <https://godsunchained.com/terms/conditions>
16. Goldman, J. A Primer on NFTs and Intellectual Property [online]. *Frankfurt Kurnit Klein & Selz*. 11. 3. 2021. [cit. 22. 2. 2023]

- <https://ipandmedialaw.fkks.com/post/102gt4b/a-primer-on-nfts-and-intellectual-property>
17. Guadamuz, A., What Do You Buy When You Buy an NFT? [online]. *TechnoLlama*. 28. 3. 2021. [cit. 19. 11. 2022] <https://www.technollama.co.uk/what-do-you-buy-when-you-buy-an-nft>
 18. Hayward, A. NFT Sales in 2022 Nearly Matched the 2021 Boom, Despite Market Crash [online]. *Decrypt*. 5. 1. 2023. [cit. 10. 3. 2023] <https://decrypt.co/118438/2022-versus-2021-nft-sales>
 19. Howcroft, E. NFT sales hit \$25 billion in 2021, but growth shows signs of slowing [online]. *reuters.com*. 11. 1. 2022. [cit. 23. 10. 2022]. <https://www.reuters.com/markets/europe/nft-sales-hit-25-billion-2021-growth-shows-signs-slowing-2022-01-10/>
 20. Illuvium Terms & Conditions [online]. *illuvium.io*. 28. 2. 2023. [cit. 20. 3. 2023] <https://illuvium.io/terms-and-conditions>
 21. Jarolím, J. Investiční bublina – jak ji snadno rozpoznat a v čem spočívají rizika? [online]. *kryptomagazin.cz*. 31. 6. 2021. [cit. 22. 10. 2022]. <https://kryptomagazin.cz/investicni-bublina-jak-ji-snadno-rozpoznat-a-v-cem-spocivaji-rizika/>
 22. Jennings, M., Dixon C. The Can't Be Evil NFT Licenses [online]. *a16zcrypto*. 31. 8. 2022. [cit. 22. 2. 2023] <https://a16zcrypto.com/content/article/introducing-nft-licenses/>
 23. Klublist [online]. *klublist.clubbingtv.com*. [cit. 15. 1. 2023]. <https://klublist.clubbingtv.com/>
 24. Koolen, C, “Apes gone”, but what about consumer protection? Applying EU consumer law to the transfer of NFTs [online]. *CCM Blog*. 17. 1. 2022. [cit. 20. 3. 2023] <https://law.kuleuven.be/ccm/blog/?p=289>
 25. Laurent, P. NFT Licences: first impressions about the new “Can't Be Evil” Licences [online]. *mvvp.be*. 28. 11. 2022 [cit. 18. 1. 2023] <https://www.mvvp.be/nft-licences-first-impressions-about-the-new-cant-be-evil-licences/>
 26. LCX Gains Regulatory Approval as a Physical Validator to Enable Tokenization of Assets [online]. *LCX*. 20. 12. 2022. [cit. 16. 1. 2023]. <https://www.lcx.com/lcx-gains-regulatory-approval-as-a-physical-validator-to-enable-tokenization-of-assets/>

27. LENNON CONNECTION: THE NFT COLLECTION [online]. [cit. 17. 1. 2023]. <https://www.juliensauctions.com/about-auction?id=400>
28. Lepore, S. M. Look familiar, Donald? Trump is accused of using copyrighted images in his NFT collection with 'fighter pilot outfit and cowboy costume from Amazon and Walmart photoshopped on to his trading cards' [online]. *dailymail.com*. 19. 12. 2022. [cit. 5. 2. 2023] <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11552215/Trump-accused-using-copyrighted-images-NFT-collection.html>
29. Matsuda, Y. A New Year's Letter from the President [online]. *SQUARE ENIX*. 1. 1. 2022. [cit. 22. 10. 2022]. https://www.hd.square-enix.com/eng/news/2022/html/a_new_years_letter_from_the_president_2.html
30. MDJ x Phillips: A Multi-Generational NFT [online]. *Phillips*. [cit. 20. 1. 2023] <https://www.phillips.com/detail/mad-dog-jones/NY090121/1>
31. Metadata schemas [online]. *nftschool.dev*. [cit. 5. 2. 2023] <https://nftschool.dev/reference/metadata-schemas/#intro-to-json-schemas>
32. MetaCHORS Blocks [online]. *metachors.com*. [cit. 12. 1. 2023]. <https://www.metachors.com/>
33. Mezei, P. Digital first sale doctrine ante portas: Exhaustion in the online environment [online]. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce Law*. [cit. 17. 2. 2022] <https://www.jipitec.eu/issues/jipitec-6-1-2015/4173>
34. NFT [online]. *alfaromeo.cz* [cit. 17. 1. 2023] <https://www.alfaromeo.cz/modely/tonale#modal-gallery-software-popup>
35. NFT kolekce Colours of Ostrava [online]. *Colours of Ostrava*. [cit. 2. 2. 2023] <https://www.colours.cz/nft>
36. Non-fungible tokens (NFT) [online]. *ethereum.org*. [cit. 17. 11. 2022] <https://ethereum.org/en/nft/#how-nfts-work>
37. Odkaz na databázi FMA, lichtenštejnského orgánu pro udělování licencí a přijímání poskytovatelů finančních služeb, obsahující záznam LCX jakožto fyzického ověřovatele: <https://fmaregister.fma-li.li/search?searchText=LCX&number=&category=>

38. Posth, S. COMMENT ON STUDY ON “INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AND DISTRIBUTED LEDGER TECHNOLOGY WITH A FOCUS ON ART NFTS AND TOKENIZED ART” [online]. *posthwerk*. 10. 12. 2022. [cit. 22. 2. 2023]. <https://posth.me/comment-on-study-on-intellectual-property-rights-and-distributed-ledger-technology-with-a-focus-on-art-nfts-and-tokenized-art/>
39. Prodejní podmínky aukcí NFT [online]. *Colt CZ Group*. [cit. 18. 1. 2022] <https://auctionportal.coltczgroup.onblock-trust.com/Home/TnC/auction>
40. Reklamační řád při prodeji nezaměnitelných tokenů drogerie DM [online]. *dm-muzy.cz*. [cit. 12. 1. 2023] <https://www.dm-muzy.cz/static/pdf/dm NFT reklamacni rad.pdf>
41. REPLICATOR [online]. *maddogjones.com*. [cit. 20. 1. 2023] <https://www.maddogjones.com/prints/1>
42. Sagar S. LCX Becomes First Physical Validator in Liechtenstein and Globally [online]. *Bloomberg*. 20. 12. 2022. [cit. 16. 1. 2023]. <https://www.bloomberg.com/press-releases/2022-12-20/lcx-becomes-first-physical-validator-in-liechtenstein-and-globally>
43. Shaw, A. Basquiat NFT withdrawn from auction after artist’s estate intervenes [online]. *The Art Newspaper*. 28. 4. 2021 [cit. 4. 2. 2023]. <https://www.theartnewspaper.com/2021/04/28/basquiat-nft-withdrawn-from-auction-after-artists-estate-intervenes>
44. Szabo, N. Smart Contracts [online]. 1994. [cit. 27. 10. 2022] <https://www.fon.hum.uva.nl/rob/Courses/InformationIn-Speech/CDROM/Literature/LOTwinter-school2006/szabo.best.vwh.net/smart.contracts.html>
45. Tarantino NFTs [online]. *tarantinonfts.com*. [cit. 4. 2. 2023]. <https://tarantinonfts.com/>
46. Terms and Conditions [online]. *Road2dreams NFT-platform*. [cit. 20. 1. 2023] <https://assets.ctfassets.net/sca5putua729/2emU9nptLtsLhAoypN-fiqU/08bc364672398334466631b1f47c20f9/road2dreams Terms and Conditions Australia EN.pdf>
47. Terms of Use [online]. *VeVe*. 12. 8. 2022. [cit. 10. 1. 2023] <https://www.veve.me/terms-conditions>

48. The World's First Real Estate NFT [online]. *Propy*. [cit. 20. 1. 2023] <https://propy.com/browse/propy-nft/>
49. Upozornění na rizika investic do alternativních investičních produktů (tokeny, participace) [online]. Česká národní banka. 3. 12. 2021. [cit. 14. 1. 2023] <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/upozorneni-pro-verejnost/Upozorneni-na-rizika-investic-do-alternativnich-investicnich-produktu-tokeny-participace/>
50. Výjimečná cena za dílo českého autora. Kupkovo Tryskání II se vydražilo za 230,8 milionu korun [online]. *irozhlas.cz*. 25. 3. 2021. [cit. 12. 3. 2023] https://www.irozhlas.cz/kultura/vytvarne-umeni/frantisek-kupka-tryskani-ii-obraz-aukce-sothebys-2103252229_pj
51. What Is Arweave (AR)? [online]. *OKX Learn*. 16. 1. 2023. [cit. 22. 2. 2023]. <https://www.okx.com/learn/what-is-arweave>
52. What is minting? [online]. *OpenSea Learn*. [cit. 17. 11. 2022] <https://opensea.io/learn/what-is-minting-nft>

Komentářová literatura

1. Handlar, J. § 545 Pojem právního jednání. In: Lavický, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. Praha: C. H. Beck, 2014.
2. Koukal, P. § 505 Základní vymezení součásti věci. In: Lavický, P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. Praha: C. H. Beck, 2014.
3. Svoboda, K. § 496 Věci hmotné a nehmotné. In: David, O. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. 1. vyd.* Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014.
4. Telec, I., Tůma, P. § 18 Obecná ustanovení. In: Telec, I. Tůma, P. *Autorský zákon. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2019.
5. Vondráček, O. § 1811 Předmluvní informace. In: Petrov, J. a kol. *Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2022.
6. Vondráček, O. § 1820 Sdělení před uzavřením smlouvy. In: Petrov, J. a kol. *Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2022.

POUŽITÉ ZDROJE

7. Vondráček, O. § 419 Definice spotřebitele. In: Petrov, J. a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022.

Judikatura

1. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. 4. 2012 ve věci C-472/10.
2. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 3. 6. 2012 ve věci C-128/11.
3. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. 2. 2014 ve věci C-466/12, bod 24.
4. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 8. 9. 2016 ve věci C-160/15.
5. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 29. 11. 2017 ve věci C-265/16.
6. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 4. 10. 2018 ve věci C-105/17.
7. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 19. 12. 2019 ve věci C-263/18.
8. Rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 26. 9. 2017, sp. zn. 33 Cdo 5240/2016.

Kvalifikační práce

1. Chlubna, F. *Práva výkoných umělců a jejich ochrana ve sféře internetu a sociálních sítí*. 2022, diplomová práce, Univerzita Karlova, Právnická fakulta.